

J. H. V. B. J. Chart 182

Handwritten text in a cursive script, likely a legal or official document, starting with "Handwritten possessors..."

Handwritten text on the left side of the page, possibly a list or inventory, with some red ink markings.

093
3647

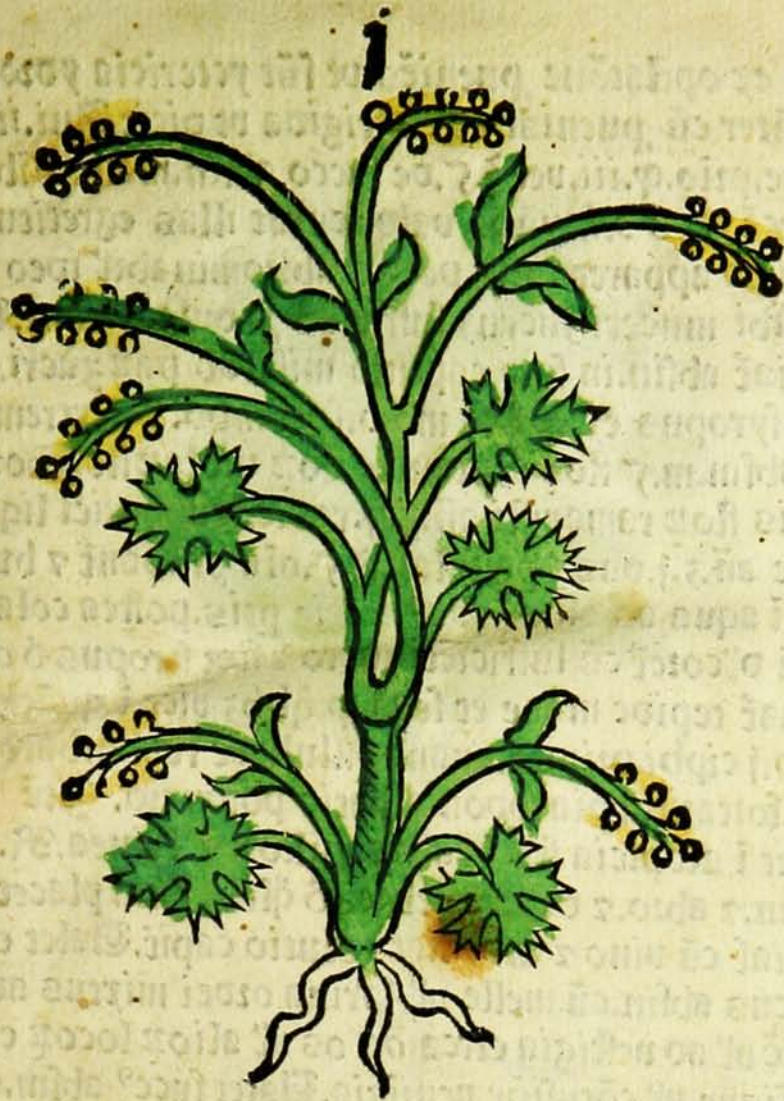
Handwritten text on the right side of the page, partially obscured by a vertical strip of paper.

Handwritten text on the right side of the page, below the vertical strip.

Wicra

Jan 26. 61

Large handwritten text at the bottom of the page, including the name "Jan Lukaszewicz" and other illegible words.

Absintheum ^{pyolon} Wermut

Absintheum est calidū i primo gradu et siccū i secūdo z habet ponticū z amarissimū saporē. z debz colligi in fine veris et i umbra ericari z p annuz seruat z est multe efficacie. Absintheū habet oppositas pprietates scz laxatiuā. Laxat enim ex caliditate z amaritudine. z habet pprietatē cōstrictiuā qz constringit ex grossicie substancie, z sic absin. cōtra ris opatur ideo nō debet exhiberi nisi materia existente digesta sic sua caliditate dissoluit. z pōricitate sua astrigēdo euacuat Absintheū enī fortit aperit opilatōnes epatis. z splenis. p̄pterea curat mor-

*pietan pomorske
Glinick.*

*Absinthium cf. v. r. h. l.
Ponticum Romanū Rus-
sicū Sautonicū, Sen-
p̄rium*

lege

hos ex opilatione pueniēs ut sūt yctericia ydriops
notāter cū pueniāt ex cā frigida ut dicit Aui. ii. ca
none. p. i. q. iii. vel 3. 5. de succo absin. mane hibite
p. decē dies p. inuādo valde curat illas egretitudi
nes sed apparet talis potus abhominabil' ideo va
let sibi misceri zucruz sufficiēs p. dulcoratōne. Gela
buliāt absin. in sero caprino miscēdo parz zucri. vel
fiat syropus ex eo isto mō dispēsando. R. extrema
tū absin. m. 5. floz centauree floz violaz floz boras
ginis floz ramariski añ. 3. ij. radic. reuontici liqui
ricie añ. 3. j. vuaz passulaz. 3. 5. oīa p. tūdant' z buliē
tur i aqua ad p. sumptōnē terciē ptis. postea cola co
lacū d' corez cū sufficiēti zucro z fiat siropus d' quo
sumat' tepide mane et sero p. q. libz vice i quāitate
medij cipi. prius sumant' pillule de reubarbaro .et
confortatiuū diarodon albatis postremo. Itē ab
valet i alopecia scz i casu capilloz z i tinea. R. de
absin. z abro. z d' spica celtica d' q. libz q. tū placet et
buliāt cū vino z inde fiat ablutio capiti. Valet etiā
succus absin. cū melle v' farina ordeī mixtus ad li
uorē v' ad vestigia circa ocl'os v' alioz locoz ex p
cussione v' cōrusionē veniētia. Valet succ' absin. cū
pulvere lumbricoz mixt' cū parz melle cōt' vermes
Itē succus absin. oculo i positus valet p' rubedinē
ei' z pannū. Itē vapor d' coctōnis absin. ex vīo z aq
auri i missus valz p' sorditatē z tinitū ei'. Et succ'
absin. cū oleo nucleoꝝ psiccoꝝ auri i missus inficit
vermes. Itē vinū d' coctōis absin. cū cortice citri va
let in fetore oris pueniēte ex materia putrida i sto
macho peccante. Gela succ' absin. cū melle mixtus
cōtra ebrietatē. Valet etiā absin. cū arbi. z oleo cō
muni cōctū fiat inde pessariū mēstruū p. uocādo

Contra Ebrietatē

ij

Boze Dzewulo
Bole d'pawlo

abrotanum siluestre proferet

Abrotanū

gartham

Abrotanum calidum est in primo et siccuꝝ in secūdo
 Avicen. valet in alopecia et tinea ut supra dictuꝝ ē
 de absin. Abro. valet ad accelerandū barbāz et eius
ortum isto modo. R. succuꝝ abro. cum oleo anerino
vel oleo d' squinato miscendo d' quo liniatur barba
vel alius locus depilatus. Itē decoctio abrotani. et
psopi cū liquiricia buliēda in aqua cum zūcro pē
nidiū dulcorando multū valet ad discrasiam pecto
ris ex causa frigida ab intra sumendo.

Barba ut crescat.

Sed ab extra liniat minera pectoris cū bitiro mē
sis may. vel cū argento dialtee p̄ maiori mollifica
tōne humoz peccantiū in pectore postea sumantur
pillule de agarico p̄ euacuatōe materieꝝ peccatiū
per ductuum cōmuniū. deide suma diapenidiū v̄
diayris salomnis. p̄ confortatio. Itē abro. valet
contra vermes et lumbricos et ascarides. R. abro.
contriti et pulueres ludinoꝝ añ. ʒ. ʒ. misce cū felle
alicuius aialis et oleo de absin. et fiat linimentum
supra intestina. Idē valet succus abrotani 7 absin.
cum lacte bibendo. Itē succus abrotani mixtus cū
mirra in modū pessary applicatus educit mēstrua
secundinam et fetum mortuum etcit et clauam vul
uam aperit et fleumatica apostemata ibidē nascen
tia sanat. Gel fiat suffumigium. R. abro. salfine ar
thimesie añ. m. ij. poley origani tenaceti añ. m. i. asa
rebacce apij. añ. m. ʒ. contundant̄ oīa et fiat suffu
migium et potenter puocat menstrua. Itē resoluit
apostemata fleumatica et dure resolutōis si misce
atur succus abro. cū farina ordei vel melle et suppo
natur. Idem remouet concussiones laterum. Item
abro. fugat venenosa aialia si ponit̄ in angulis do
mus. Gel cū aqua decoctionis eius domus vel cu
bile aspergatur vel fiat fumus in domo de abro.
Item abro. coctum in vino et bibitū valet cōtra ve
nenum. Et abro. contusum cū sale 7 oleo cōi et pul
sus manum et pedum inde vngantur. febrētis aut̄
perorismi aufert rigorem. Itē abro. coctus cū apio
in vino et parum dulcoratū cū zucro stranguriam
soluit et lapidem frangit. Et quando caput iungit̄
cum abro. cōtuso cū oleo. valet vertigini 7 scotomie

*Educit menstrua
fetum mortuum etcit*

*Lege ven
nosa animalia
fugat*

Contra venenum

Lapidem frangit

iiij

Altea agrestis poliostris Altea ortensis wlosta rossa

Altea

67 laz

wilopapel

Altea calida et sicca cum equalitate. operatio ⁊ p
 prietas ipsius est lenificare et macurare et mollifi
 care et resoluere et abstergere. Semen et radix sunt
 maioris efficacie notanter radix viridis. Decoctio
 radice altee et seminis eius cum abrotano et vi
 no potata valet stranguirie et lampadi et superflui
 tatibus crudis et sciarice et vlceribus nernoz. Et qñ
 radix altee decoquitur in acceto cum piretro et pa
 rü mastice ⁊ fiat inde ablutio oris tepide sumendo
 valet contra dolore denciu. Itē semen altee coctuz
 cū alleo ⁊ acceto ⁊ inde liniat morphea in sole era

*Altea Ebiscus
 Hibiscus. stas
 wj solii*

*Contra Dolorem
 dentium*

Confert morsui
ulnoso

111
dicat eā *Joē* mixtū cū oleo ⁊ applicatū morsui ve
nenoso cōfert. Et similr valz in pūctura apū. Item
qñ bibit radix altee cū uiuo ⁊ aqua cū paz masti
ce decocta curat intestinorū ⁊ cōrusionē nervorū
Itē radix altee valz apostematibz calidis mamilla
rū ⁊ apostematibz ani ⁊ tentōni nervorū et aposte
matibz duris ⁊ scrofulis ⁊ soluit apostemata inflata
tumorē i palpebris ⁊ glādes suriū, ⁊ sedat dolores
iuncturaz ⁊ valet ad extēsiōnē nervorū decocta cū
farina fenugreci ⁊ farina semis lini cū sepo aneti ⁊
terpētina miscēdo. qz resoluit ⁊ maturat ⁊ aperit a
postematibz. *Joē* mūdificat matricē ⁊ supfluitates
part⁹ si inde fiāt pessaria. *Joē* decoctio radice al
tee ⁊ abrotani cū aceto ⁊ liniat sup alopicia cūrat
eā i sole ericcādo. Itē decoctō semis altee ⁊ liqui
ricie ⁊ ficū facta cū aqua dulcorata cū zucro albo
valz in ruffi in causa frigida ⁊ facile excreare facit
sputū. Et pbibet sputū sanguinis si addit tragan
tū. *Joē* valet cōtra siti ⁊ ardorē urine. Et valet etiā
in pleuresim peripulmonia tali mō. R. radicū altee
.3. ℥. liqui .3. ℥. radicū cicoree ordei seminū quatuor
frigidorū. se. endiuie se. portulace añ. 3. ij. floz violaz
duaz passulaz añ 3. ℥. omnia cūctōdantur ⁊ buliā
tar. Et exhibetur eo modo quo supius narratuz est
capitulo de absintbeo.

Johannes de ... Fed Acorom, Salgan wille

Acorus *gelsivertel* *hatz... Retic*

Acorus calions et siccus i. scdo: Habet virtutē di-
 ureticā dissolutivā .abstersivā et apitivā. Acorus
 ergo valet ad dissoluendū duriciē splenis. 7 valz cō-
 tra opilationē splenis et epatis ex causa frigida p-
 ueniēte isto modo dispensando. R. radicē acori cō-
 quassati quartā. lb. bumectē radix iu aceto ad tres
 dies cui adde radicē reupontici. 3. ij. floz horaginis
 scolopēdie añ. m. 5. se. anisi liquiricie añ. 3. ij. vuarū
 passulaz. 3. 5. oia grosso mō trita 7 bulita i aq̄ s̄pli-
 ci duaz libraz ad p̄s̄tōnē icie pris cola 7 colatus

viii

dulcorando cū zūcro q̄ sufficit ⁊ fiat potūs mane
et sero tepide sumendus p̄ qualibet vice ī quantis
tate medij cipi. Postea sumant̄ pillule vspura. R̄
masse pillularū de reubarbaro. masse pillularū de la
pide lasuli. añ. ʒ. ʒ. misce cum siropo de scolopēoria
et fiant pillule. vii. aut ix. Deinde sumatur diagalā
ge vel diaboraginātū p̄ confortatiuo. postremo vn
gatur minera splenis ac epatis cū vngento dialtee
pro mollificatiōe materie opilantis. Itē vinū de co
ctiōnis acori valet ad idem sed nō febricitanti. Gla
let etiā acorus contra ictericiā coctus cum scolo
pendria et endiuiā et liquiritia et quatuor seminis
b̄ frigidis colatū. cū zūcro albo dulcoretur sumas
tur vt supra. Itē acorus valet cōtra albuginem seu
pannū oculorum. R̄. succi acori et feniculi añ. ʒ. iij
lapidis calaminaris. ʒ. i. aloepatici tbutie añ. ʒ. ʒ.
terēda terātur subtilissime et buliantur paz̄ pro in
corporatione et fiat colatura per annū quo vtratur
ad oculos cū penna guttatim applicando. Itē suc
cus acori datus in potu vel eius elixatura puocat
urina puocat urina quia abstergit ⁊ aperit et valet dolori lateris
et pulmonis. et idem valet morsibus venenosus. Gla
let etiā ad dolorem matricis qñ fit eukacisma id
est sessio super acorū decoctū. Dicitur q̄ quādo q̄s
penes se gestat acorū nunquam incurret fluxū san
guinis vel spasmus dicit pandecta.

v

Acetosa *Spizian*
Acetosa Sawerampfer

Schawik

Acetosa alia ē domestica: alia siluestris. nā frigida est i p̄rio ⁊ sicca i secūdo. In ip̄a ē stipticitas ⁊ acetositas sup̄at colerā. ⁊ acetose hūiditas ē laudabil̄
 Radix acetose cū aceto cocta p̄fert scabiei ulcerose et excoriatōi unguis. Itē valz p̄tra morpheā ⁊ serpiginē ⁊ similibz defecarōnibz cutis: pluribz vicibz talia loca inungēdo. Hostes ungan̄t talia loca scabiosa cū t̄li ungēto. R. succi acetose. ℥. ij. ceterpērine ℥. v. salis om̄nis. ℥. i. misce cū oleo laurino ⁊ fiat ungentū circa ignez icorpan̄do. Itē acetosa valz cōn

f

ictericiã ex opilatõne causata a causã calida. Unde
de decoquat acetosa cū aqua endiuie z cū quatuor
semibz frigidis et inde potet. Uel coquat cū vino
albo z subtili z hoc vinū bibat z valet contra icte
riciã a causa frigida. Et tale vinū dicit sedare nau
siam. Item acetosa valet contra pūcturã scorpionis
vel alterius aialis venenosi. Unde dicit. Serapio
z Auicēna q si quis comedat de acetosa vel bibat
de eius decoctõe z postea pūgit a scorpione nō no
cet ei punctura z ita valet cōtra venenū. Item aqua
acetose mixta cū paz tiriace valz contra pestilenciã
Unde. R. aque acetose. ʒ. ʒ. z. ʒ. tiriace misce z fiat
baustus qui detur tepide circa mediū noctis dein
de tegatur paciēs ad puocationē sudoris istud p
expro habeat. Item acetosa habet acetositatē z stipti
citatē manifestas i suo sapore a deo q curat ulcera
intestinoz z flurū ventris. Et virtus semis eius ē
fortior instringēdo ventrē. Valet etiã i fluxu emo
roidaz succus acetose bibitus. z valet etiã ebrioz
sis. Item fit ex acetosa emplastrū ad scrophulas. Di
cit q si eius radix suspendit in collo habētis scro
phulas inuet ab ea Auicēna. Valet etiã succus ei⁹
vel decoctio acetose cū vino p dolore denciū tepi
de abluendo os. Item radix eius trita z bulita cum
vino valet fluxui matricis et frangit lapidē in reni
bus. Item valet rasura intestinoz. Auicenna.

Agrimonia

repe

Agrimonia hail alleriwelt

vlepk

Agrimonia est calida et sicca i scdo. Decocto radi-
cis eius cu salua et premula veris pprie flusselblo-
men cu vino veteri valz ad palisim. isto mo siropuz
dispensando R radice agrimonie saluie pmule ves-
ris an. m. j. radice pionie carbupueie an. m. s. casto-
rie calebori cinamomi an. 3. ij. cotudant grosso mo-
do z buliant cu vino veteri duaz libraz ad cosum-
ptone terciie pris cola colatu dulcorare cu sufficieti
melle spnato z fiat digestiuu d q sumat mae z sero-
tepide p qlibz vice in qntitate medi cipbi q siropo

consumpto sumantur sequentes pillule in sero eūn
do dormitū. ℞. masse pillularū de euforbio masse pil
lularū feditarū. añ. 3. 5. misce cū siropo de scicanos ⁊
fiat pillule. vii. aut. ix. postea sumat diacastorium v̄
diamusci pro confortatinis mane et sero assumēdo
ungendo etiā nucham id est posteriōrē ptē colli et
loca paralicata cū isto ungento prius calefacto. ℞
succū agrimonie sinapis pulpe seminis pionie añ. 3
5. castorei piretri añ. 3 5. croci. 5. cōterant et misce
antur cum oleo decastoreo et par cere circa ignez
incorporando et fiat ungentū molle. Itē succus agri
monie clarificatus in quo inbibat par thucie pul
uerisate lento igne incorporate et cū residenciā fe
cerit valz frigide applicari oculis ⁊ clarificat eos
Itē succus agrimonie cū farina fenugreci et bolis
armeni cū aurugia porci miscendo valet cōtra do
lorē et tumorē membroꝝ Agrimonia sumpta in ci
bis vel oleribus mixta cū bletibus et spinachia va
let ad dolorē ventris et splenis. Itē agrimonia est
diuretica valde et viridis trita et cū aqua acetose
potata valet ad antraces id est pustulas malas et
ad morsum serpentū ⁊ canis ⁊ hominis rabidi Et
valet similiter ab extra applicando

valet
ad morsum serpentis
Et canis et homi
nis rabidi

Rosmar

popolku Ważyniec

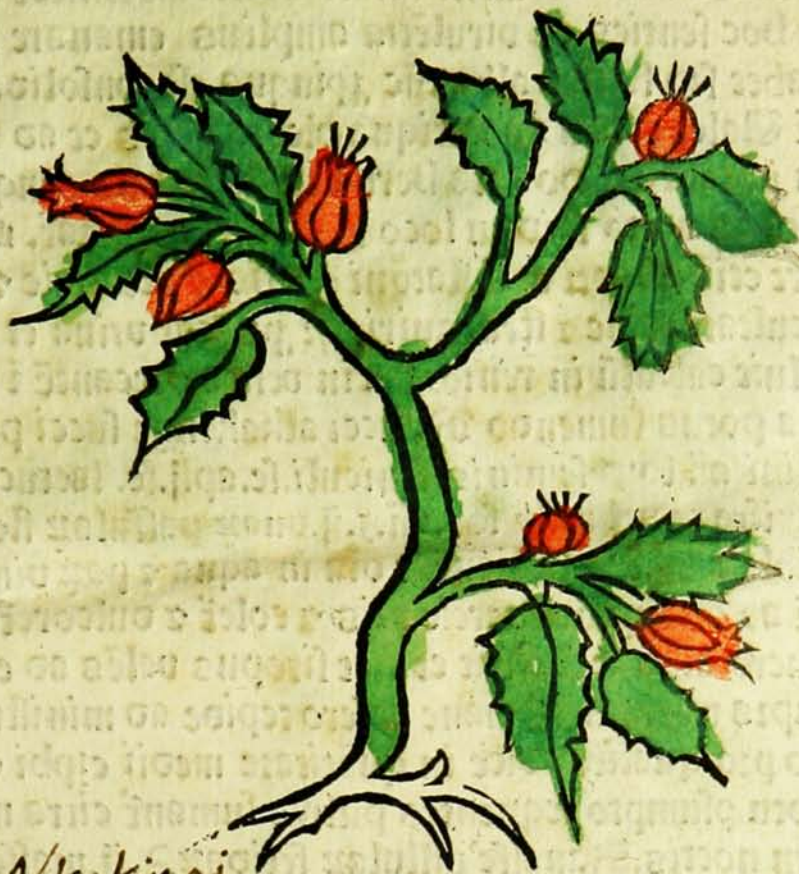
Alleum *Czofuel* **knoblach**

zomek

Alleum est planta ⁊ est duplex aliud est domesticū
aliud silvestre quod scordion dicit̄. est calefactiuum
et ericcatiuum in tercio vsq; ad quartuz et silvestre
plus illo. vnde de facili potest dispōi q̄ fiat uenenū
et hoc illo mō capiāt semen allei ⁊ semineēt. et ex il
lius allei p̄ducti semie itez semineēt ex hoc fiat q̄n
quies vel pluries. tūc alleū posterius p̄ductū erit
uenuū quare alleū deplantari et non seminari de
bet hoc fit cōmuniter propter causam. iā dictam li
cet ortulani eam ignorant. Item alleum cōfert alo

picie pueniēte expūtrido humore. Si misceat alleū
stritū cū oleo lauri vel cū fecibz olei cōmunis d il
lo liniat locus ⁊ valet. Itē alleū consum atqz appli
catū vlcēribz humidis ⁊ furfuribus capitis confert
Iōē valet cōtra pediculos et lendes et si assiduā
eius cōmestio valet ad idem. Itē dicūt doctores q
assidua eius cōmestio inducit sodam id est dolores
capitis. ymo magn^o vs^o allei crudi inducit leprā et
huiusmodi graues morbos. Itē alleū notāter cru
dum cōmestū debilitat visum quia multū exicat sed
humidis oculis nō obest. Itē decoctio allei cū ma
stice et piretro valet dolore dencū cū os inde tepi
de abluīt. Alleū coctū et assatū cū zucro mixtū cō
mestū clarificat vocē et confert tussi antique et do
lori pectoris ex frigiditate. Valet etiā alleū habenti
bus grossos humores ⁊ viscosos in stomacho quo
niam est calefactiuū incisiuū et resolutiuū. Item
confert alleū illis qui vsi sunt fungis. nā fungi di
cuntur venenosi ratione excessiue frigiditatis. Simi
liter valet rusticis qui excessiue bibūt aquā frigidā
et vtuntur cibis grossis et frigidis ppter hoc dicit
q alleū sit tiriaca rusticorū et alleū rectificat aquā
bibitā post eius cōmestionē quare valet nauigantibz
qui bibūt aquā sepe numero corruptā. Itē alleū cō
tritū et sumptū cū aqua mellis educit soluendo fle
gma et vermes. Itē alleū est valde sedatiuū inflatō
num qui fiunt ex ventositate. Unde dicit Gal. li. de
cōseruatōne sanitatis q alleū plus resoluit ventosi
tates alijs medicinis ventositatū resolutiuis. Itē
valet succus eius ad remouēdū morpheā ad unguē
dum eam prius scarificatā. Itē cōtra fetorem allei
cōmestū valet radix yreos commesta

Alkekengi

pffony

Alkakenge iudentokel

Alkakenge est una species solatri et est frigida et sicca citra secundum gradum, et habet folia similia folijs solatri et habet fructum in cista rotundum simile vesice et fructus granum rubicundum simile viciae et virtus eius proxima est virtuti viciae lupinae. Alkakenge delet fistulas, succus eius mixtus cum succo celydonie et cum vitriolo romano puluerisato intro mittendo fistulis pluribus vicibus interpellatis tribus

pffony
miesowhi
pechylfica

abluañ fistula cū melle rosato donec mortificet fistu
la hoc senties cū virulētia amplius emanare non
habet sed sanies alba tūc p̄p̄uqua est consolidatio
ni Valet eciam ad antiqua ulcera auris et ad ulce
ra inflata quādo tota herba cū stipitibus conuas
sata cū aceto ibidem loco emplastri apponat. Lou
fert etiā asm̄ati et inflatōni epatis 7 yctericie 7 dif
ficultati vrine 7 strangurie qz puocat vrinā et dis
soluit calculū in renibz seu in vesica peccantē ī for
ma potus sumendo R. succi alkakenge succi petro
silini añ. lb. ʒ. seminis feniculi. se. apij. se. lactuce se.
saxifrage vel mily sol. añ. ʒ. ij. vnaꝝ passulaz florum
violaz añ. ʒ. ʒ. buliantur oīa in aqua 7 paz vini al
bi ad p̄sumptōnē tercię ptis 7 colet 7 dulcoret cuz
Zucro albo q̄ sufficit et fiat siropus valēs ad ea vt
supra narratū est mane et sero tepide ad ministran
do pro qualibet vice in quātitate mediī cipi quo
potu p̄sumpto sequentes pillule sumant̄ citra medi
um noctis. R. masse pillulaz fetidaz. ʒ. ij. masse pil
lulaz de miserion. ʒ. i. misce cū siropo acetoso de ra
dicibus 7 fiant pillule. ix. altera die sumat̄ electuari
um ducis vel dialacca pro confortatiuo Idem va
let succus alkakenge bibitus. apoltematibz intrinse
cis. 7 precipue grana alkakenge bibita valent ulce
ribus renum et vesice.

ix

Wrotycy. Ziele. z miedzi. nosci

Ameos

Reinfar

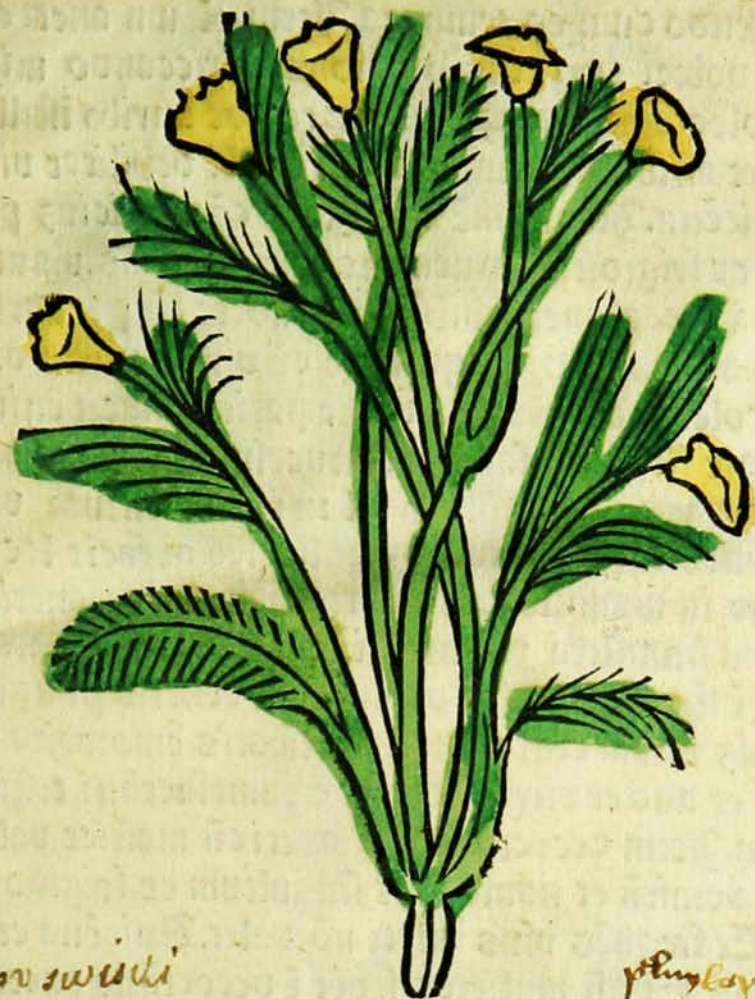
wrotycy

Ameos seu abanafia seu tanacetuz est plāta cui⁹
 semie vrimur i medicinis. et est calida z sic. i tercio
 valet i dolore ventris ex ventositate causatis. Et ē
 puocatiua vrine z mēstrui. ad hec omīa valz deco
 ctio eius cū vino i causa frigida. vel fiat decoctio
 cū aqua i causa calida. Itē succ⁹ ameos cū melle
 mixt⁹ v3 iterficiēdo vermes i vētre peccātes noīe
 ascarides vel cucurbitini ex grosso flegmate puēi
 entes. Itē mūdificat renes z venas imiericas ido
 v3 calculosis z patiētibz strāguireā seu difficultatē

urine: ideo valet ad illa decoctō athanasie acumi
nando cū semie feniculi. se. petrosilini. se spargi. seie
alkakenge cum melle despumato potādo. Decoctō
etiam eius cū scolopendria 7 foliis sene 7 semibus
petrosilini 7 feniculi et brusci: spargi cū vuispassu
lis et liquiricia cū zucro dulcorando valz i forma
potus cōtra febrē quartanā mane et sero sumendo
pro qualibet vice i quātitate medii cipi. Desup su
mendo tales pillulas. R. masse pil. de lapide lasuli
masse pil. de reubarbaro. añ. ʒ. ʒ. dyagredii ḡou. iij.
masticis gra. j. misce cū siropo de scolopendria 7 fi
ant pillule. ij. Postea sumat meridatū cū vino p
vna vice. ʒ. j. vel. ʒ. ij. Item decoctō eius in aqua
cum farina tritici 7 paz mellis miscēdo et cuz ta
li ungat facies: detergit maculas morpheatas 7 li
uorē ei⁹. Item suffumigatō facta ex laudano 7 suc
co ameos mundificat matricē. Itē decoctō eius cū
melle despumato cū pulvere yreos miscēdo i poru
sumpra valet i discrasia anbelitus et pectoris faci
litando saniem pectoris p viam screatus euacuan
do. Item decoctō ei⁹ cuz menta et parum galange
valet ad nauseam et subuersionem stomachi.

x

Herb swisli

Anetum

Phyllosp

Fil

Herb swisli

Anetum est calidū inter secundū ⁊ terciū gradū. ⁊ siccū inter primū ⁊ secundū gradum. Et quādo ad urit fit siccū in secūdo. Est resolutiuum et maturatiuū apostema ⁊ vlceꝝ. notanter semen aneti itelligit̃ p̃sum cum radice altee ⁊ auxugia porci valet ad apostemata flegmatica maturando ea ad saniei generatōnem. Et cinis seminis aneti combusti valet vlceribus exiccando ea cū puluere radice yreos miscēdo. Itē oleū aneti ofert doloribus nervorū et iūcturaz cū ungero oyaltee miscēdo. oleū etiam aneti cū oleo papaueri mixtū vald̃ iducit sōnū

ungendo cum eo tempora. Item oleum aneti con-
fert dolori auri eius humiditate ericcando mixtur
cū oleo amygdalaz amaraz tepide auribz istillan-
do. et assiduatio semīs aneti cōesti debilitat visum
Auicēna. Item semē aneti valz cōtra viciuz pecto-
ris ex frigidityate pueniens. *Œn. R. ficus. v. aut plu-
res* ī succo aneti ibibitas in nocte cū parum semi-
nis anisi et ysopi: liquiricie cū vino buliendo. deī-
de coletur et colatura detur patienti. facit enim ex-
creare flegma ī saniem conuersum. Item puluis se-
mīs aneti ī sorbitōnibz vel in iure carniū vel in
pulmentis exhibitus v3 mulieribz qz facit lac abū-
dare in mamillis. Confert etiam semen aneti pfe-
ctum singultui puenienti ex repletōne cibi naran-
tis ī stomacho. Idē valz dolori ventris pungitino
Valz etiam cinis aneti applicatis emorroidibz na-
tis et ano et virge vlcerate 7 tumefactōni testiculo-
rum. Item decoctō semīs aneti cū mastice valz cō-
tra vomitū et nauseam 7 singultum ex frigida cau-
sa. Et frequēs vsus aneti nō valet. Auicēna et Se-
rapio. Et qñ mulieres sedēt ī decoctōne aneti hoc
pfert dolori matricis. Item valet semē aneti tritum
7 puluerisatum vlceribz habentibz saniem cito icar-
nat et resoluit ea. Auicēna. Serapio. Mandecta.

Piotrusilla

Apium *percheluel perchezole* **Eppe**

plabele ziche

Apiū est calidū in priō z sic. i secūdo gradu. Anicēna. Sz fm Plateariū est calidū circa terciū gra dū z siccū in medio tercii. Est resolutiū inflatōis aperitiū opilatōnis z sedatiū doloris. z sunt plu res spēs apii: domesticū et siluestre. et aliud qd ori tar in aqua. Et semen apii debz sumi i medicinis qz i eis est maior virtus. Semē apii masticatū valz in fetore oris. Apium etiam valz in opilatōne sple nis et epatis i cā frigida. R. succi apii. z. iij. scolo pēorie: boraginis añ. m. s. radicū acori: brusci spargi

añ. 3. ij. seminū feniculi: petrosilini. añ. 3. j. fiat deco-
ctio in aqua ad cōsumptōnē medietatis colet̄ 7 co-
lacum dulcoret̄ cum zucro albo 7 fiat pot̄. quo tra-
tur ut supra dictum est cap. ix. cū suis pillulis 7 cō-
fortatiuis exhibendis. Et emplastrū factū cū succo
apii 7 semie aneri 7 radice altee cū paz butiri may
miscēdo cū quo emplastrē regio splenis et epatis
7 valet decopilando ea. Item succus etiam apii cū
miliosolis et sarifraga 7 semie alkakēge ex hys fit
siropus cū vino 7 zucro et valet ad frāgendū lapi-
dē cū de eo potat̄. Item apiū valet ad alepiciam
qñ bulit̄ apiū cū abrotano ī lirinio quo abluat̄ ca-
put. Item apium icitat̄ ad epiletiā. Gñ dicit Sa-
lie. q̄ pregnātes nō debēt vti eo qz soluit retentacu-
la fetus 7 in corpore infantis putrida apostemata
et scabiem facit nasci. 7 lactantes pueros abstine-
ant ab apio ne puer fiat isipiens 7 epilepticus: qz
dissoluit materiam 7 eam mouet sursam 7 mestus
pueroꝝ sunt subtiles 7 ppter eoz constrictōez para-
ti sunt ad epiletiā. Itē decoctō radicis apii 7 fe-
niculi ī succo fumiterre 7 storiōle cū paz zucri dul-
corando fit siropus contra ydropisim ex flegmate.
Itē valz cōn yctericiam puenientes ex opilatiōe
Item apium decoctū in vino cum seminibz fenicū
li: petrosilini 7 miliosolis: valet ad stranguiream 7
prouocat vrinam 7 menstruum et eo magis prouo-
cat vrinam qñ miscet̄ liconpetron ī tali decoctōe.

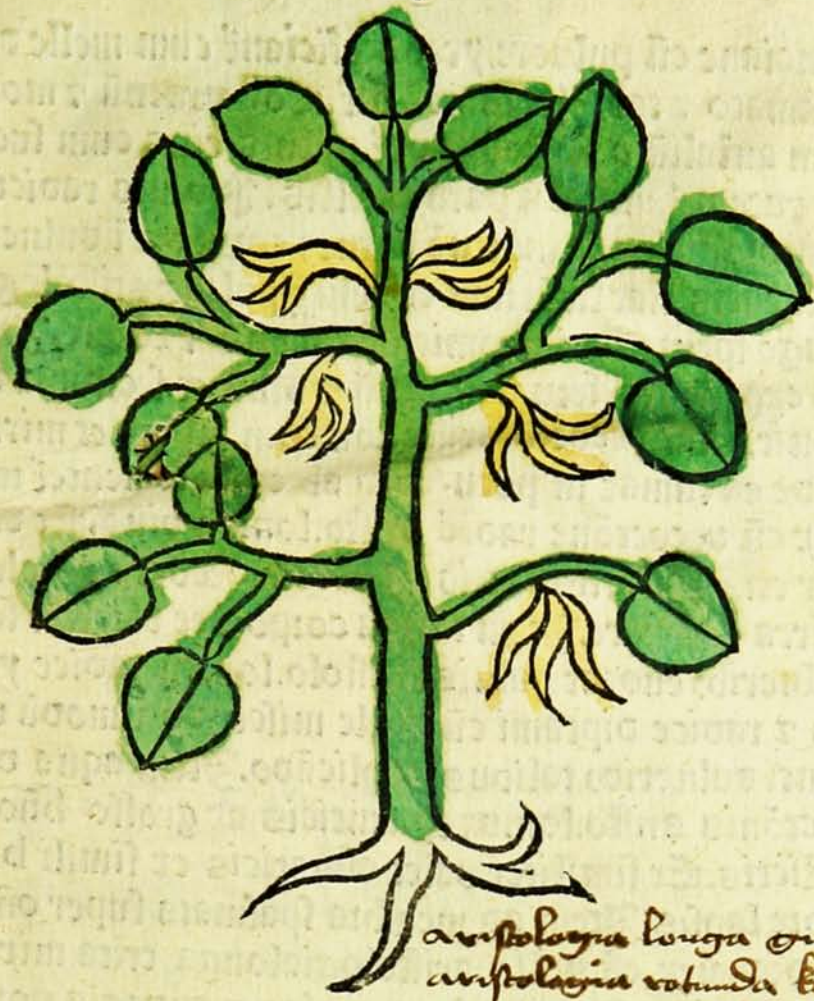

Arthimesia *lylica* **peifos**

Arthimesia ē herba calida et sicca ī tercio fm pla
teariū. et dicit̄ mater herbarū. cui⁹ folia sunt maio
ris efficacie ꝑcipue viridia magis q̄ exiccata. Ar
thimesia est aperitiua valde ideo valz in opilatōni
bus splenis ⁊ epatis ex causa frigida: fiat decoctō
eius ⁊ scolopendrie ⁊ paz absinthei cū vino et zu
cro dulcorata. Iōē v3 ī yctericia vicio splenis cui
addat̄ paz floz cētauree. Et residuū de herbis reli
ctū applicet̄ regiōi splenis tepide. s̄ idē valebit ad
splenis tūorē. Itē balneū factū ex aqua decoctōis

33
arthemisia et folioꝝ lauri ⁊ arthanasia in quo muli
er sedet vel vulua fomentē multū valet ad puocā
dū menstrua et fetum mortuum expellendo. Et ar
themisia cocta cū foliis lauri et oleo oliue vel nus
cum valz ad mēstrua prouocandum ⁊ inde matrix
pessarise. Contra tenasimonē ex frigiditate recipis
at patiens per anū fumū colifonie posite super car
bones. deinde calefiat arthemisia in vino et posita
sup lapidem molarem et sedeat desup patiens. p̄ba
tum est. Valet etiā puluerisata arthemisia cū rasu
ra eboris ⁊ cornu cerui ⁊ nucemuscata cū melle mi
tra et vino decoctiōis arthemisie potata mulieribz
non secundis qz valet cōn sterilitatem factā ex hu
miditate. Mandeca et Mateari. Nam si esset ste
rilitas ex siccitate obesset quod potest perpendi ex
complexione mulieris si sit pinguis vel macilenta
et vras tali mane et sero in modū electuarii. postea
balneat ⁊ fomentē vulua et pessariset vt supra iſie
nuatum est. Valet etiam puluis arthemisie ⁊ maru
bii cōtra glandines que nascunt circa anū aut au
res: p̄rio scarificet: postea apponat puluis ei⁹. Ar
themisia fugat demonia posita vel fumigata in do
mo. Item ipsa ḡtusa cū auxugis et supposita peduz
dolorem tollit ex itinere.

B lege

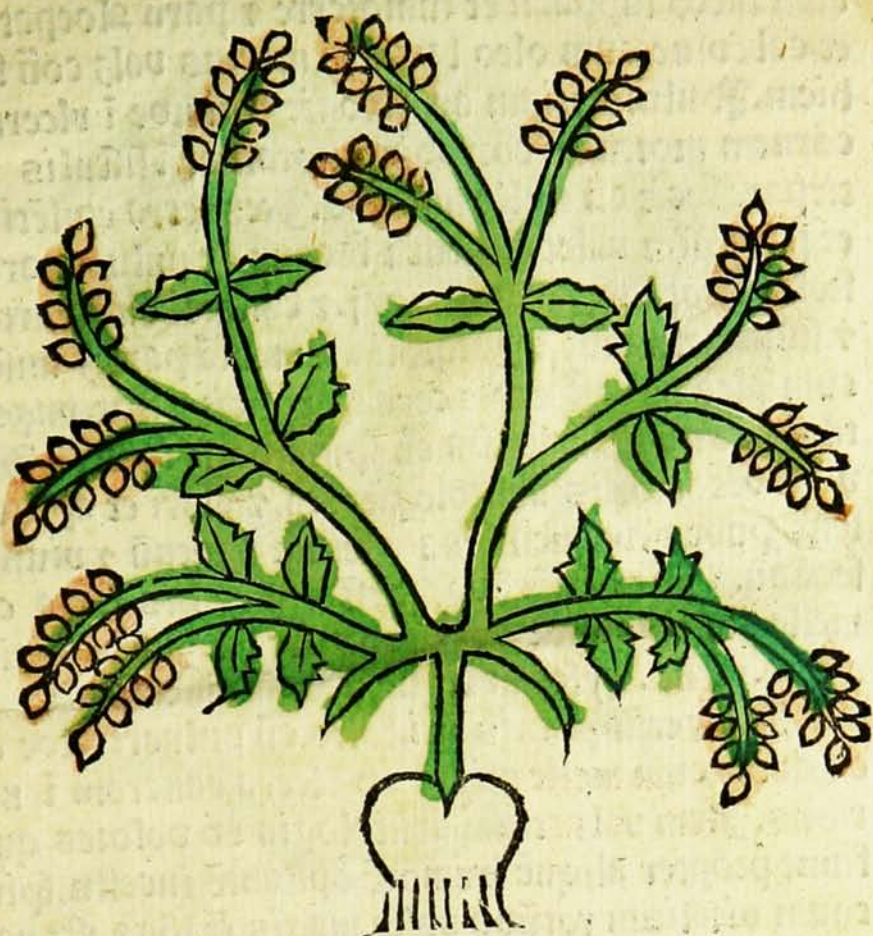
*aristologia longa quae
aristologia rotunda et lucua*

**Aristologia longa Lang
holwurtz.**

*Kokornali dtugi
trij rodta.*

Aristologia habet duas spes scz longam et rotun-
dam. Ambe sunt calide i prio gradu et sicce i secun-
do. Szm aliquos sunt calide in tercio z sicce i se-
cundo. Longa aristologia est abster sine z calefacri-
ue virtutis: ideo valz i ulcerum icarnatōnibz. Pul-
uis aristologie lōge cū puluere yreos mixt^o multū
valz in solidatōne vulnez. Cōtra asma humidum
R. partes duas aristologie lōge et mediam partē

genciane cū puluere yreos ꝑficiant̄ cū melle des
spumato ⁊ tale electuariū det̄. Lon̄ venenū ⁊ mor
sum anialiū venenosoz det̄ puluis eius cum suc
co rute vel mēte cū paruz mellis. Puluis radice
aristologielonge mortuā carnez corrodit ī vulnere
et fistulis fiat licinium et desup puluis aristologie
longe spergat̄ ⁊ intromittat̄ fistulis ⁊ cōfert. Itēz
ad expellendū fetum mortuū ⁊ viuū et secundā de
ponit. Fiat decoctō aristo. lon. cum pipere et mirra
et de ea sumat̄ in poru. Sed ab extra fomentē ma
trix cū decoctōne radic̄ aristo. lon. cū vino. Et vta
tur etiā pessariis factis ex radice decocta cū oleo
mirra et pipere. Item infusa corpori et vlceribz seu
vulneribz euocat puluis aristolo. lon. cū radice yre
os ⁊ radice diptami cū melle miscendo ī modū vn
genti vulneribz talibus applicādo. Item aqua de
coctōnis aristo. lon. vꝫ epilepticis ex grosso hūore
afflictis. Et similiter valet asmaticis ex simili hu
more lapsis. Item ad membra spasmodica super om̄e
medicamen est vtilis aristologia longa trita mixta
cum radice altee cōtuse cum oleo ⁊ auxugia porci
misce ungento talia loca. Aristologia sicca fumiga
ta ī domo fugat demonia. Pandecta. Item aristo
logia decocta ī aqua et bibita valet podagricis.

Aristolochiarotūda
Simbel holwurtz.

*foliocal Kokornakoo
 Kragty*

Aristolochiarotūda est eiusdem caliditatis et siccitatis ut longa, rotunda magis competit medicine precipue radix eius, habet virtutē dissolventi, sumēdi et expellēdi Et radix debz colligi ante productōnē florū. Radix aristo. ro. utilissima est ad curas qz magis habz subtiliare ergo p omnia rotunda efficacior est longa i quibz vulneribz aut aliis discrasys volum grossum humorē forti subtiliare, aristo. ro. est icolumior. **Adiecta.** Itē pulvis aristo. ro. pfectus

cum succo lappacii et fumo terre & parū aloepatici
et calcēviue cum oleo laurino mixtus valz coñ sca
biem. Puluis etiam aristologie rotunde ī ulceribz
carnem mortuam corrodit z notanter ī fistulis ex
tirpare facit cū melle miscēdo. Item pra epiletiāz
et paralisiū valet ungentū factum ex puluere ari
stologierotunde. R. partes. ij. z castorei unā partes
z sulphuris viui z euforbii añ mediā partes misce
cum oleo de castoreo z cera q̄ sufficit z fiat ungen
tum vnde vngat̄ nucha cū spina dorsi inferi⁹. Itē
vinū decoctōnis aristologierotū. z asari et apii: va
lent puocando menstrua z fetum mortuū z vinū z
secūdinā de tali potādo. Pessaria ex his facta cū
melle valent ad idē addendo mirram. Itē decoctio
aristo. rotun. z ysopi z liquiricie cū vino v3 asinatiz
cis. Valet etiā puluis aristo. ro. cū puluere aloē et
calcēviue cum melle mixtū ad ulcera canerosa ī na
ribus. Item valz etiam aristologia ad dolores qui
fiunt propter aliquē humorē opilantē incessu spiri
tuum vitalium rotūda valet magis q̄ lōga. Et va
let puluis aristologierotunde cū melle ad putredie
nem oris z carnis dentine z gingiuaz. Itē puluis
aristo. ro. mixt⁹ cū puluere radicis diptami z mel
le ī modū ungenti spinas trahit. qz aristo. ro. habet
virtutē abstersiuā: subtiliatiuā: attenuatiuā z attra
ctiuā in hys opatiōibz. Aristologia rotunda est di
gnior longa liez longa sit dignior in nascentis et
vulneribus putridis: qz magis abstersiuā. Pande
cta. Serapio. Platearius.

Asarum ^{*Kopytnik*} *Asarum* *Asfelwurtz*

Asarū est calidū z siccū in tercio. apit z resoluit et abstergit z mēbra frigida calefacit z sedat dolores intrinsecos omnes. menstrua ergo puocat z urinā de flegmate grosso retentam. valet ergo ydropicis quos purgat per urinas isto modo. ℞. asari. aneos radicē acori. añ. m. s. brusci: spargi: seminum feniculi: petrosilini: miliisolis. añ. ʒ. s. fumiterre. m. j. foliorum sene uuarum passularum omnia contusa buliantur cum vino et aqua añ. lb. j. aceti vini albi. ʒ. j. ad consumptionem tercię partis coletur z cū paruz

Kopytnik
perplanta Mandas
Rustica

zucris albi dulcoret. et fiat sirop⁹ mane et sero sumē
dus eo modo ut supra dictū est cum alys siropis
potandis quo cōsumpto sequentes pillule sumant^r
℞. masse pillularū de reubarbaro. masse pillularum
de fumo terre. masse pillularū de miserion añ. .j. pul
pe granorū coconidii numero. v. misce cū siropo de
fumo terre et fiat pillule. vii. aut. ix. Altera die sumā
tur dyalacca vel dyacostū pro sforzatinis. Hec oīa
valebūt cōtra opilatōnē splenis et epatis et cōtra
yctericiam ex frigida causa. Iōē confert arteticis
passionibz et precipue valet sciaticē et dolori ancha
rum. Et asarum purgat aliquat^r ventrem sicut elle
boris albus. Auicēna. Et decoctō asari cū aqua et
parum mellis hoc idem facit. Radix asari intelli
git^r qz est maioris efficacie. Ga. vii. sim. ca. de Asaro
Et eius virtus est virtus acori. Pādecta. Itē ipm
asarum ī coliriis appositū subtiliat tunicaz oculo
rum: idē clarificat visum. Itē quando asarū poni
tur ī musto ita qz cū eo buliat: postea deē hoc vinū
ydropicis et yctericis et confert ipsis. et cōfert anti
que febrī notanter quartanē. ei⁹ decoctō cum scolo
pendia et foliis sene ī vino: nam aperit opilatōnē
splenis et epatis et cōfert duriciei eius. Et deco
ctō eius ī vino ī spermate augmentū facit. Adeli⁹
qz ei admisceat ad solutōnē faciendam est aqua ca
sei cum spica et aqua mellis. Johannes mesue. Et
oleū ipius cū laudano iuuamentum facit. unguēdo
spinā dorsi febre opilatōnum .

Albiotta
Attriplex *lobiata* **Molten.**

Toboda

Attriplex est herba que hūmectat ī secūdo ⁊ īfrigidat ī p̄rio et etiam resoluit resolutōe pauca. Et valet apostematibꝫ calidis scz erisipile ī p̄cipio sui vel eiꝫ fine. Et cū indurat ⁊ īfrigidat siluestris attriplex magis auenit ei. Et decoctō semis attriplicis et endiuie ⁊ scolopēdie cū aq̄ ⁊ pazꝫ zuci miscēdo valz aduersus yctericiā p̄ueniētē vicio opilatōnis splenis ⁊ epatis ex cā calida. Et qñ coquit ī oleribꝫ cū mercuriali mollit ventrē. ⁊ qñ fit emplastrꝫ ex eo ⁊ radice altee decoctū in aqua applicādo

apostematibus calidis resoluit ea. Item semen attri-
plis cum aqua ruffani et parum croci miscendo. de quo
sumat sobrie bonam quantitatem tepidam prouocando
vomitum. et non solum prouocat vomitum sed etiam as-
sellare facit. ymo assumptio soli succi attriplis in
quantitate. 3. i. vel. 3. iij. facit vomere et assellare. Se-
rapio. Et attri-plex trusa cum sempviva et aceto va-
let contra ignem sacrum. Attri-plex etiam trita cum
melle valde curando fetorem podagre. Et folia eius
comesta in iure carniū vel cum oleribus dolorem
vesice auerunt. Et comestum cum bleribus et cum
mercuriali febris acutas extinguit. Et lumbricos
educit miscendo succum attriplis cum semine lūbricorum
Comestum dissint rictis auxiliatur. Attri-plex cotusum
cum radice altee et suppositum matricis dolorem miti-
gat. Item attri-plex cruda sine cocta omnes duricies
sanat addendo radicem altee et semen fenugreci et se-
men lini cum parum butiri stundendo. Item succus
attriplis cum melle mixtus valet dolori vnguiū si-
ue vlcera. Attri-plex domestica multum frigidior est
agre et quapropter hegmatibus sere trusa cum aceto
applicata. Attri-plex in oleribus comesta bene nutrit. ycte-
ricis vero et calidum epas habentibus beneficiū prestat:

Aaron obrasly

Aron

Aaron. i. Jarus est calida et sicca i prio fm Pa
 octa. sed fm Plateariu est calida et sicca i tercio.
 Habet virtutem dissoluendi: laxandi: attenuandi et
 abstergerendi. valet ad mēstrua puocanda fiant pessa
 ria cum laudano ⁊ mirra cum succo aaron. Et va
 let con inflatōnē auriū emplasty factū cū ipa aarō
 et cimino bulita cū parū vini ⁊ olei cōmūis. Valet
 etiam contra emoroidas ipsa tota aaron et tarus
 barbarus cum vino et aqua cocta et fiat sup illud

*obrasly vel Kofia
 broda*

1191
eukacisma. Idem valet ad ficus circa anum. Galz
etiam herba ipsa cōtra frigida apostemata trita cū
veteri auxugia 7 calide apponat. Valet etiaz cōtra
scrofulas 7 indurata apostēata ipsa herba cū squil
la 7 auxugia visina veteri mixta 7 supponat. Ad fa
ciem depurandam 7 cutem subtiliandā fiat puluis
subtilis ex radice exiccata ipsius aaron et osse se
pie et cerusa cū aqua rosarū miscēdo et ex tali mix
tura abluat facies. **Dyascorides capi.** **Aarō.** Vir
tus aaron est ī semie: foliis et radice cum fimo bo
uis mixta podagricis medet. **Radix** ab intra 7 ab
extra exhibita mulcū attenuat mēbra tumefacta ex
pingui humore: misceat ergo cū tartaro 7 zūcro ab
intra administrando. et ab extra cū tartaro 7 oleo
cōmū. Unde ad expellendū toracis humore gros
sum et viscosum valet tota herba in cibis comesta
Gel recipiat herba decocta ī aqua et parū mellis
et vsat ad excreandū humorem ī pectore 7 gutture
viscosum peccantem. Itē puluis radice aaron su
per vlcera putrida applicata malam carnem corro
dit 7 supflua. et sic fm folia et semē hz magnā effica
ciā: fm radicē aut maximā. **Andoceta.** **Platariū**

myedoppialel *Nie do spiatek*
Auricula muris **meusz** *myße uff. 44*
orlein.

Auricula muris est que calefacit par et desiccet si ne mordicatione et abstergit absterfione forti et atrabit. Emplastrum factum ex auricula muris et ex aaron et taro barbato in vino cocta valz con tumorem ani. Et succus auricule muris cum aqua celi donie curat caliginem oculoz. Et ofert ydropicis calculosis et epaticis fit ide pot⁹ ex eo et laureola

7 fumoterre et endiua i aqua et paz aceti et uuis
passulis 7 semie feniculi: petrosilini cocta 7 colatū
dulcoratū cuz zucro et vtañ mane 7 sero tepide po
stea sumant pillule. R. masse pillularū de miserion
masse pillularū de reubarbaro añ. 3. 5. pulpe grano
rum coconidii nūero. v. misce cū siropo de fumoter
re 7 fiant pillule. ix. Tercio sumat dyalacca vel ele
ctuariū ducis pro pfortatiuis. Item ipsa herba cō
tusa cū radice diptami mixta attrahit ifixa corpo
ri notanter telas euocat 7 tumorē in vulnere nō p
mittit. Et dolores dentiū prohibz succus auricule
muris cū eoderestri cōtusa et naribz immisus
hic succus mixt^o cum melle valet caligini oculoꝝ
Adorsibus venenatis succus bibit^o medicat. Suc
cus auriculumuris naribz infusus putredinē capi
tis purgat. Et succus ei^o vulnera pglucinat 7 ven
trem mollificat cū mulla exhibitus i potu. Et suc
cus ei^o cū tarobarbaro i vino coctus pfert exitui
ani. et calefactum fiat euacisina. Et pfert epilētie
bibita cū vino. Et puluis ei^o mixtus cū paz zinci
beris facit sternutare 7 caput inde purgat. Itē au
riculamuris cū carapucia 7 cimino cocta talis po
tus cū vino factus valz i colica 7 yliaca passioni
bus. Item succus eius cū beloarmino valet i spu
to sanguinis. Et valet cōn vertiginē ei^o puluis na
ribz imposit^o euacuando flegma. Et valz cōn suffo
catōez matricis succus ei^o dat^o cū aqua arbimesie

rix

plantago aquatica minor
 Forx. l. v. c. 1.
 plantago aquatica minor lapas. l. v.

plantago minor florifera aut
 plantago minor babka l. v. c. 1.

Arnoglossa *babka* **wegrat**

Arnoglossa siue plantago est frigida et sicca in se-
 cundo gradu. et sunt due spes scilicet maior et minor. utri-
 lis est ad exiccandum vulnera et mundificationem eorum puer-
 tredinem. valet succus eius cum parva aloepatici pulue-
 risati miscendo. Epar confortat cum aqua endiuie bu-
 liendo et colatum cum zucro albo miscendo et fiat potus in
 causa calida. et cum succo eius et aqua endiuie regio-
 nis epatis liniendo et epichimando. Et repugnat sacro
 igni succus eius cum succo sempivive et aceto miscendo

*Babka qui
 nqua ulmicia
 Ilzyjski*

311
Valet etiam emorroidibus succus eius cum puluere
radicis aaron miscendo. Et omnem carnem que est ex
ignis ustione refrigerat. Valet etiam dissintericis
et fluxui ventris et contra fluxum menstruorum. Valet
etiam emoptoicis et ulcerationem pulmonis curat.
℞. succum arnoglosse cum eius semine et bolo arme
no et corallis rubeis puluerisatis miscendo et summa
tur in potu. Item radix eius cum aqua et piretro co
cta valet dolori dentium si os inde tepide abluatur
ut ait Pandecta et Serapio etc. Et succus eius cum
parum aceti valet ad maculas nigras in corpore ab
stergendas. Succus eius valet vulnere circa nasum
vel oculos. Item succus eius cum parva tiriaze valet con
tra quartanam datus ante duas horas accessionis.
Succus eius valet cum sanguine veteris porci vul
neribus recentibus quod solidat multum. Item suc
cus arnoglosse mixtus cum cerusa et parva aceti valet
ad pustulas et putredinem oris. Et valet idem contra
erisipilam et defecationem cutis ignitam. ideo valet ul
ceribus corrosiuis propter hoc valet ulceribus intesti
norum et incarnat ea et fistulas et alia ulcera antiqua.
Et semine eius et folia et radix sunt aperitina opila
tionis epatis et renum. Et valet febribus tercianis et
quartanis quando bibitur succus eius ante acces
sionem. Item succus eius valet ad ulcera fluentis
morsui canis presidium prestat. et yoropisim curat
et pituiticis confert. Pandecta. Platearius.

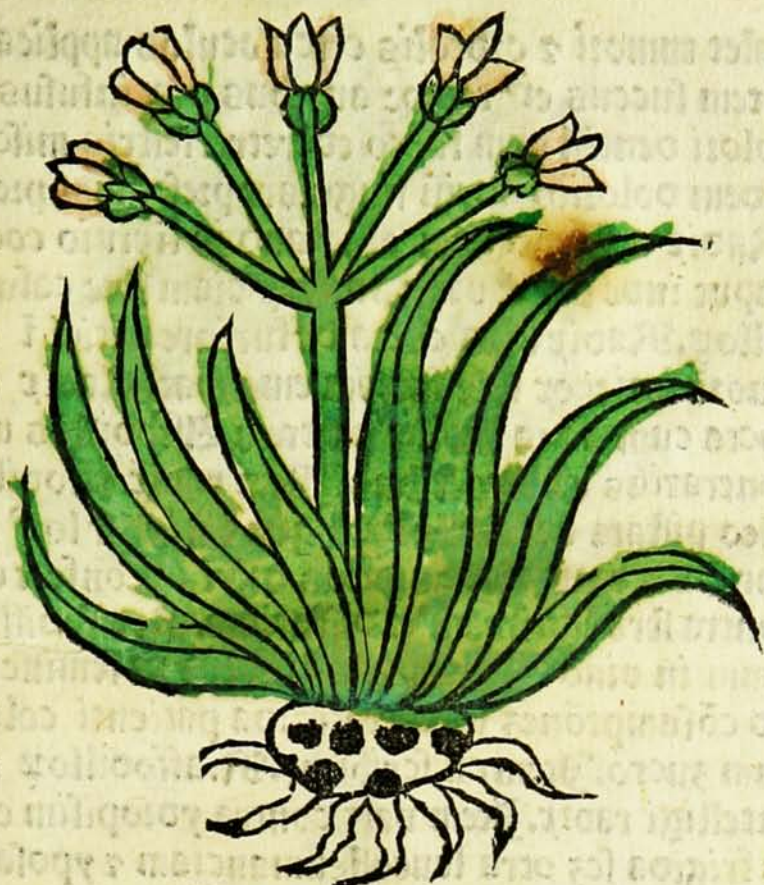
Krwawnik

Ambrosiana wilder saluā

Krwawnik

Ambrosiana dicitur salvia agrestis: ē calida ⁊ sic
 ca in secūdo gradu. Dyaſcorides dicit q̄ ambrosi-
 ana est species arbimesie que vocat̄ tanacetum.
 Zoē dicit Pandecta. Valer p̄tra: uniuersalē ⁊ par-
 ticularē paralisi. R. ambrosiane: herbe paralisi
 cathapucie: añ. m. j. centauree. m. ʒ. castorii: sinapis
 añ. ʒ. ʒ. semis cubebaz. ʒ. j. mundant̄ singula et bu-
 liant̄ in vino et aqua añ. lb. j. ad p̄sumptionez ter-
 cie partis coles ⁊ colatum dulcoretur cum parum

mellis despumati ⁊ fiat potus quo utat mane ⁊ se
ro tepide p̄ qualibet vice in quātitate. iiii. ℥. quo po
tu sumpto sequētes pillule sumant. R. masse pil
lularū de euforbio. masse pill. fetidarū añ. ʒ. ʒ. misce
cū siropo de scicados ⁊ fiant pillule. vii. Deinde su
mant dyacastorium ⁊ dyamusci p̄ confortatiuis. Gla
let etiā idē pot⁹ p̄tra paralysim lingue gargarisan
do pluribus vicibus. ideo valz carentibus voce vi
cio applie particularis. Item fert etiam decoctō
ambrosiane cum succo apii ⁊ endiuie ⁊ scolopen
drie cū seminibz diureticis scz semine spargifeni
culi: petrosilini ⁊c. aduersus yzopisim ⁊ yctericiā
Et desuper sumant pillule. R. masse pillularū de
miserion. masse pill. de fumo terre. masse pil. de ren
barbaro: misce cū orimelle squillitico ⁊ fiant pillu
le. ix. postea sumant p̄ confortatiuis dyalacca vel
dyarodon alba. Itē succus ambrosiane mixt⁹ cuz
nucleis persiccorū valet p̄tra lumbricos. Item va
let ambrosiana cocta cum archimesia ⁊ taxobarba
ro in vino contra tenasmonem cum fuerit sessio su
per talem decoctionem calefactam. Item valet etiā
decoctio ambrosiane cum salvia domestica et feni
culo in vino contra dolorem capitis nomine emi
granea. Valet etiam decoctio eius contra dolores
neruorum ac pedum.

Stotoglow

refusa pot
Affodillus wildschwertl

Stotoglow Tiele

Affodillus calidus et siccus in tertio gradu. Mala
 teari. Urinam puocat. impat menstruis. dolore las
 teris tollit puenientem ex coquassationibus. Succus
 eius cum apio et arbanasia cum radice brusci spargi
 et se. feniculi: petrosilini cum vino decoquendo istud
 ad predicta fert. Item pulvis radicis eius ad ul
 cera putrida. Et decoctio affodilli cum vino valz ad
 similia ulcera ea abluendo et ea saluberrime curat
 Et succus eius cum fece vini et mirra et paz croci mixtus

valet tumori ⁊ ordeolis circa oculos applicando
Item succus ei⁹ repide auribus par infusus valz
dolori dentiū cum succo eoderrestris miscēo
Item doloribz auriū singulare presidium prestat.
Radix affodilli cum abrotano in lixiuio cocta et
caput inde lauet valet ad alopiciam siue casum ca
pilloz. Radix eius cocta cū fursure tritici ī aqua
liuore faciei ex sole factam emendat. Radix etiaz
cocta cum aqua mollit ventrem. Affodillus multū
contrarius est serpētibus. Item radix affodilli cū
oleo pistata vel melle cum quo liniatur loc⁹ pilis
carens ⁊ facit ibidem pilos oriri. Confert etiam
contra stranguiream ⁊ dissuriam. R: affodillū co
ctum in vino cū granis miliisolis et semine apii
ad cōsumptōnez medietatis: da patienti colaturā
cum zucro. Item cū scribitur. R. affodilloz debet
intelligi radix. Item valz contra ydropisim ex cau
sa frigida scz ptra leucofleumanciam ⁊ yposarcam
R. succi affodilloz: mediani: cordicis: sambucis et
ebuli añ. ʒ. iij. se. apii se. spargi: radicū brusci: añ. ʒ. ij
oīa stusa buliant in vino cū parz aceti ad psumptōz
medietatis colatū dulcoretur cū zucro ⁊ fiat pot⁹
habens prerogatiuam super alios potus consimi
lis intentionis quo bibito sequentes pillule sumā
tur. R. masse pillularz de miserion: masse pillularū
fetidaz añ. ʒ. ʒ. turbit. ʒ. ʒ. zinziberis gra. ʒ. misce cū
oximelle squillitico ⁊ fiant pillule. ix. Postea suma
tur dyalacca vel dyacurcuma vel dyacostum p cō
fortatiūis.

in moriska w yagba

fyelc wadme

Agnus castus Schaffmulle

wisba flota, wtoska

Agnus castus est arbor calida et sicca in tercio. Serapio. Et habet virtutem subtrahendi et resoluendi et habet etiam virtutes abscondendi coitum et maxime quando comeditur semen eius in cibis. Et illa que admistrantur in medicina ex hac arbore sunt folia: flores et semen. et prouocat menstruum eius decoctio. Item semen eius comestum in multa quantitate inducit sodam et subet. Item agnus castus

valet in opilatione splenis et epatis. Eius deco-
ctio cum scolopendria et absinthio et liquiricia cum
vino cocta et colata cum sacro sumat in potu. Item
valet si bibat cum orimelle ydropicis. Item agnuscas-
tus valet contra duriciem ventris et splenis. R. se-
minis agnicasti pulverisati. ʒ. ʒ. radi. altee contuse
misce cum fece olei et parte vini et fiat unguentum quo un-
gat regio splenis vel ventris indurati. Item empla-
strum factum ex foliis et floribus eius et castoreo et
aceto et cathaplasma genitalia valet contra gonor-
ream id est evacuationem spermatis in somno. Item
valet etiam agnuscatus libidinem reprimendo de
succis ipsius in potu in quo decoquat parte casto-
rei. Fomentum etiam genitalia ex aqua decoctio-
nis ipsius et libido carnis reprimunt. Quidam faci-
unt lectulum ex foliis agnicasti ut reddat hominem
castum. Quidam extinguunt libidinem spermi inspif-
sando cum semine lactuce psilii. se. citrulli: melonum cum
cumeris: cucurbite: portulace cum aceto: agresta et
camphora ꝛc. sumendo eorum decoctionem in potu vel
in fomentationibus circa genitalia. Aliqui laborant
inaniendo spiritus et consumendo sperma ut sunt ru-
ta: maiorana: agnuscatus. ciminum: anetum: calamen-
tum ꝛc. sunt enim calida et aperitiua ventositatem con-
sumunt. Item fomentum factum ex decoctione agni-
casti et ceptri galli et artemesie in aqua superflui-
tates matricis ericcat et ipsius orificium angustat et
ad conceptionem disponit. Item contra litargiam ac-
cipe agnucastum: castoreum: apium et saluam et fiat
decoctio in aqua salsa cum qua fortificetur posteri-
or pars capitis embrocando posteriorem partem ca-
pitis. Pandecta. Placarius.

Borago ^{pasycra} *volosta lappista uel borisz*
 Borago est calida et humida in primo gradu. Et
 folia dum sunt viridia precipue cōpetunt medicīe
 exiccata nō conferūt secūdarīo semen. Virtutē ha-
 bet generandi bonum sanguinem. Unde valet con-
 ualescētibus ex egritudine eius decoctō. Et alz etie
 am cordiacis siue sincopisancibz et melācolicis bo-
 rago cum carnibus comesta vel loco olez. Lōn sin-
 copim tali modo fiat porus. R. succi boraginis. lb
 j. vini decoctiōis citri quart. j. ossz de corde cerui 3

Borag

R

¶. misce cum sacro albo et fiat inde potus quo utat
mane et sero quantum placet. Confert etiam aduer-
sus opilationem splenis et contra melancoliã seu fe-
brem quartanam. R. succi boraginis lb. j. scolopen-
drie: cuscute añ. m. s. folioꝝ sene: radicũ brusci: spar-
gi: e minũ feniculi: petrosilini: anisi: liquoricie añ. ʒ
s. omnia buliant in aqua et vino añ. lb. s. ad sum-
ptionem tercię partis: coletur et colatur dulcoretur
cum sacro et fiat siropus quo utatur tepide mane
et sero pro qualibet vice in quantitate mediĩ cipi
quo sumpto recipiant sequẽtes pillule. R. masse pil-
lularũ de reubarbaro: masse pillularũ de lapide la-
suli añ. ʒ. s. pulpe granoꝝ catapucie numero. viij. mi-
sce cũ siropo de scolopendria et fiant pillule. ij. Deĩ
ceps sumat tiriace. ʒ. j. cũ paz vini vel dyacorus p
cõfortatiuis. Radix boraginis nõ cõpetit vsui me-
dicine. Herba cruda comesta cũ buglossa generat
bonum sanguinem. Contra yctericã valet succ⁹ ei-
us vel ipsa herba cum atriplice cum carnibus co-
cta cuius ius vel brodium confert. Item olera fa-
cta cum boragine et bletibus et petrosilino in iure
carnium elixata prestant bonũ nutrimentum. Item
borago sua pprietate habet cor confortare. Unde aq̃
boraginis est multum cordialis et valet in plurib⁹
passionibus et in ipsa aqua decoquant folia sene
et fiat inde siropus cum sacro et valebit patienti-
bus multũ debilitatis. Serapio. Pãdocta. Auicẽna

xxiiiij

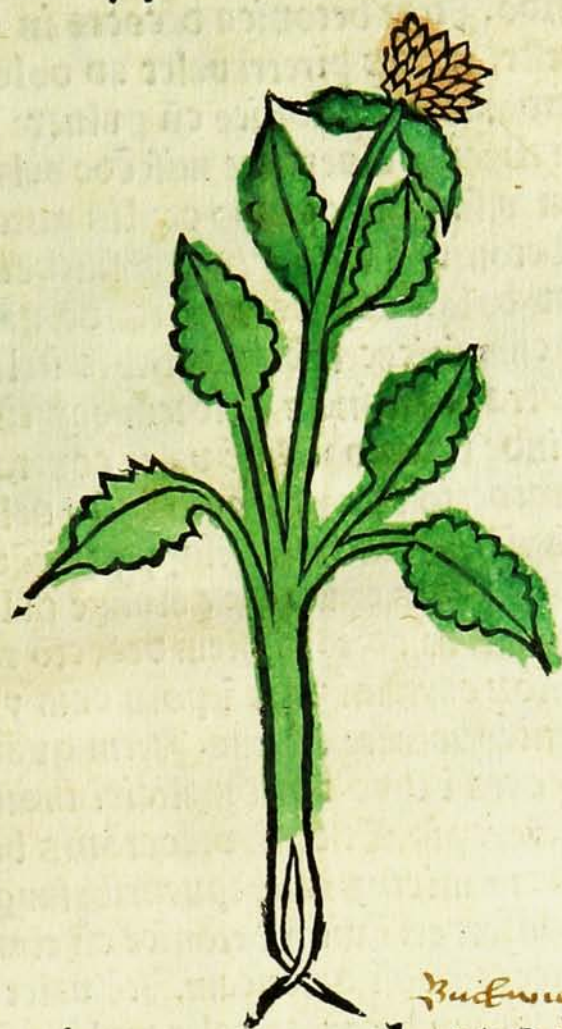
volany paryl

Buglossa ochsenzungen

wotany igzph

Buglossa sine lingua bouis quod idem est qz assi-
milat in figura sua lingue bouis. Et virt⁹ ei⁹ pri⁹
est que calefacit et humectat. Secūda virtus ē que
confert ruffientibus ex asperitate pulmonis. Isto
modo fiat potus. R. succi buglosse. lb. ij. ylopi: mel
lisse añ. m. s. radiceis lili: radi. yreos enule campa-
ne: liquiricie añ. ʒ. s. ficuum siccarum numero. viij
buliant singula cum aqua. lb. ij. ad consumptionem

medietatis colatū dulcoretur cū melle despumato et fiat potus administrandus mane et sero tepifactus p̄ qualibet vice. ℞. v. quo cōsumpto sequētes pillule sumant̄ circa medium noctis. ℞. masse pillularū de agarico. ℞. i. agarici. ℞. s. salis gēme gra. s. misce cū siropo de liquiricia et fiant pillule. ix. Postea sumant̄ dyapenidiū vel dyairis salomonis p̄ cōfortatiuis. Postremo ungat̄ regio toracis cū vngento dyaltee mane et sero cui misceat̄ parum olei amigdalaz dulcium. Virtus ei⁹ tertia est que letificat cor scz qñ buglossa decoquit̄ cūz carnibus vel misceat̄ in oleribus que fiant ex buglossa boragie et bletibus ī iure carniū recentium decoquēdo. aut fiat decoctō cū vino quod vinuz simile operat̄ Serapio. Et quādo folia eius cōburunt̄ istud valz fluxibilitati dentiū et gingiuarz. Idē valet ad alcolam et pprie ī ore puerorū et ī omibus caliditatibz que fiunt in ore. Et pprietas eius est purgare coleram et melancoliam. et quando aliquis vult eā sumere sumat succum eius cum sene puluerisato cūz parum zinziberis et parum zuei. Adesue. Valet etiam vt sumatur succus eius cum holoarmeno in cordiaca passione miscendo parum de mellecrato. Pandecta.

Betonica

Bucfura
betonich *Buknica*

Betonica est calida et sicca in tercio. Habet virtutem abstergendi et incidendi grossos humores. ideo valet ad frangendum lapidem renum et vesice et provocat menstrua et valet in doloribus laterum. Et valet contra opilationem splenis. ad hec omnia profert decoctio eius et scopolopendie et radicis feniculi cum vino potando. Item valet in ydropisi addendo radices brusci: spargi notanter in causa frigida. Item pulvis betonice valet ad consolidandum vulnera capitis cum mirra et pax croci

miscendo. Item betonica decocta in aceto cum edes-
raterrestri et parz piperi valet ad dolorē dentiū os
abluendo. Aqua betonice cum pulvere aloepatici et
parum thucie puluerisate miscēdo valz cōtra obscu-
ritatem visus imponendo oculis guttatim. Itē de
coctō betonice i vino 7 parz absinthei 7 cubebarū
valet ad dolorē capitis cōfortando nervos. Et be-
tonica cum spicaceltica 7 cubebis in lixiuio cocta
valet cōtra vertiginē 7 dolorem capitis ipm caput
crebre inde lauando. Itē valet contra epilepsiam
Item decoctio betonice cum aceto valet ptra mor-
suram animalis venenosi desup applicādo. Et vinū
decoctōnis eius cum parz galange puluerisate va-
let eructuatōni acetose. Item decoctō radicis beto-
nice et floz cartami data i potu cum ydromelle fa-
cit potenter vomere flegma. Item quādo bibit be-
tonica cocta i vino valet malicie i indicinaz mor-
tiferaz. Serapio. Et vinū decoctōnis betonice cum
boloarmeno mixtuz valet spuētibus sanguinē ex pe-
ctore. Conferi etiā vinū betonice cum ebulo et cata-
pucia decoctū cōn arcticam. Itē valet colice pas-
sioni. Et vinum betonice valet mulieri i partu nō
febricitanti. Et febricitanti valet aq̄ betonice. Pan-
vecta. Serapio et Placarius.

Brancarsina bernklaw

Bariss

Bariss

Brancarsina est herba calida et humida in secundo gradu. virtutem habet mollificandi et maturandi et leniendi. valet contra ariditatem nervorum et membrorum et ad apostemata indurata. Et contra vicium splenis indurati fiat unguentum ex brancarsina et radice altee et semi. fenugre. et lini cum oleo communi bulliat et colet colato addat cere quod sufficit. et fiet unguentum

quod valet vniuersaliter ad omnia apostemata iou-
rata et ad viciū pectoris ex flegmate fiscofo ibidē
peccante quod idiget mollificatōne vt per viā scre-
atus facilius euacuet̄ ⁊ si loco olei cōmunis reci-
piat̄ oleum amigdalārū dulciū cōfortat eo melius
pectus liniendo. Itē vngentū valet ad dolorē ma-
tricis ⁊ ad dolorē alioꝝ mēbroꝝ ex frigiditate ⁊ vē-
tositate quod sic potest dispēsari. ℞. succi brancev-
sine. ℥. iij. sauiue: plegii: arbimesie: abrotani: absin-
thi: saluie: maiorane: rozismani añ. m. j. cinamomi:
spice. cimini: galange añ. ℥. ij. omnia cōfundant̄ ⁊ bu-
liant̄ cū vino ad vini cōsumptōnes postea exprimat̄
succus cui adde cere albe q̄ sufficit et fiat vngentū
molle species supradictas in sine addendo et
inde liniat̄ venter vel alia loca dolorosa ex flegma-
te seu ventositate. Brancavrsina sedat dolorē iūcu-
raz cū adipe anseris ⁊ radice altee et paz vini mi-
scendo. similiter valet ad extensionem membrorum
inde linita. Item decoctio brancevrsine ⁊ folioꝝ al-
tee et semie psilii ī aqua valet cōtra ardorem vrine
et intestinoꝝ dolorē. Et precipue valz contra sitim
et apostema ipsius ani et contra morsum venenosi
Pandecta. Platarius ⁊c.

Beta

Bleta

Cynilla

Siessen

Cwikta Kofen

Bleta est fri. et hūide pplexionis. et sunt due spēs alba et nigra. Alba habz virtutē abstergendi et leniendi z hūmectādi z īfrigidādi. Sed nigra habz aliquālē stipticitatē: ideo nigra strigit ventrē. s; alba sua humiditate laxat ventrē: ideo p̄stipat̄ valet decoctō blete ī carnibus. Valet etiaz expurgando superfluitates capitis fiat inde sternutatorium cū succo blete et melle et. paz zinziberis imponendo naribus. Et succus eius cū semperviuā p̄hibet

generatōnem apostematū. Idem dicitur ad ignē sacrū
et ad erisipilā cum aceto mixtū. Et vsus blete nimi-
us mordicat stōachū et intestina. et ambe spēs sunt
pauci nutrimenti ppter nitrositatē que est ī eis. Se-
rapio. Sed bleta est bona ī aperiendo opilatōnez
splenis et epatis ab itra capiēdo eius decoctōez
cum scolopendria loco cibi. Item ex decoctōne ei-
us radicis et abrotani abluuntur caput aufert fur-
fures et lendes capitis et pediculos. Item ex suc-
co blete et sale nitri fiat mixtura qua abluunt mor-
phea et confert. Idem valet ad vlcera fraudulenta
putridam carnem abluendo. Idem valet ad vlcera
tōnem oris. Idem valet ad impetiginē et curat vl-
cera nariū. Item cum liniatur caput cum succo ble-
te et abrotani facit oriri pilos ī alopecia. Item de-
coctio blete valet cōtra sitim et tussim. Et decoctō
blete cū sinapi aut cū aceto comeditur spleneticis
fert et eis est bona medicīa magis q̄ nutrimentū
Diascorides capto de bleta. Bleta epati laborāti-
bus et spleneticis cum sinapi vtilissime esui datur
Ignem sacrum et que adusta sunt cū albumīe illi-
nita restrigit et ad icolumitatem reducit. Item suc-
cus blete auribus tepide parum īfusus sedat dolo-
rem aurium. Et liniatur cum eo cicatrix aufert ei-
us liuorem seu nigredinem. **¶ Andecra.**

Burgelint

Bursapastoris Taschel kraut .

Bursapastoris sine sanguinaria est fri. & plexionis
 habet virtutem stipticitandi. Et sunt due spēs: una
 habet folia ī modū pere et dicitur bursapastoris .
 sed alia dicitur centinodia et est herba serpens su
 per terram habens folia ī modum rute et semē bz
 circa folia z dicit̄ etiaz lingua pessarina. Hec ber
 be multū inuāt ad apoitēata calios scz ad erisipilā

Tobotki kaletli

et valet similiter ad flecmones sine pustulas rubis
cundas ex calore: ideo bursapastoris cū aceto cō-
tusa ⁊ talibz iā dictis applicata repercutit humo-
res ne reumatizare habeant ad locū apostematum
Et summū est remediū dissintericis et emoptoicis
decoctio bursapastoris cū plantagine ⁊ boloarme-
no cū aqua pluuiali decoquendo ⁊ inde bibat do-
nec cesset talis fluxus. sed ab extra sup intestia fi-
at cathaplasma cū tota herba ipsi⁹ bursapastoris
et plantaginis ⁊ boliarmenti et albuminis oui cū
aqua pluuiali decoquēdo hoc magnū prestat ī ta-
li casu inuamentū. Item succus bursapastoris est
solidatiuū vulnez sanguinosoz. Inuat etiam ad
ulcera in auribz existentia repleta putredie pus ibi
existens ericcat. Inuat etiā ad fluxū menstruoz de-
coctō bursapastoris et persecarie. i. herbe cū macu-
lis nigris cū aqua pluuiali. Et cū eodē fiat fomē-
tatiō per inferius circa femoralia. Succus etiā bi-
bitus cū boloarmeno mixt⁹ emoptoicis medicat ⁊
stranguiriosis opitulat: urinam puocat: morsibz ve-
nenatis cū vino bibitus pdest: dolorē aurium cō-
pescit. Et decoctō bursapastoris cū sempviva ī ace-
to ⁊ applicata loco ignito v3 cōtra ignē sacrum.

Balma

Berberus **W**aisselfere

Berberus est fri. et sic. i. secūdo. sed s. luestris ē sica
ca et frigida in sine tercii grad^o. z est frutex cū spi
nis. Et fruct^o ei^o est cū stipticitate forti vincēti cos
leraz. Succus fructus ei^o cū aqua plātiginis ab
scindit fluxū ventris inueteratuz z humiditates a
matrice fluentes. Et quādo fit emplastr^z cū fructu
berberis trito cū succo diptami vel auriculēmuris
attrahit sagittas īfixas carni vel spinas et alia si
milia. Et succ^o fruct^o berberi aufert sicim calidam

Kalina wloska

*Berberis Poręcki
iagodki Jermone
Ukostłani.*

et fortificat stomachū et epas preter naturaliter ca-
lesfacta vicio colere. Et succ^o berberi cum aqua ro-
sarum valet apostematibus calidis cum albumine
oui miscendo ipsis suppositum. Et cōfert valde flu-
xui sanguis prouenientis ex rasura intestinoꝝ suc-
cū fructus berberi cum aqua plantaginis cum pa-
rum mastice miscendo. Valet etiam contra calefa-
ctionē epatis succus berberi cum aqua endiuie et
parūm sandali rubei miscendo et epas epithiman-
do crebre donec ppendas eius ifrigidatōnem. Va-
let etiam contra discrasiam febrilem notanter ī fe-
bre terciana isto modo. R. succi berberoz: succi en-
diuie añ. lb. ʒ. floꝝ violaz. m. ʒ. seminū quatuor fri-
gidoꝝ. ʒ. ij. prunoꝝ damasceni numero. vij. omīa bu-
liantur ī aqua simplici. lb. iʒ. ad psumptōnem ter-
cie partis colando: colatum dulcorando cum zu-
cro albo z fiat siropus sumendus vt supra dictum
est in alys capitulis: quo psumpto sequentes pillu-
le sumant. R. masse pillulaz de reubarba. ʒ. ij. masse
pil. de fumo tere. ʒ. ij. dyagredij gra. iij. misce cū siro-
po de endiuia z fiant pillule. ix. sequenti die sumā-
tur dyaradon albat vel triasandali pro conforta-
riis. postea epithimando epas vt supra. **¶ Adecta.**
¶ Placarius.

plum quod dicitur
Baselicon basilgram

Baseliconis sunt due spēs. una est garioffilata: qz
 habet odorē garioffiloꝝ ⁊ est cali. i primo gradu et
 sic. i secūdo ⁊ est maioris efficacie. Platearius au
 toritate cōstatini. Sed citrinū est calidū ⁊ sic. i pri
 mo. Et cū reperit baselicon i receptis: semē intelli
 git in medicis. sed i emplastris ipsa herba sumit.
 Et sua aromaticitate habz virtutē cōfortandi ⁊ dis
 soluēdi: cōsumēdi: abstergēdi et mūdificādi. Pādes
 cra auctoritate Dyascozidis capitulo de Qzimo

plum quod dicitur

vel baselicone: q̄ virtus eius inter medicos peni-
tus sit incerta. 7 dicunt q̄ sit inutilis stomacho et
oculos ebetat et insaniam facit. Et quando baselico
putrefit i sole attingit vermes generari ex ea herba
Et putat aliqui q̄ si quis eo die quo baselico sum-
pserit a scorpione feriet non posse saluari. sed hec
opinio falsa est. Pandecta. ymo stomacho pdest eo
q̄ inflatōnes ei⁹ dissolvit. 7 valz ad alia iuamēta
qm̄ valet ad sincopim 7 cordiacā passionem: detur
aqua decoctōnis vel vinū decoctōnis ei⁹ cū citro
i modū infusionis per noctem. Ipsa herba valz i
frigidatōne stomachi hoc modo: decoquatur i vi-
no cum menta 7 galanga. Sic idē valet ptra idis-
gestionē ex frigiditate. Valet etiā ad fluxū vētris
ex frigiditate: p̄cipaliter ad lienteriam que dicit̄
fluxus ventris cibalis tali modo. R. Semē baselico-
nis cū paz acacie. i. succi prunoz agrestū in aqua
pluviali et det̄ patienti et valebit. Valet etiam ad
marricē mundificandā 7 menstrua provocanda fi-
at decoctio eius cū arthimesia 7 foliis lauri 7 fo-
menteē matrix 7 fiat inde pessariū siue suppositori-
um ad vulvam: hoc idem valet ad cōceptum. Ipsa
herba baselicon et tarusbarbat⁹ cū vino cocta cū
oleo mixta 7 carbaplasinata anchis iuvat ad the-
nasmonē. Baselicon comestū in oleribz prestat bo-
nū anbelicū. Et decoctio eius cū vino bibita valz
doloribus oculorum. Pandecta. Platearius.

apuzestamp
Brionia *brionich* oder
wilde weinreben *pruzstap*

Brionia alba.
pruzstap

Brionia est calide ⁊ sicce cōplexionis scz tota her
 ba scz folia fruct⁹ et radix. et habēt virtutē abster
 gendi et subtiliandi et dissoluēdi: ideo valēt iouri
 cie splenis faciēdo emplastr⁹ ex eo ⁊ radice altee ⁊
 ficubi cū aqua decoquēdo cū auxugia porci et lo
 co iourato ipsi⁹ splenis applicāto vel alio mēbro
 indurato et valebit. Itē cū succo brionie abraouēt

pā: corioꝝ. Et succus brionie cum sale cōmuni cō-
fert vl' cribo fraudulētis qñ abluunt cum eo. Ioz
u. let curando fixuras tibiaꝝ. Item radix eius cō-
tusa cum fenugraco ⁊ orcho et aceto quo abluatur
cutis mūdificat et abstergit eam ⁊ aufert pannum
et pestigia nigra ⁊ cicatrices vlceꝝ et aufert liuorē
sub oculo. Et succus brionie mirtus cū oleo ⁊ pa-
rum cere fiat ungentū ad fistulas ani et sedat do-
lorem. Et sumitas huius berbe ī principio sue ma-
turitatis coquit cū feniculo et petrosilino et bibit
puocat urinam et laxat ventrē. Et qñ fit emplastr
ex decoctōne brionie cuz vino sedat pannericiū. id
est apostēata in ungue et etiam resoluit apostēata ⁊
aperit ea. Extrahit etiam ossa ī vlceribꝝ ⁊ putridā
carnem. Ungentū ex succo eius et viride etiam fa-
ctum cum paz olei et cere. Et vinū decoctionis ei-
us valet ad apoplexiam et epilepsiā et occidit fet-
tū. et confert morsibꝝ tiri ⁊ paz inde sumere debz
et si nimis sumat de ea accidit permixtio ratōnis
dos eius est. ʒ. ij. Et quando mulier subicit brionis
am sibi expellit fetum et secundinam. Et si bibitur
eius decoctō cum vino puocat urinam et menstru-
um. Et qñ fit sessio sup idem per mulierem mūdi-
ficat matricem. Unamentum etiam facit ad apo-
stema saniosum rumpendum fiat emplastrum cum
brionia ⁊ altea et aurugia porci mutuo cocta. Se-
rapio. Auicenna. Pandecta.

Licoorea

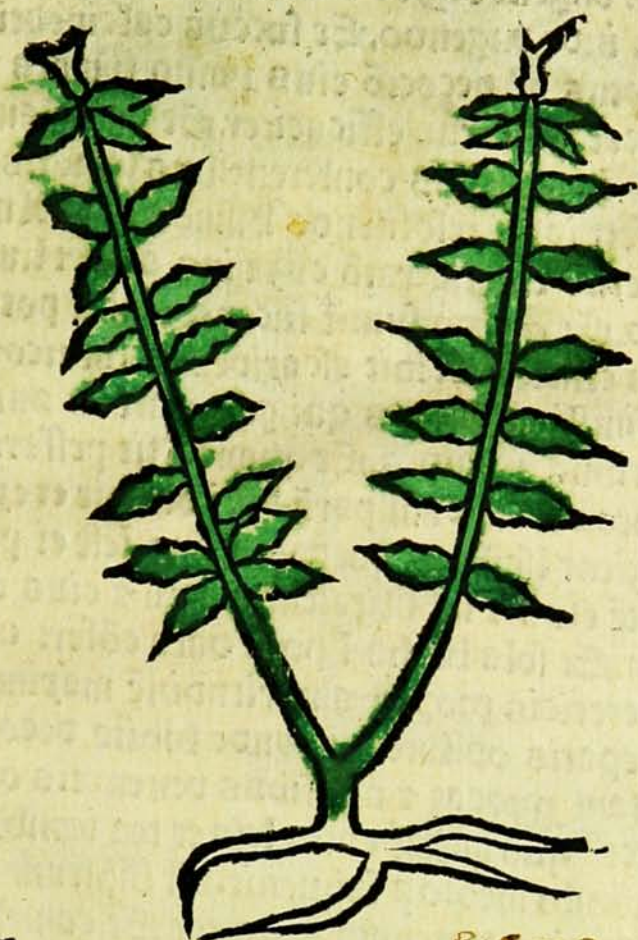
*solcia
podroznik
Blouckmil*

Cjactana
wegrat

podroznik

Licoorea est frigida ⁊ humida i secūdo. Et sunt due species: una agrestis: alia ortulana. Et ortulana magis ifrigidat q̄ siluestris. Succus eius ualet pra opilatōnē epatis et ei⁹ calefactōnē isto mō sumens. R. succi cicoree et endiuie: scolopendrie añ lb. ʒ floz violaz uiaz passulaz añ. ʒ. ʒ. quatuor seminū frigidoz. semis lactuce: seminis portulace añ. ʒ. ij. spody. ʒ. i. contusa buliantur cum lb. ij. aque simpli cis et parum aceti ad consumptionem medietatis

colatum dulcorando cum saccharo albo et fiat siropus
quo utatur mane et sero tepide ut supra. quo siropo
consumpto sequentes pillule sumantur. R. masse pillu-
larum de reubarbaro. ℥. ij. masse pillularum stomacicarum
℥. j. oyaradon gra. iij. misce cum siropo de endivia et
fiant pillule. ix. Altera die sumatur oyaradon albus
vel triasandali vel oyadragantum frigidum pro con-
fortativis. Et ab extra fiat inunctio super mineram epa-
tis cum ungento triasandali. vel fiat episthima super
epar cum aqua endivie miscendo pulverisaturum sanda-
lum rubeum cum pannis lineis imbibitis in ipso epa-
ti applicatis Succus etiam cicoree inuamertum pre-
stat morsui animalis venenosi. Item valde erisipule seu
apostemati ignito cum sanich ordeii siue ordeo fracto
cum aceto miscendo et parum ceruse inde fit ungentum
utile ubi oportet refrigerare. Succus cicoree mixtus
cum succo altee et herba paralisis cum oleo lini et
pax croci miscendo valde ad podagram notanter se-
dando dolorem eius. Item aqua cicoree mixta cum
nitro siue sale nitri valet contra morpheam ipsam
abluendo crebre. Mandecca. Item succus eius cum
aqua lactuce valet confortando cor. Avicenna de vi-
ribus cordis.

Scorocca byala
Calamentū Stainmuntz

lobiatha Piata

Calamentū est calidū et siccū in tercio gradu. Et sunt tres species: una est ī odore suo ⁊ ī foliis similis poggio nisi q̄ folia sunt maiora ⁊ aliqui nomināt illud poggio agreste. Et secūda species noīa tur nepita. Et est tercia spēs similis mente agresti nisi qz folia sunt longiora foliis mente. Pandecta Serapio auctoritate Galī. qñ bibit succ⁹ ei⁹ cū aq̄ mellis puocat sudorē. Et calamentū tritū cū oleo et paz salis ⁊ paz aceti quo vngat̄ pulsus manūū

z pedū pfert rigoribus parioticis ante peroxismū
per horam uniendo. Iodē valet sciaticæ passioni ip
sam sciam inde uniendo. Et succus calamenti cuz
vino sumptus v̄l decoctō eius ī vino sumpta ī po
tu prouocat menstrua efficaciter. Et qñ calamen
cum sumit ī medicinis conferentibus leprosis mul
tum confert ipsis resoluendo humores resolutōne
forti. Et eius emplastratō cuz vino aufert linorem
sub oculo. Et quādo sumit succus eius ī potu vel
miscet̄ in clisteri occidit ascarides et lūbricos. Et
occidit similiter vermes qui generant̄ in auribus
et ī vlceribus pfundis. Et quando fit pessarius ex
calamento cōtuso cum parū vini occidit et expellit
fetum igitur īscissina quedaz virtus uest ei propter
caliditatē eius z subtilitatem partiū z eius amari
tudinem. Et sola herba ī potu data cōfert asmatis
cis et yctericis propter amaritudinē maxime aper
riendo epatis op̄latōnem. vnde bibita decoctō ei
us vrinam puocat z morsibus venenatis occurrit
eius succ⁹ quo ungat̄ cutis lesa et tor̄ ionibz vel cō
quassatōnibz mēbroz subuenit. Et bibitum calamē
tum cum vino venenum amputat. Et comestum et
bibitum stomaticis prestat effectum z suo fumigio
serpentes de domibus fugat. vnde nobilissimis an
tidotis meruit ascribi. Pandecta. et hodie a medi
cis dyacalamētum predicant̄.

Scopolot *Centaurea*
Centaurea fieberkraut

Centaurea est calida et sicca in tercio gradu. et sunt
 due spes scilicet maior et minor. et est solidatua tantum
 quod si radix centauree maioris ponatur in olla bulien-
 te in qua sunt carnes separe eas aglutinat. Et si re-
 ces ponatur super vulnere consolidat vehementer. et similiter
 exiccata pulverisata idem facit. Radix centauree ma-
 ioris sumpta in potu cum liquiritia valet in sputo san-
 guinis. Item decoctio centauree maioris vel minoris
 cum scolopendria et vuispissulis et liquiritia et colatur

*Ctyronia vel
 Centaurea
 Centaurea*

cum zūcro dulcoratūm ꝑfert febricitantibꝫ. Dicit
Plateariꝫ antoritate Galie. qꝫ centaurea est ex me
dicinis nobilibꝫ remouēdo opilatōz splenis ꝛ pas
tis sine nocumēto ergo yctericia causata ex opilas
tōne valet decoctō iam supꝫ dicta. Itē decoctio
eius cū vino ꝑuocat menstrua et educit fetū. et nul
lo mō pregnantī exbibeat qꝫ abortum causat. talis
etiam decoctō cum semīe feniculi ꝛ petrosilini ꝑro
uocat vrinam. Et similiter vinum decoctōnis cen
tauree addita zūcro vꝫ cōtra opilatōnez splenis et
epatis: renum et vesice ꝛ cōtra stranguiream ꝛ dis
suriā. Et centaurea cū vino ꝛ oleo cocta ꝛ catha
plasmata circa renes ꝛ pudibundas ꝛ pectini ꝛ eti
am supꝫ splenem ꝑfert. Ungentum etiā factū ex suc
co eius et puluere ꝛ oleo ꝛ ꝑaz cere valꝫ supꝫ sple
nem iduratum. Item iduricie splenis et epatis. et
ad alia predicta ꝛ ꝑrīcipaliter cōtra yctericiā valꝫ
talis siropus. R. succi centauree lb. j. aque scolopē
orie lb. ʒ. radice feniculi: petrosilini: apii: quatuor
semīnū frigidōꝝ añ. ʒ. ʒ. quibus decoctis ad ꝑsum
ptōnem tercię partis colatū cū zūcro dulcorerit ꝛ
fiat potus sūmendus vt supra. Prius sūmant ꝑil
lule de reubarbaro ꝛ dyacalamentū ꝑro cōfortati
o. Idē potus valet contra yliacam passiōē. Itē
ꝑro oculis clarificandis valet succus eiꝫ cū aqua
ros. Pandecta et Platearius.

xxxv

polus affrican ludofis

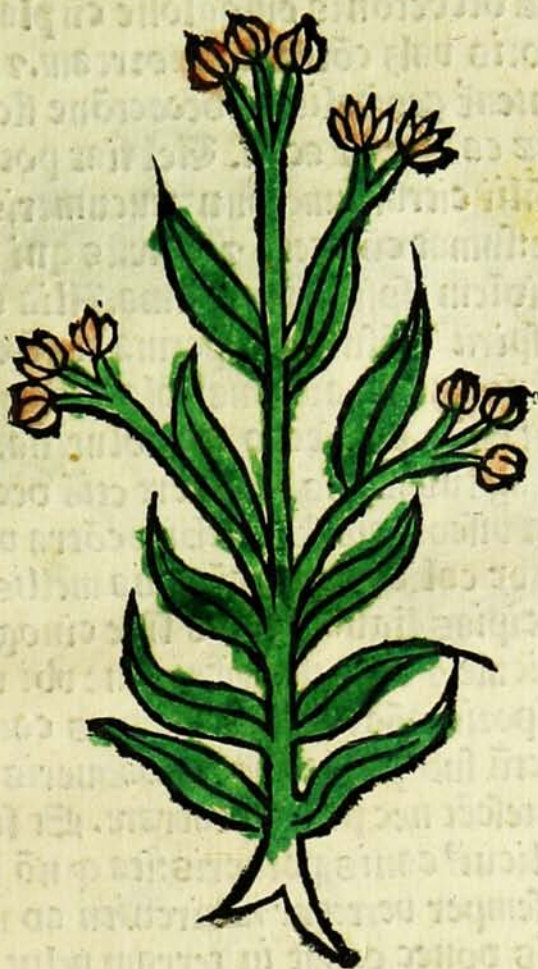
Cartamus wildersaffran

Krolwofz

Cartamus est cali. in prio z siccu in scdo gradu. z melior pars plante ipsius e semē post illud flos eius. Est autem cartam⁹ aperitiu⁹: abstersiu⁹: cōturbatiuus faciens nauſeam. ideo inest ei virtus pro uocatiua vomit⁹ z laxatiua per ventrē. z multū nocet stomacho faciens fastidiū. sed est debilis solu tōnis: ideo addit ei parz zinziberis p certificatōe sed q nocet stomacho emendat cū galanga vel ma cibus. Semē cartami datū cū parz mellis despūati

7 parum galange purgat ventrē. Item flos cartami tritus mixtus cū aceto 7 liniat̄ super malā carnem siue impetiginē auferit eam. Et idem autoritate mesue linicum super linguā pueroꝝ vel os ulceratum ofert. Cartami flores decocti cū vino ab extra applicādo lac coagulatum dissoluit 7 dissolutum coagulat. 7 laxat humores flegmaticos 7 aduſtos cū parz zinziberis miscēdo. Decoquit̄ etiā medulla semis cartami cum speciebus vt supra ī iure galli. 7 multū valebit p̄ eductōe flegmatis peccantis ī pectore seu stomacho per vomitum similr p̄ dentrem. Idem valet ī colica per viam clisteris. Decoctō vero floris cartami in aqua mellis remouet yctericiā. Valet etiam potus florum cartami p̄ra puncturam scorpionis. Item lac amigdalaram dulcium cum succo seminū cartami 7 aqua ordei auxpsilii cū aniso 7 parum mellis fiat decoctō et colatura quod valet ī dissinteria 7 dicunt multūz valere. 7 quantitas illius p̄ una dosi est. ʒ. vj. Item flores cartami contusi cum aceto 7 puncture scorpionis appositum confert. Et quidam putant q̄ si percussus a scorpione si tenuerit radicem cartami nō sentiet dolorem 7 quando picit eam sentiet. Item gallus antiquus virga percussus 7 illico interfectus et deplumatus et ī eius ventre ponat̄ de cartamo 7 polipodio 7 aniso et calamento 7 cinamomo et buliatur ī aqua cuius ius multum valebit eo predicta. **Handecra. Placarius.**

psu vazyt *Emcafo* *psu vazyt*

Einoglossa Hundszungē

Einoglossa. i. ligna canis. Et dicitur a cinos quod est canis et glossos quod est lingua. Et est herba similis arnoglosse: nisi quod sunt ei glossae apparentes in foliis. Et succus mixtus cum aceto medetur ulceribus oris et aliis ulceribus fraudulētis. Et est frigida et sicca proplexiōnis. Et eius succus cum succo plantaginis et radicibus yreos et pauca mellis usque ad alcoolam sine apostema oris ulcerati

psi igzyk

Et balneū decoctōnis cinoglosse cū plantagine et
bursapastoris valz cōtra geomorream. 7 post balne
um fomentent genitalia cū decoctōne florum agni
casti 7 paz castorei 7 aceti. Grel fiat pot⁹ cū semie
lactuce: psilli: citrulli: melonuz: encumeris: portula
ce: storiola: sumat cū aceto 7 agresta qui potus ex
tinguit libidiem īspissando sperma. Alia aut sunt ī
aniatina spirit⁹ cōsumēdo sperma et vētositates: ut
agnus castus: ruta: maiorana: calamētum: ciminum
anetū: sunt enim aperitiua et resolutiua. Plateari
us cap^o agnus castus. Confert etiā decoctō cino
glosse ptra viscositatē stomachi 7 cōtra discrasiam
pulmonis ex calida causa cū aqua mellis ministrā
do. Itē accipias ligam canis siue cinoglossam cū
corde ranicule 7 eius matrice: pone vbi vis 7 post
modicū tēporis cōgregabunt omnes canes ville:
et si predictū sub pollice pedis habueris omes ca
nes obmutescēt nec poterūt latrare. Et si predictū
in collo alicui⁹ canis posueris: ita q nō possit ore
attingere: semper vertetur in circuitu ad modū ro
te volubilis donec cadat in terram velut mortuus
et hoc est expertuz nostro tempore. Albertus de vir
tutibus herbarum.

Camomilla

Rumicel
Camillen

Rumionch

Camomilla est calida et sicca in primo: habet virtutem mollificandi et dissoluendi: frondes et flores sunt equalis virtutis. Et aqua decoctionis eius cum arbitrio cum qua fomentetur matrix versus provocando mēstrum. Idem valz mulieribus difficulter parientibus. Decoctione florum camomillarum et extremitatum absinthii et radicis feniculi: petrosilini et quatuor seminum frigidorum in vino cum zucchero albo dulcorando. de quo bibat valz viam provocando: lapidem expellendo: inflationem splenis

et dolore epatis 7 ilioꝝ dissoluit 7 yetericia chras
 Confert etiã decocto camomillaz 7 floꝝ violaz 7
 quatuor seminũ frigidaz 7 se. lactuce 7 endiuie cũ
 liquiricia et ficubũ cum aqua et paz zuci miscens
 do in pota exhibedo vꝫ peripulmoniatis 7 epati
 cis. Itẽ flores camomillaz cũ aceto 7 paz salis cõ
 munis et oleo ei⁹ mutuo squassata vꝫ febribꝫ pio
 ticis pulsum manuum et pedũ inde emplastrando
 ante horam porisimi. Sed cũ oleo camomillaz un
 gat dorsum patientis febrẽ tercianã valet cõtra ri
 goꝝ eius. Et cũ aliquis fuerit fatigatus ppter la
 borez tũc inungat dorsum cũ oleo ei⁹ 7 oleo ane
 ri 7 de mane nihil sentiet. Et decocto ei⁹ et arthi
 mesie i vino bibita et supposita fomẽto mēstruis i
 perat: abortum celebrat: calculos frangit: vna pro
 uocat: torsionibus 7 inflatõibus auxiliat. Est autẽ
 extenuatoria 7 ppter ea diuretica e 7 relaxatiua cõ
 densat 7 arefacit. ideo i doloribus multũ iuuat. Itẽ
 flores camomillaz i oleo cocti cũ quo ungat ypo
 cunoria dolorem sedat. Item sedat dolore capitis
 et oculoꝝ. Epaticis succus ei⁹ potui datus precie
 pne febricitatibus cum aqua endiuie mirifice pro
 dest. Pandecta. Camomilla sedat dolorem aposte
 matum mollificando et resoluendo. Avicenna.

Lege

*Camepitheos se^o
in Herbario meo naph.*

in igne glauco

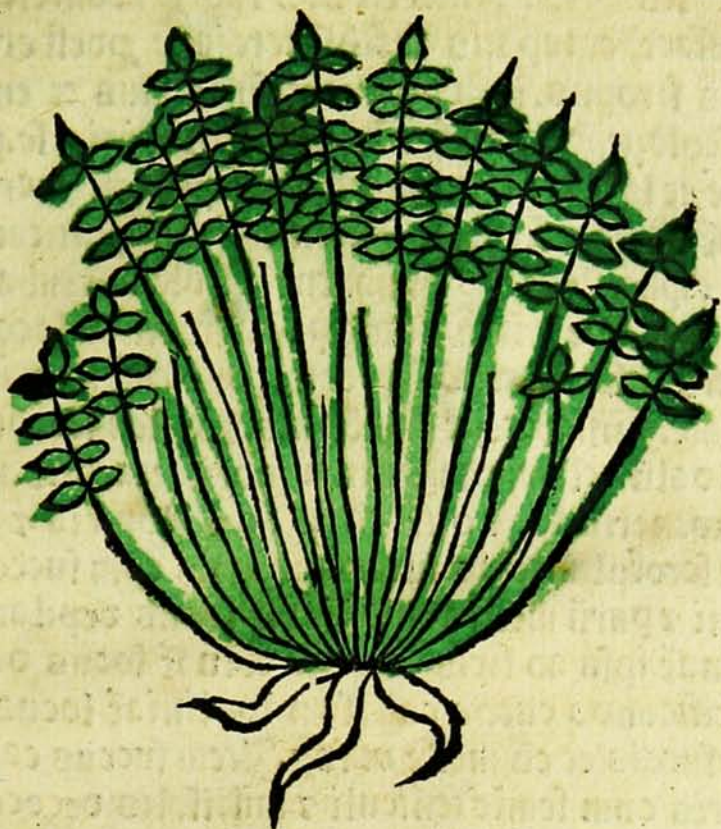
Camepitheos
gamandre.

Bros

in igne glauco

Camepitheos calidū et siccū in secūdo gradu. Et
dicit̄ cameoros maior. Habet virtutem diureticā
mundificatiuā ⁊ laxatiuā. Et est resolutiuū ven-
tosorum et attenuatiuū grossorum humorum :
ideo valet contra opilationem splenis et epatis
atq; marris: urinam pronocat et menstrua extri-
pat et yctericiam curat et nefresi auxiliatur et in-
testina purgat. Isto modo fiat porus lumenous.

R. camepitheos: arbimesie: scolopendrie. añ. m. s.
radicū brusci: spargi: seminū fenicli: petrosilini. añ
z. ij. omīa buliantur ī vino et aqua ad p̄sumptōem
tercie partis: colatū dulcoret et fiat potus qui ad
omīa predicta p̄sidiū prestat. Et succus camepi-
theos cū mellicrato z bibit̄ valz strāguirie. Et suc-
cus camepitheos habz virtutē consolidandi vulne-
ra magna: et curat plagas putridas. z resoluit du-
ricies mamillaz miscēdo succo eius farinam feni-
greci et farinā semis lini cum succo radicuz altee.
Et quādo bibit̄ de succo camepitheos cum ydoro
melle. xl. diebz curat yctericiam. z valz ī potu egri-
tudinibz epatis ad stranguiream et dolorem renū
z ad p̄ncōnes intestinorū. Itē succus camepithe-
os cum succo caulium cum melle miscendo valet
ad p̄glutinandū vulnera z probibz dilatatiōes for-
mice z aliorū apostematū de putredine multū cor-
rosiua. Item puluis camepitheos cum melle dat̄
valet cōtra lumbricos cū succo centauree miscē-
do. Item succus eius cum succo premule veris v̄
succo herbe paralisis ī vino cocta miscēdo castore-
um quo inungatur locus paraliticus magnū p̄s-
tat inuamentū. Et decoctō camepitheos cū abro-
tano z vino et zucro miscendo ī potu data matris-
cem īfrigidatam calefacit z mundificat a superflui-
tatibus flegmaticis. ¶ **Andecta.**

matth. Boberw. w. l. o. s. s.

Capillus veneris steirutte

Capillus veneris alio nomine adiantas. Pādocta
 et Johānes mesue ca. de Capillo veneris dicit cap
 pillus fontium. et fm quosdā coriandrūputi nuncu
 pat. Et est herba cuius folia sunt similia foliis co
 riandri. Et fm Dyascorid dicit polettricon q̄ omia
 in idē redeūt. Mascit in locis umbrosis 7 aq̄nolis
 7 parietib; humidis 7 circa fontes: frigide 7 sicce
 est cōplexionis tempore. Malearins. virtutē habet
 diureticā: recens est multe efficacie: exiccā⁹ pance

matth. Boberw. w. l. o. s. s.
 P. manjw. t. o. s. k. i. Ki.

virtutis: herba utilis est non radix. Confert contra
calefactionem epatis et febri tercione potest ex eo fa-
ctus siropus. R. aque decoctionis eius et endiuie
et scolopendrie cum semibus quatuor frigi. et se. portu-
lace et lactuce et ex his fiat siropus cum zucro quo
vtaur mane et sero pro qualibz vice in quantitate me-
dii cipi. Beiceps sumantur pillule de reubarbaro
cum acumine trium granorum dyagredii vel loco pillu-
larum. R. electuarii cum succo ros: dyasene an. 3. ij. cassi-
fistule. 3. iij. misce et fiat bolus. Hostea sumantur tria
sandalum vel dyadragantum pro confortatiuis. Capil-
lus veneris facit oriri capillos in alopecia et dissol-
uit scrofulas: eius succus mixtus cum succo abro-
tani et parum mellis quo liniatur locus depilatus. vel
ponatur ipsa ad limum quo abluatur locus depilat-
us ratificando cutem callosam inde liniatur locus talis
cum succis et cum melle ut sup. Item succus capillive-
neris cum semine feniculi et miliisolis decoctus cum
vino frangit lapidem et iuvat ad excreandum humo-
res flegmaticos in pectore peccantes cum succo yre-
os et parum zucri miscendo. Serapio. Item elixa-
tura capilliveneris et scolopendrie in vino valz opi-
lationi splenis et epatis et strangurie et abscondit
fluxum sanguinis. Pandecta.

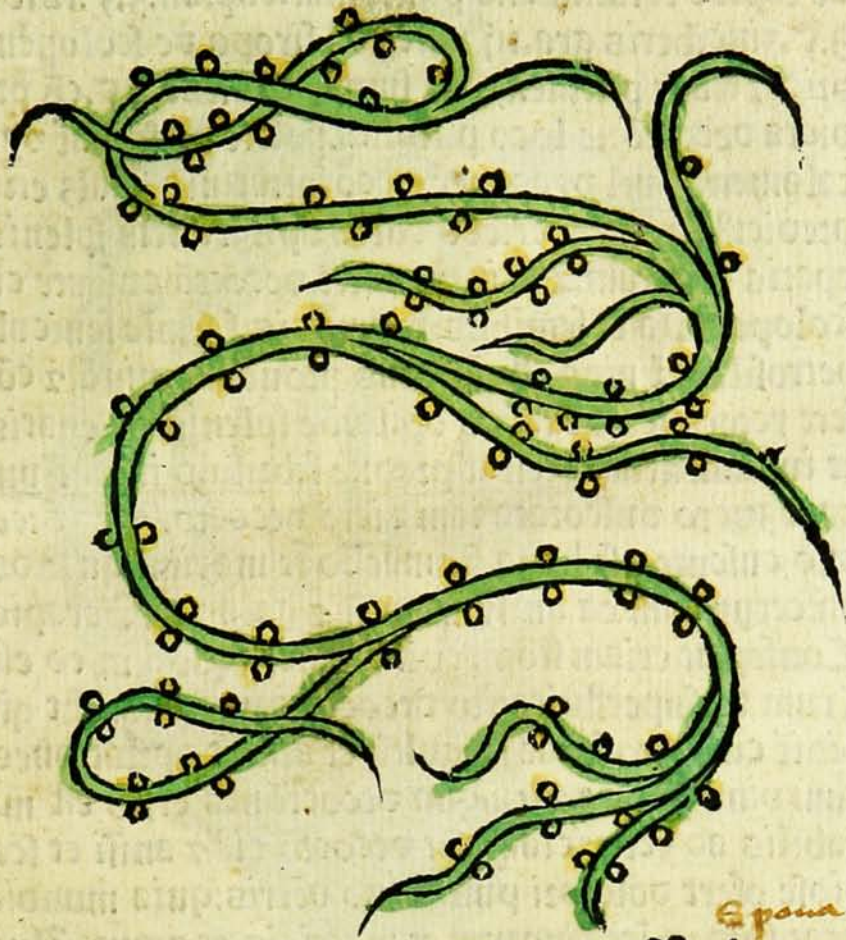

Cepe

Cepe calide sunt in quarto cum aliqua humiditate. Et cepe longe ac rubei coloris sunt acutiores rotundis et cepis albis. et est spiritus: quia spiritus orificia venarum que sunt in ano: ideo spiritus cepae emorroidas quando applicatur ano. Et provocat menstrua applicando cepe in modum pessarii. Item cepe est infans et difficilis digestionis non est cruda. Et cepe cocta calefacit corpus et subtiliat in ipso grossos humores flegmaticos: ideo hominibus colericis nocet: sed ipsis

Cepula
Civifal
Cepa Cybula
cebula

12
Flegmaticis et habundantibus flegmate viscoso et cru-
do profert: quia cepe insciuit et subtiliat grossos humo-
res ideo talibus epulas prestat tutas. Item cepe gene-
rant sitim et mordicant et gignunt ventositates: mol-
liunt ventrem et fit ex eis suppositorium. Et succus ce-
parum mixtus cum pulvere maiorane et parum zinziberis
ris naribus inflatus purgat caput. et dicitur caputpur-
gium. Et cepe commissa cum aqua et ruta valet in mor-
su canis rabidi. Et cepe mixta cum nido yrundinum
et melle prestat squinancie presidium ab extra appli-
cando. Item cepe commissa cum aceto et oleo lini ar-
morheae in sole et confert. Et quando succus ceparum
cum tuthia miscetur et applicatur oculis valet ad pru-
ritum oculorum qui a flegmate salso causatur. et quan-
do miscetur cum sale et administratur super verrucas au-
fert eas. Et quando succus eius miscetur cum adipe gal-
line et apponitur auferit calles seu nodos qui fiunt in
pedibus propter calciamenta. Et succus ceparum
distillatus in aurem profert debilitati auditus et in tin-
nitum eius et aqua descendenti in eam. Et quando lini-
succus eius cum succo abrotani super alopecia facit
nasci pilos. et circa barbam iunctus facit eas acce-
lerare: quia fricatio facta cum cepis aperit poros et in-
de aperit locus pro crescentia pilorum in longum et hoc
habetur pro exemplo. Serapio. Item cepe valet ad pro-
candum coitum. Et frequenter comestum obtenebrant vi-
sum. Item inducit somnum: quia replet caput vaporibus

Euscuta   **Flachseiden**
oder seiden vff flachs

Spona

*euscuta
 Kania pfecta
 vel nytufo*

Euscuta est res inuoluta sup linum: est calidum in primo z siccu circa secudum. Est mundificatium et purgatum melancolie principaliter secundario flegma isto modo. R. euscute: scolopendrie añ. m. j. polipodii: radic esule: folioꝝ sene añ. ʒ. floꝝ violaz boraginis añ. m. ʒ. omia buliantur i vino et aqua añ lb. j. aceti paz ad cõsumprõnem terciẽ partis colatũ dulcoret cũ zucro et fiat potº sumẽdº vt supra

postea sumant pillule sequentes. R. masse pillularū
de lapide lasuli. masse pil. stomaticaz. añ. 3. 5. turbit
3. 5. zinziberis gra. iij. misce. cū siropo de scolopen-
dria z fiant pillule. ix. vel sumat dyasene. 3. 5. cū pre-
dicta decoctione loco pillularū. postremo sumat dya-
calamentū vel dyacaper p confortariū. Galz etiā
• predict^o sirop^o aperiēdo cōtra opilatōnem splenis
epatis z renum. Ad idem valet decoctō cuscute cū
scolopendria et semibus diureticis. s. semie feniculi
petrosilini ī vino. Idē potus prouocat vinā z cō-
fert yctericie que fit ab opilatōe splenis ac epatis
et iuuamentum prestat proprie febribus infantium
cum zucro dulcorata iam dicta decoctō. Item deco-
ctio cuscute est bona stomacho et maxime quando
miscetur cum ea anisum: apiū z galange. Serapio
Confortat etiam stomachū z aufert quod in eo est
fixum de superfluitatibz decoctō iam dicta. Et qñ
bibit cū aceto sedat singultū et aperit opilationes
cum vino potata. Et aqua decoctionis eius est mi-
rabilis ad yctericiam. Et decoctō ei^o z anisi et sca-
biose pfert dololori pungituo vētris: quia mundi-
ficat sordes intestinorum et matricis et renuz. Aui-
cenna. Item eius plerio est fm complexionē her-
be cui adheret: quoniā fit calida per adherentiam
calide herbe seu arboris. et fit frigida per adberen-
tiam frigide. Pandecta.

na febre infant
69 yctericiam

xliij

Cyperus wildergalien
Cyperus est ca. z sic. i secūdo. Et est herba triāgu-
laris. Et radix eius p̄fert vsui medicine: bz virtutē
diureticā: ideo valz cōnstranguireā: dissuriā z cō-
tra lapidē: tali mō fit vsus. R. radicē ciperi bñ triti
radicē petrosilini añ. ʒ. vi. seminū apii: feniculi saxi
frage añ. ʒ. i. oīa cōtusa buliātur ī vino ad p̄sumpti-
onem terciē partis colatūm cū zucro dulcoretur z
fiat potus. Ad idem valet cathaplasmatō cuz cipe-
ro bulito et conquassato ī oleo z applicata pectini

*Cyperus WtHerba:
Ostvyß.*

procerto pronocat vinā būores dissoluēdo. Et de
coctō radicis ciperi ī vino cū sarifraga 7 cū sirin
ga ī virgam iiecta: lapidē frangit procerto confert
Item valet cōtra dolorē stomachi et intestiorū ex
frigiditate 7 ventositate predicta potio. vel ad idēz
valet vinū decoctōnis ciperi cū cinamomo: habet
enim confortare virtutem digestiuā. Itē decoctō ci
peri triti ī oleo fere vsq; ad psumptōnē postea sup
carbones ponat 7 patiens recipiat fumū p os et
per nares: optimū remediū est ī litargia. i. obliuōe
seu apostēate flegmatico. Pulnis radicis eius po
situs vulneribus putridis putredinem tollit. Pla
teari⁹. Item vsus ei⁹ facit bonū colorem 7 bonū
odorem oris. Item ciperus tritus 7 mixt⁹ cū suc
co paralisis et parz olei castorei valz ad dolorē iū
cturarnū ea tepide unguendo 7 nernos debilitatos
Item frequēs vsus ciperi iducit lepram qz adurit
sanguinē. Auicēna. Item decoctō ciperi pferi putre
dini narium 7 oris 7 mollificatōni gingiue. Et vi
num decoctōnis eius cōfert distillatōni vine 7 de
bilitati vesice valde et frigori eius vehementer 7 si
militer operat in renibus. Similiter cōfert frigori
marricis 7 emoroidibz auxilium prestat emplastrā
do cū decoctōne eius. Et decoctō eius superi⁹ di
cta valet febribus iueteratis ex flegmate. Serapio
Sandecta. Platearius:

glotuit *Sapau*
Celidonia Schelwurtz

Celidonia calida est et sicca in quarto gradu: Et sunt due spēs scz maior z minor. tamē vna p alia potest poni. Et cū in receptis reperit̄ radix nō herba dz poni. Radix est maioris efficacie. Virtutem hz dissoluendi: consumendi et attrahendi. Confert dolori dencium ex frigida causa: radix aliquātulus trita z circa dentem teneat̄. Confert etiā ad caput purgandū a frigidis humoribz. z vulnā repletā flegmate exiccare habz. Radix celidonie trita coquat̄

et patiens fumū per os recipiat: postea fiat garga-
risma ex celidonia ī vino cocta ⁊ colato addat pa-
rum zinziberis et piretri ⁊ paz aceti ⁊ mellis ⁊ va-
lebit. Item celidonia trita ⁊ ī vino cocta ⁊ spōgia
īfusa ī tali decoctōne intestinīs applicata valz ī co-
lica passione. Confert etiam ad menstrua pronocā-
da ⁊ ad matricē mundificandāz fiat fomentū cre-
bre ipsi matrici ex aqua decoctōis ipsi⁹. Itē aqua
decoctōnis ipsius cū melle mixta v3 ad cancrum
oris addēdo puluerē rosaz siccaz in modū pulmē-
ti. Item puluis radicis celidonie cū succo celido-
nie mixt⁹ valet ad fistulas ori eius īmittēdo. Pla-
tearius. Et succus celidonie vel aqua eius ī qua
sit dissoluta tuthia utilis est ad visum pfortandū ī
quo cernit aliqd grossum fm pupillam. Quidā re-
cipiunt vinū decoctōnis ei⁹ radicis ptra yctericiā
Dyascorides capto de celidonia dicit. Succus ce-
lidonie maioris melle coctus sup carbones oculo-
rum maculas detergit. Item succus celidonie cū
parū sulphure quo ungat̄ cutis eius scabiem de-
trahit ⁊ unguis leprosos excludit. Succus ei⁹ mel-
li mixtus naribus īfusus caput purgat. Pādecta
Idem dicit Serapio auctoritate Dyascoridis.

67096

Catapucia Springkraut *Skofel*

Catapucia calida est in tercio et humida i secūdo gradu. Quando autē i receptis reperit fruct⁹ non herba oꝝ poni remoto exteriori cortice. Et catapucia viridis virtutē habet principalr purgandi flegma secūdario melancoliā et colerā. Habet etiaz virtutē purgandi humores per superiora ex unctuositate et lenitate quā habz. unde quqꝫ satis cōfert sanis p reservatōe sanitatis. Et dat etiaz egris ad exitudinē remouendā cōtra febrē quottidianaz de

*Catapucia minor
Skofel Miraj by
albo Sopska
wielka*

511
flegmate falso ex quo generat scabies. Isto modo
fiat potus. R. catapucie: scabiose: fumiterre añ. m. f
radic esule minoris: polipodii añ. ʒ. ʒ. cuscute: folio
rum sene añ. ʒ. iij. omnium istoz fiat bulitio in aqua in
eius colatura addat partem mellis despumati et fiat
siropus digestivus et laxativus: Ad idem claretum
capiendo catapuciam tritam cum speciebus scilicet cinamo
mo: galanga et cum vino parum decoquatur cum
melle miscendo et per sacculum distillando ut moris
est multum valebit delicatis patientibus febrem quot
tidianam. Idem etiam modus potest podagricis.
Item in iure carniu recentium vel aliorum ciborum
tale claretum potest misceri. Confert etiam vinum de
coctionis catapucie in yliaca passione. Idem presidi
um prestat contra paralysim et arteticam cum radice esu
le et herba nomine premulaveris decoquendo cum
partem mellis despumati miscendo. Item pulvis cata
pucie cum parte cinamomo in ovo sorbili sumptus vel
in prodiis sumendo sine molestia purgat humores
flegmaticos. Et virtus foliorum catapucie est debili
or gravis. Et grana. xv. excorticata et mirra cum pa
rum oleo parici et parte mastice in modum pillularum
purgant flegma et coleram et humiditates aquosas
et provocat nauseam et vomitum. Et confert etiam po
tus decoctionis eius contra scabiem et in lepra suri
lium prestat et lumbricos laxando expellit. Sera
pio. Pandecta.

xlvi

ogurc aut banic

Cucumer

Kurbis

ogursh

Cucumer est frigidus ⁊ siccus i secundo. Semen
 i receptis assumit. Et semen citrulli ⁊ cucurbite et
 melonū ⁊ cucūeris sunt fere eiusdē virtutis. Ista se-
 mīa sedāt caliditatē ⁊ colerā. ⁊ prestāt cucumeres
 et citrulli ⁊ c: malū chimū ⁊ prepat ad humoz pū-
 trefactōz ⁊ ad febres. Et semē cucumeris meli⁹ est
 semē citrulli. Citrull⁹ lōgioris ē digestiōis cuius
 vsus generat febres cronicas: cui⁹ nocumtū expellit

animum a uebementia inflatōnis stomachi. Item habentes sincopim calidam odorātes ipm reuiscunt
Item succus cucumeris vel citrulli ꝛc: sedat sitim
Et qñ bibit de radice eorum cum ydromelle facit vomere humorē subtilē eo magis qñ huic cōminis
sced̄ decoctō catapūcie. Et succus eoz ꝛfert doloribus testiculoz ꝛ vesice. Et semina predicta sunt diuretica ideo precipue medicine competūt. Et valēt etiam semina contra opilatōnem splenis ꝛ epatis renum ꝛ vesice ꝛ contra apostemata pectoris a corticibus exterioribus mūdāta vnde cōterant̄ in aqua ꝛ ordeī coquant̄ et colatum cū parum zūcri misceat̄ et cōfert predictis discrasīis. In acutis etiā febribus precipue tercianis continuis vel interpellatis confert decoctō quatuor seminū predictorum ī modo s̄iropi tali modo dispēsando. R. decoctōis quatuor seminū frigidoz ꝛ succi endiuie añ. lb. ij. floz violaz vīarum passularum añ. ʒ. ʒ. seminū lactuce ordeī: portulace: iunbe: sebesten añ. ʒ. ij. prunoz damasceni nūero. vij. buliant̄ omīa cūz predictis succis ꝛ paz aceti ad consumptōnem tercię partis colatum dulcoret̄ cū zūcro albo et fiat s̄iropus sumēdus vt supra ī alys capitulis īsinuatam est. Postea sumat̄ electuarium de sacco rosꝛ. ʒ. ʒ. cū parum cassifistulis miscēdo pro laxatiuo. Postremo sumatur triasandalī vel dyarad̄ albat̄ pro confortatiuis Idem s̄iropus valz acute febricitantibus epaticis et etbicus et equaliter per vinam purgat et laxat.
Pandecta. Serapio. Platearius.

Calamus silvestris   **ixij**
der kalmus .

Calamus silvestris aromaticus est calide et sicce complexionis. et habet virtutem subtiliandi et fortificandi sua aromaticitate. Et provocat urinam et menstrua bona per uocationem notatim vinum decoctiois eius cum asarabacca et abrotano cum parum melle despumati dulcorando de quo sumatur in potu mane et sero pro quilibet vice in quantitate medii cyphi. et tales herbe relicte post

*Wetterbarer Calamus
 Aromaticus Calamus
 Aromaticus
 Tatarischer Fenchel*

1037
decoctionē caude applicētūr circa femoralia mātri-
cem aprat p̄ p̄uocacōne menstrui. Similiter valz
vinū decoctōnis calamisiluestris cū gramie ⁊ semi-
ne apii et ebuli contra ydropisim ex causa frigida
addendo colato paz zuci. Idē etiam p̄fert distil-
lacōni vrine scz stranguirie et egritudinibz renum.
Et qñ pessarium fit ex herbis relictis post decocti-
onē iam dictā puocat menstruūz et confert dolori
matrieis. Ad idē valet balneū in quo sint predicte
berbe bulite qđ balneum aufert matriei dolorē. Se-
rapio. Item emplastrum factū ex dicto calamo cū
sanamundi et radice diptami muruo cum oleo con-
quassato confert ⁊ auxilium magnum prestat ī fra-
ctura crurium vel in eoz cōtusione: ideo ī lingua
vulgari sumit sibi p̄prium nomē ascriptum sue vir-
tuti nomē beynwilde: cū eius virtus ī restauratō-
ne crurium dissolutōnem continue patientium vel
contusionem patet per exp̄ientiam. Et radix cala-
misiluestris est multum aromatica et similis cala-
moaromatico. Valet contra dolorem stomachi et ī
testinorū ex frigiditate ⁊ ventositate. Unium deco-
ctōnis eius cuz cinamomo ⁊ galanga digestiōne
confortat. vel detur puluis eius cū galanga ⁊ cina-
momo et parum zuci in modum tragee.

*Herba in Canabis
Cana bon Konopil.*

Canapus *Konop* **Haniff**

Canapus est calidus et siccus i secundo gradu. Semen canapi est maioris efficacie q̄ herba qd̄ exiccatur exiccatione forti. Et h̄ virtute resoluedi inflatōnes ⁊ v̄tositates: ideo valz ip̄m administrare i ydropisi ex causa frigida. Et q̄n̄ nimiū comedit̄ exp̄ssio sui succi desiccatur sperma. ⁊ quidā exprimunt succū ei⁹ qui distillat̄ in aurē et sedat dolorē ei⁹ potēter Serapio. Et radix q̄n̄ coquit̄ cū radice malue ⁊ solatri i modū emplastri valet apostematibus calidis

Et cortex est ydoneus ad faciendū fūnes. Et de p
nietate eius est q̄ desiccatur humiditates que fiunt
in auribus q̄n distillatur ī eis ex oleo eius. Et q̄n
aliquis vti succo expresso a semie facit soda. Et
folia canapi cum abrotano in lixivio bulita ⁊ ca
pue inde lauet̄ delet fursures ⁊ facit ad piloz lon
gitudines. Et eius nutrimentū non est cōueniens
stomacho: q̄ dure digestionis existit. Item semē ei
us educit ventositates. Item succus totius herbe
applicatus vulnere dolorē eius mitigat. Item siro
pus acetosus de zucro exhibitus post sumptōnem
ipsius canapi aufert nocumentū prestitum ex esu
ipsius canapi: cū canapis sit multum euaporatiu⁹
vaporū ad cerebrum vnde generat̄ soda sine dolor
capitis ob id siropus acetosus de zucro prefatus
dele nocumentum aufert. Item ex decoctōne radi
cis et seminis canapi cum cerusa ⁊ oleo rosarum
fit emplastrum apostematibus calidis et erisipiler
Item cum comeditur succus semis canapi ī cibis
facit stomachū dolentem dolere ⁊ facit etiam ma
lum humorem in stomacho eructuare. huic obuiat
dyaciminū quod est ventositarum resolutiuum.

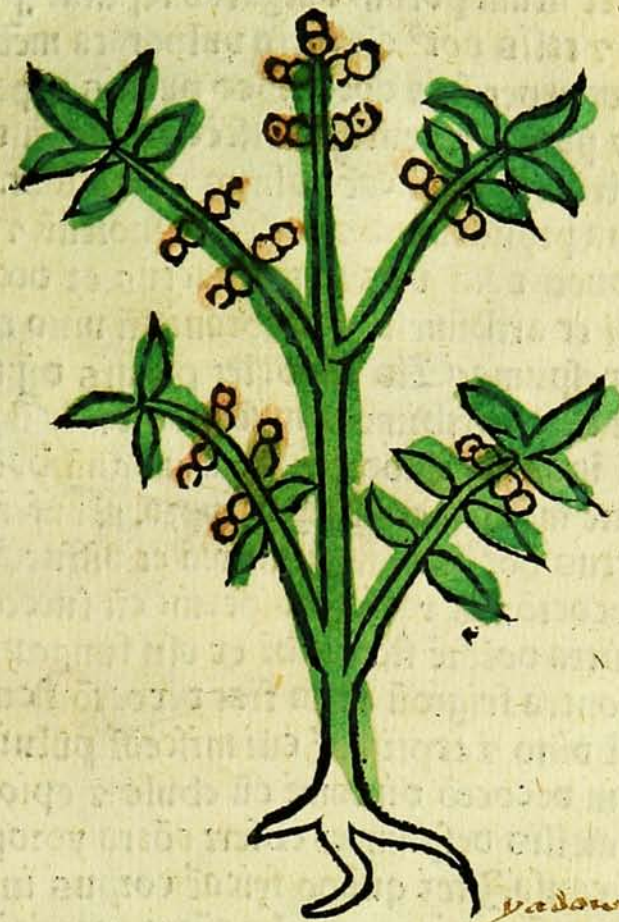

Daucus creticus voglneft

Daucus creticus calidus et siccus in tertio gradu. cuius flores magis competunt usui medicine quam folia: et radix minime. cuius due sunt species scilicet daucus creticus qui est maioris efficacie. et daucus asininus qui existit in cibis asinorum. hic inuitur daucus creticus. Virtutes habet dissoluedi: consumedi: attenuandi. et est diureticus. Contra frigidum asma et tussim de frigida causa conferretur vinum decoctionis eius et ficum siccatum cum liquiritia si sit talis discrasia sine febre. sed cum febre detur

*ptafte gnia fdo
albo furiatak
Maresew polna
nafiluie ftri
aig aptekaupe*

aqua decoctionis diureticae et ficium sicca liquiritie. et datur etiam dyaprassium cum vino decoctionis eius in causa frigida. vel cum aqua decoctionis eius in causa calida. Confert etiam vinum decoctionis eius cum aniso contra grossam ventositatem unde yliaca passio sepe numero impregnari habet. Contra ydropisim ex frigida causa datur talis siropus. R. floz dauci. m. j. se. apii: feniculi: petrosi: an. 3. s. brusci: spargi an. 3. ij buliant in vino et aqua an. lb. j. ad summationem fere medietatis et colatum dulcoret cum parte mellis despumari et fiat potus sumendus ut supra: quo sumpto sumantur pillule de miserione et postremo exhibeantur dyalacca vel dyacorda pro confortatiuis. Talis etiam potus iam dicitur opitulatur opilatione splenis ac epatis et vias meatuum vinarum aperit. Talis autem potus matricem mundificat et abstergit a suis superfluitatibus sine molestia miscendo cum triffera magna nicotai. Vel fiat pessarium inde cum triffera cui miscetur puluis dauci et parte mirre in oleo buliendo et matrici imponatur. Item contra vicium lapidis et contra stranguerem et dysuriam valet vinum decoctionis dauci. Placarius. Pandecta. Serapio.

radice ferax

Diptamus *Cyzendala* **Diptami**

Diptamus calidus et siccus i tercio gradu i calidis locis lapidosis precipue reperit. Radix diptami maioris est efficacie q̄ herba. z radix i receptis reperit. Eligēda est radix q̄ interi⁹ habz solidā substantiā non pforatā. virtutē habz dissoluēdi: p̄sumēdi: attrahēdi venenū. vñ precipue v3 ad morsuz animalū venenosoz ip̄a herba trita cū succo cepaz z applicata morsui miro mō valebit. Pot⁹ etiā fact⁹ ex diptāo z arbimesia: sanamūdi z auriclamuris

cum vino decoquendo valz vulneratis ab intra su-
mendo et istum porum vulgares reputat p magno
secreto 7 talis pot⁹ ab intra vulnerata mēbra con-
solidat vt experiētia docet. Sed puluis diptami cū
cerusa 7 parū terepentine miscēdo ī modū vngenti
quod ab extra applicat vulnus consolidat. Itē ad
menstrua pronocanda 7 ad fetum mortuū 7 ad secū
dinā educendam valz potus factus ex decoctōne
diptami et arthimesie 7 abrotani cū vino et paruz
mellis despumari. Ad idē valet puluis diptami cū
mirra 7 succo arthimesie miscendo ī modū pessariū
matrici iponēdo quod efficaciam magnā habz in p
uocātōne mēstrui et alioz vt supra. Confert etiam
iam dictus pot⁹ cōn stranguriam et diffuriā. vel vi-
num decoctōnis radicis diptami cū succo absinthii
tbei contra dolorē stomachi ex usu fungoz tacitum
Item contra frigidū asma fiat decoctō ficuum sic-
carum ī vino 7 exprimat cūi misceat puluis dipta-
mi. Item decoctō diptami cū ebulo 7 apio ī aqua
et paz mellis despumari cōfert cōtra ydropisim ex
frigida causa. Item quando fricat corpus in balneo
cum decoctōne diptami valet cōtra yctericiā. Item
quando sternitur hec herba ī domo fugat animalia
venenosa. Platearius. Pandecta. Serapio.

ustabarda
Esula rotunda
Sofalka wielka

esula maura imleyz bog imleyz

Soffuska

Sofalka

Esulamior kleiwolfwortz

Sofalka.

Esula est calida et sicca i terco cui⁹ radix usui me-
dicine competit: habet virtutē purgandi flegma pū-
cipalr z melācoliā. Confert esula ostra febrē quoti-
tidianā. similiter valet contra arteticas passiones
scz contra podagrā: cirogram et contra paralim
et contra yliacam passionē et contra yotopilim ex
frigida causa : isto modo. R. radice esule. radice
petrosilini: ebuli: radice acori añ. 3. j. semis feniculi
seminis apii z anisi añ. 3. ij. mastice: cinamomi añ

Contra febrē

podagra paralim
cirogram et yliaca
passionē et ydo
psim

℞.j. et hys fiat decoctio i aqua lb. ij. z cū zūcro dul
coret colatū z fiat siropus sumendus ut supra di
gestiuis z laxatiuis. Et si delicati abborrent tale
potum decoquant radices esule cum carnibus res
centibus z uuispassulis et aniso z de brodio eius
sumant et ualebit ad supradictas passiones. vel fi
at claretum ex puluere radice esule z alys specie
bus scz cinamomo: galanga: aniso: mastice zc. et
erit minus abhominabile et magis delectabile. Et
esula iterdicta sit habentibus calidā cōplexionē z i
ducit febrem potans eam. z inuenerūt plures tale
nocumētū i eius opatōe. Serapio. Et precipue no
cet patientibus emorroidas: naz aperit uenas ani
et iducit fluxum sanguinis eaz qz uene ille de na
tura sua sunt fluxibiles. Et uenas quas aperit cri
am obstruit sua stipticitate z siccitate z sic facit ue
nas emorroidales tumescere z ille medicie que la
xant cū stipticitate z acuitate sicut esula et miseris
on faciunt hoc. Serapio caplo de Strebau. i. esu
la. Item i lacte esule non est aliqua bonitas: ymo
nocet illi qui accipit ipsuz. Et medici uisores cū
tali lacte multos homies iterfecerūt propter pau
citatē sciētie ipsorum. Et quesitum est ab eis: que
esset medicina quā dabāt in poru: denuabant le
esule fore cū oleo sisamino mirrū et laxabāt oli
usqz ad mortē. Serapio. Pandecra

Synonim mlecj

Endiuiā

Waijendistel

mlecj nyfoli

Endiuiā est frigida et sicca in p̄rio: semina ⁊ folia
 medicine cōperunt. et folia vsui ciboz valent ⁊ ma-
 xime viridia sunt magne efficacie sed sicca nulli⁹
 Et diureticam habet virtutem dfortandi ex frigidi-
 tate alterandi: ideo valet contra opilatōnē splenis
 et eparis ex causa calida. Et valet etiam cōn ycte-
 riciam ⁊ simplicē terciānā ⁊ duplicē et cōtra cale-
 factōnem eparis ⁊ calidū apostema. ad bec oīa v̄z

211
talis potus. ℞. succi endiuie. lb. j. scolopēdie: cico-
ree: lactuce añ. m. s. floz violaz vnaꝝ passularum:
quatuor seminū frigidoz añ. 3. ij. omnia buliantur ī
aqua. lb. j. ad p̄sumptōnē quāsi medietatis. colatum
dulcoret̄ cum zucro ⁊ fiat siropus quo vtaꝝ ad plu-
res vices vt supra īsinuatum est. Deinde sumat̄ reu-
barbari. 3. ij. ī infusione cum aqua endiuie cui enz
forti expressione addat̄ dyasfenitōnis ⁊ cassiefistule
añ. 3. ij. ⁊ fiat haustus laxatiu⁹. Deinde sumat̄ tria-
sandalī vel p̄serna violaz p̄ confortatiuis. Sed ab
extra obuiando huic diserasie valet epithimare re-
gionē epatis cum aqua endiuie cui paz de sanda-
lorubeo misceat̄ p̄ dieta ī ciboz ac potuum ammi-
nistratōne sumant̄ cibaria ad frigiditatē declinan-
tia vt sunt sorbella de ordeo et zucro vel pultes de
farina ordeī cū zucro et paz aceti miscendo ⁊ can-
crozū vsus cū aceto decocti p̄fert ⁊ aqua ordeī cū
zucro albo decocta cōfert loco potus et ita obuias
bis predictis diserasiis. Item aqua endiuie cū ce-
rusa et aceto est mirabile epithima sup̄ mēbra pre-
ternaturaliter calefacta. Ex aqua etiam endiuie et
succo altee cū parum croci fit inunctio optima ad
podagram. Item lac quidā endiuie cū tutbia mix-
tum abstergit albuginē oculi. Item fit ex aqua en-
diuie ⁊ farina ordeī cum parum croci emplastrū
tremori cordis et cōfortat̄ cor. Auicenna.

Campanula trachelium

**Eupatorium wilder sal
uan oder hertzkle**

watrobne ziele

Eupatorium est calidū in priō et siccū in secūdo: idē est q̄ salvia agrestis. valet cōtra vniuersalē paralisim et particularem. Contra vniuersalem talis cōfert potus. R. succi eupatorii: saluie añ. lb. j. pre- muleveris: origani: maiorane añ. m. s. castorei: cina momi añ. ʒ. ij. fiat decoctio cū zucro albo dulcoran do de q̄ sumat̄ mane et sero tepide admistrāo p̄ qualibet vice ī quātitate medii: q̄ potu p̄sum

*Eupatorium
mesud
Dzielnick*

consulere tuzmato

211
o recipiant pillule sequentes. R. masse pillularum
euforbio. ℥. ii. masse pillularum fetidarum. ℥. j. turbit
zinciberis gra. iiij. misce malaxando cum siropo de
cicados et fiant pillule. viij. aut. ix. Quibus pillulis
sumptis sumat dyacastorium vel dyancos nicolai
pro confortatiuis. Item contra ydropisim et yteri
ciam et causa frigida si fiant ex opilatione splenis
et epatis talis congruit potus. R. eupatorii: saluie:
ebuli an. m. j. seminum apii: feniculi: petrosilini an. ℥.
j. omniu fiat bulitio in vino et cum zucro fiat siro
pus sumendus ut supra. Deiceps sumant pillule d
miserion. Et postremo recipiant dyalacca vel ele
ctuariu ducis pro confortatiuis. Item decocto eu
patorii et abrotani valet in alopicia et tiria caput in
de lauando. Item succus eupatorii cum succo lappa
cii acuti et fumiterre cum oximelle miscendo confert
scabiei et pruritu quando potat cum aqua scabio
se. Et succus eupatorii cum succo lappacii acuti cum
gurgula veteris porci et paxsalis pumnis mutuo
miscendo cum pax sulphuris si placet in modum ungu
eti quo unget locus scabiosus et multum prodest.
Item vinu decoctionis eupatorii cum absintheo et pa
rum zucri confert febribus cronicis et antiquis. et
si addat assaz: valebit eo melius. Confert etiam lo
co potus vinum decoctionis eupatorii et anisi do
loribus et ulceribus intestinorum. Avicenna.

Oman

Enula**Alant**

Oman

Enula cuius radix prestat ignamētū in medicina
 est calida ⁊ sicca ī secūdo gradu ⁊ ī ipsa ē aliqua
 lis humiditas superflua propter hoc nō calefacit
 corpus statī qm̄ ei occurrit. Cōfert om̄ibus lesioni
 bus et doloribus frigidis ⁊ inflatōibus ventosi
 tatum. Cōfert etiam dolori prouenienti ex contu
 sione lacertoz. bys om̄ibus succurrendum erit cū
 emplastro facto ex decoctōne radicis enule ⁊ yre
 os ⁊ radicis ipsi⁹ altee cuz parū olei immiscendo

7 predictis locis exhibendo et auxiliabitur ipsis.
Confert etiam omnibus predictis de causa frigida po-
tus ex enula factus cum radice yreos et semine anisi
cum parum mellis despumati miscendo. Confert etiam
predictum emplastrum sciaticae et dolori incurarum. Pre-
factus etiam potus auxilium prestat modificando peccatum et
adinvicem ad expuendum seu excreandum humorum flegma-
ticum in pectore peccantem. et valde contra tussim et est
bone operationis quando ei admiscetur dyaris salo-
monis. Et vinum decoctionis enule cum cinamomo et
galanga miscendo confortat stomachum infrigidatum et cor
Avicenna capitulo de enula. Et enula est duplicis
manerie scilicet ortulana et campestris. De ortulana
mens hic non versatur. Et vinum decoctionis enule cum
parte zuckeri mixtum confert spiritualibus membris seu cordi-
alibus: iuxta illud. Enula campana reddit precor-
dia sana. Contra dolorem stomachi et intestinum et con-
tra yliacam et stranguriam et colicam passiones valde ta-
lis tragea ex frigida causa intelligendo. R. enule cam-
pane: cinamomi an. ʒ. ij. galage: anisi liquiricie an.
ʒ. j. radice yreos: zinziberis an. ʒ. ʒ. macis: gariofi-
filorum: nucis muscate an. ʒ. j. oia pulverisentur et cum
sufficiente zutro albo misceantur et fiat tragea. Item
quoniam bibitur decoctio enule cum semine spargi et milii sol-
plocat urinam et menstrua. Pandecta. Serapio.

Wetterbarte Epaticus
 flos Preimlalmik

mojonnik

Wentelbue zele

Epatica

Leberkraut

Wagtrobne Zelle

Epatica frigida est ⁊ sicca i p̄rio gradu. Est herba iuxta aquas crescēs i lapidib; humidis. Et v̄z cōtra viciū epatis vnde denomiata est. Et valet cōtra calefactōem epatis ⁊ contra yctericiam: deē aqua decoctōnis epaticae ⁊ endiuie eū zucro miscēdo. Et cōtra easdem passiones ⁊ p̄cipalr contra febrē tercianā continuā vel iterpellatā vicio epatis exuberanter calefacti vel apostemati fiat siropus talis q̄ maiorem prestat incolumitatē p̄dicis discrasis.

R. succi epatice: endiuie: lactuce añ. lb. j. floz viola
rū uaz passulaz añ. ʒ. ʒ. ʒ. prunoz damasceni nume
fo. viij. omnīū fiat bulitio ad ʒsumptōnē medietatis
colet et colatū dulcoret cū sufficienti zucro albo ʒ
fiat siropus mane et sero sumendus p qualibz vi
ce i quantitate. ʒ. iij. quo siropo ʒsumpto: farmacia
sequēs sumat. R. electuarii de succo. rosaz. ʒ. ʒ. reu
barbar. ʒ. j. spice gra. iij. cassie fistule extracte. ʒ. iij.
terant reubarbar. ʒ spica ʒ misceant cū superiore si
ropo. ʒ. iij. fiat haustus tepide sumend⁹. Deiceps su
matur triasandali vel ʒserua violaz p ʒfortatiuis
Et ab extra epichimeet regio epatis cū aqua endi
uie cui admixtū est puluis sandali rubei. ʒ. iij. ʒ. ʒ. ʒ.
spodii puluerisati cū panno lineo i eo humectato
applicet epati pluribz vicibz. Itē epatica: scolopen
dria ʒ endiuiā i aqua cocta cū paz zneri dulcorā
do valz cōtra opilatōnē splenis ʒ epatis ex causa
calida. Galet etiā cōn omnē egritudinem epatis ʒ
contra eius apostemata calida. Predictē herbe cō
quassate et supposite epati confert i principio apo
stematis repercutiēdo. Eadē emplastratio applica
ta matrixi abscondit ei⁹ menstrua. Similiter appo
sita calido apostemati sedat eoz calefactōnem.

Cicuta

Elleborus albus
nieswurtz. *schawla*

weiss

America biata

Elleborus albus calidus est et siccus in tercio. Cuius
 sunt due species scilicet albus et niger. Albus dicitur quia
 eius radix existit alba vel albi humoris scilicet fleumatici
 purgat. et niger dicitur quia nigri humoris vel melancholici
 purgat. Et cum in medicinis reperitur eius radix in rece-
 ptis intelligitur. Et huius proprietates ellebori albi ponimus.
 Antiqui autem credebant elleborum album in purgationibus sicut

et nos nunc videtur sciamonea: quia tunc erant cor-
pora fortiora et eius violentiam poterant sustinere
Nunc autem humana corpora debiliora sunt et ellebo-
rum violentiam tollerare non possunt: unde cum summa
cautela moderno tempore danda est medicina elle-
borata. unde debilibus ac macilentis elleborus prin-
cipue albus et strictum pectus habentibus non debet da-
ri quia cum violentia vomitum provocat et similiter per se
cessus violenter purgat. sed flegmaticis facile vomē-
tibus et pinguibus potest dari. Item infusio ellebori
albi per noctem in aqua feniculi que misceatur cum
oximelle valebit multum febrim quotidianam de flegmate
vitrio. Item profert adversus artericam passionem et
podagram et cirogram et contra paralysim. Oximellum est
decoctio facta ex aceto et melle. Profert etiam ab extra
applicare decoctiones ellebori albi cum origano empla-
strata membris paraliticatis vel artericam passionem
patientibus cui paracetoli admisceatur de aqua salsa
ex piscibus sale conditis extracta ut est aqua que alleca
piscis sunt. Item pulvis ellebori albi mixtus cum succo
persicorum vel oleo amygdalarum amararum auribus instil-
latus valde contra vermes aurium. Item elleborus albus
decoctus in liquore quo abluitur caput videtur contra pe-
diculos et furfures. Item contra scabiem valde ungen-
tum factum ex elleboro albo: litargio et oleo communi et
aceto. **Adiecta. Serapio. Plateari. Adesue etc.**

gorzuciwat

Elleborus niger   **siwarz**
niesiwurcz

Elleborus niger calide et sicce existit cōplexionis ⁊ si debite preparat totū corpus rectificat ⁊ bonū coloz dat. sanguinem bonificat. quia solutivus ē melācolici humoris. Et rectificat si immittat galline et cū ea buliatur et addatur feniculus et illud brodiū magnū prestat iuvamentū. Itē decoctō ellebori nigri valet ad cutis s̄secatōz. Itē pulvis tā albi q̄ nigri ellebo. corrodit carnē putridā i ulceribz putri

*legl d'eme ppa
 cfanna u
 herba s̄secatōz*

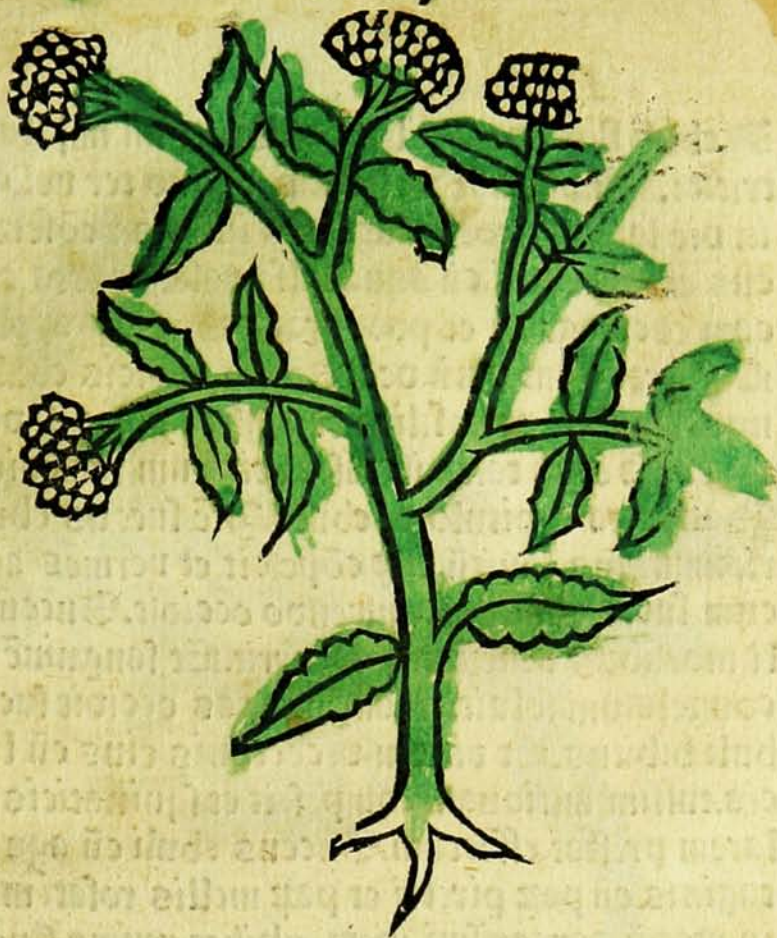
dis Pulvis eciã elleborinigris mixtus cū melle vñ
 applicare fistulis ⁊ in tribus diebus possibile ē cu
 rare eam. Pandecta. Uterq; elleborus tam niger q̄
 albus sunt absterſive virtutis ideo cōueniūt ī mor
 phea et lepra ⁊ scabie scz decoctio ellebori vtriusq;
 in succo lappacij. acuti cum litargiro ⁊ paz mellis
 miscēdo. Acetum decoctionis vtriusq; ellebori con
 fert dolori denciu os tepide abluendo. Et in tali d
 coctione misceant̄ pisa vel frumentū et ꝑpinetur co
 lūbis in cibo occidat eas. Itē elleborus niger est ca
 li. ⁊ sic. in tercio. Pandecta Et est subtiliatus so
 lutius melancolici humoris ⁊ corrosiuus carniū
 putridaz in vlcerib; et dicit̄ q̄ qñ nascit̄ elleborus ni
 ger apud radices arborū sunt fructus illius arbor
 ris solutini. Contra vermes auriū puluis ellebori
 nigri misceat̄ cū succo absin. et guttatim et tepide
 auribus instilletur et. confert Itē infusio radice
 elleborinigris cū semine feniculi aut petrosilini ī aq̄
 scolopendrie cū paz zuci miscēdo colerā et flegma
 per ventrē purgat. purgatio illa melācolicis epilen
 ticis. arthriticis ⁊ paralyticis medicat̄. Et pessariū
 factum cū melle ⁊ elleboro nigro menstrua puocat
 et abortum facit Pandecta Iohānes mesue dicit
 album elleborū debere vitari. qz prefocatiuus ⁊ ve
 nenum corpori.

*De dentib; q
 occidit Columbas*

*Purgatio per uen
 tram coleram et fle
 gma melancolicis
 Coge.*

*Coge
 Absterſia*

lxij

Ebulus

Ebulus ē calide ⁊ sicce cōplexionis quia vire ei⁹
desiccāt et incarnat et resoluit resolutione tempora
ta. Radices eius ⁊ folia sunt ea que in via medici
ne valent. Item multum resolu it ⁊ aperit ido puo
cat mēstrua fiat fumigatio cū ebulo et arthimesia
et abrotano in vino decoquendo circa maticē ap
plicando. Itē ebulus valet contra podogrā inflatā
v. alia mēbra inflata ex materia flegmatica isto mō

Atich

et rebac *in herbario pisse*
bet alio chabty
nd et ad. ic
subto.

Et legem
podogrā punde

R.ebuli floz camomillaz melliloti añ. m. j. furfuris
triticici. m. ij. buliatũ in lixiis 7 cũ eo ter uel quater
in die lauent pedes aut pars inflata 7 cõfert. **Suc**
cus eciam ebuli cũ aqua salsa ualet contra arteti
cam et cirogram et podogram ab extra applicãdo
Confert eciam vinũ decoctõnis radicis ebuli semi
num feniculi petrosilini et apiĩ in ydropisi de frigi
da causa et in tali discrasia eximium remedium est
Pandecta capitulo de ebulo. **I**te succus ebuli au
ri immissus sonitũ earz cõpescit et vermes aurium
cum succo absinthei miscendo occidit. **S**uccus ebu
li moribus venenatis occurrit. **E**t sanguinẽ et lac
congelatum soluit. et sanquifugas occidit succus e
buli bibitus. **E**t vinum decoctõnis eius cũ liquiri
cia. tussim antiquam compescit et squinaticis singu
larem prestat effectum. **S**uccus ebuli cũ aqua plã
taginis cũ paz piretri et paz mellis rosati miscẽdo
in modũ gargarismi. idem phibet reuma. fluere ad
guttur. **C**onfert eciam idem ad dolorem dencium
os abluendo. **I**de subuenit vuule pendẽti. **I**te aq̃
decoctionis radicis ebuli cuz scelopendria splene
ticos mire iuuat. et vinum decoctionis ei⁹. et apiĩ.
calculosis prodest **P**andecta:

lege NB

Artemisiam
Cirogramma
podogram

in ydropis

lege NB

xxx quod sit san
guifugas

lege

ptasie glouky

et usq

*in Hebraeo niellim
pollium piper H.F.
dera dertis kurra*

Blus B. in Hebraeo

Edera terrestris grūdreb

Edera terrestris quantū ad ei⁹ folia vsui medicine
competit. Item folia eius cū acceto cocta cū folijs
altee et radice acori splenem tumentē attenuat Istō
modo dispēsando. R. succi edera terrestris succi sco-
lopendrie añ, lb. ʒ. altee, farine fabaz, radice acori
añ, ʒ. omnia cōtusa buliant cū succis et parū acceti
quo emplastrē splen tumentis et cōfert. Sed ab
intra sumendo confert sequens potus. tumefactioni
splenis ⁊ omni opilationi splenis. et alijs discrasijs

lege

vicio splenis puenientibus ut febris quartana. ydro
pik. yctericia nigra a causa frigida. R. succoz edere
terrestris. scolopendrie. an. lb. j. folioz extremitatum
absinthei asari floz centauree an. m. s. floz. boragi-
nis vuaz passulaz folioz sene. an. z. s. epitimi. cuscu-
te. semi anisi. apij. feniculi petrosilini. radicū brusci
spargi. an. ij. liquiricie. z. s. omniū fiat bulitio cū. lb.
j. vini albi ad cōsumptōnē fere medietatis coletur
et dulcoretur cū sufficiētī zucro et fiat siropus quo
vtaē tepide māe et sero p qualibet vice in quāitate
medij cipi vlt. z. iij. s. quo cōsumpto sumat tale pur-
gatiuū. R. Electuarij. hamec. mesue. diaturbit. dial-
cene. ana. z. ij. cass. extracte. z. s. misce cū siropo iā di-
cto z fiat haustus. Sed p confortatiuis. sumat dia-
corus vlt diacappere vlt diacalamentū postremo ap-
pliceē emplastz predictum supra splenem tepefactū
primo regionē splenis ungedo cū ungeto pialtee de
sup aplicando emplastz. Item succus edere naribz
infusus purgat caput et dolorē capitis mitigat. Et
succus cū herba auri dextre infusus sinistro denti
dolenti medet. Item decoctio edere in litiuio cum
corticibus nucū nondū maturat nigrescit capillos
Pandecca.

Bligo

leg
143

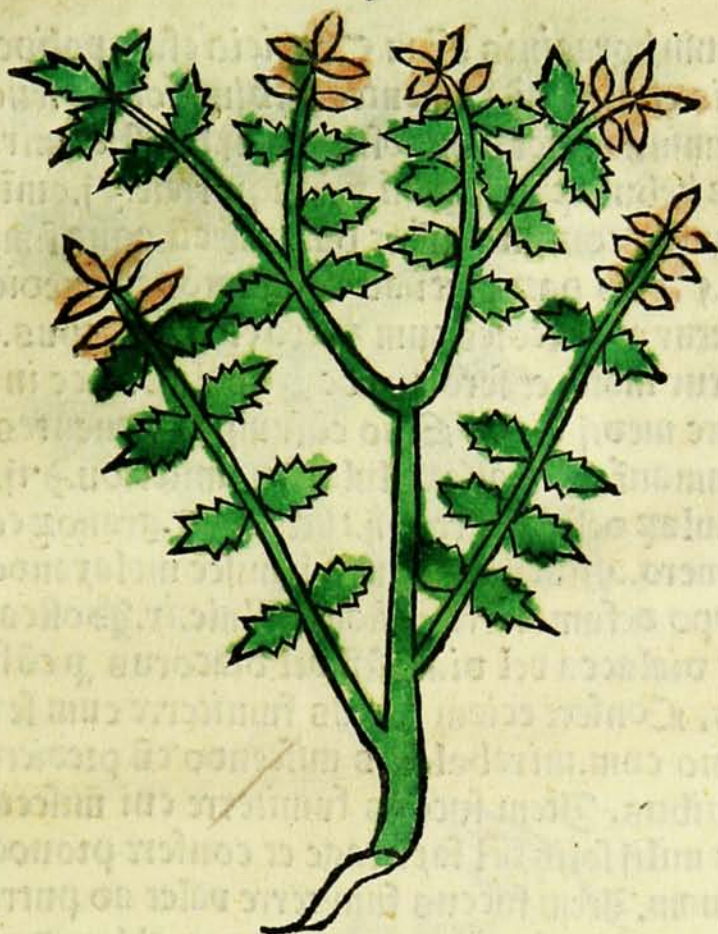
Blusq

Edera arborea ebich

Edera arborea ab herendo est dicta eo q arboribus
adhereat. vel dicitur ab edo qz a capris edit et ipsi
lac multiplicat. Radix eius frigide est nature et fri
gidā inducit esse terrā ubi crescit virentē seu viri ditatē
diu seruāt folie eius. et est amari et stiptici saporis
Edere sūt due spēs scz alba et nigra siue mascul⁹
et feia. edera alba d'fert fructū albū. et nig' nigz. et edera

coronari solebant poete in signum vinacis ingenij &
subtilis. Unde albertus magnus alexander sues mi
lites coronauit. Est autez talis edera arbor. vt dicit
plinius multuz in altuz se extendens q̄ diu inuenit
arbozem vel murum per quez serpit radicoſa ſeu ra
moſa habens folia intercifa & anguloſa grauſ odo
ris. amari ſaporis ſub cuius umbra latent vermes.
Edera q̄uis ſit amara vtilis eſt medicine. Nā virt⁹
ineſt ei ſtiptica & cōſtrictiua ideo diſſintericis me de
tur. Item ſuccus eius mixtus cū oleo amigdalaru
a narū auribus immiſſus iuuat. cōtra ſorditatē. Hōē
ſuccus naribus inſtillatus caput purgat. dolorem *lege*
eius mitigat. et contrarijs eſt cōpoſita et ideo i cau
ſis cōtrarijs operat̄. p̄ter quod virtutē habet ma
turatiuā attractiuā. mōdificatiuam. et mitigatiuā
ideo hircus nutritus edera arborea ei⁹ ſanguis ac
quirit p̄rietatē diureticā ad frangendū calculū in *lege 15*
renibus et veſica. Eſt autē queda ſpes edere ſup cu
ius folia ros inuiſcat̄ ac in laudanū cōuertitur cui
us virtus magna medicis expitur. Nā ſumus ei⁹
mēſtrua p̄uocat et educit. et ſecūdinās expellit. Se

W. Herbarii

*fumaria
polna Ruta*

Fumusterre

polna mitta
ertrauch

Fumusterre calidus est et siccus in secundo gradu
 Mandecta et dicitur fumusterre quia generatur a fumo
 sicut grossa a terra resoluta et superficie terre ad he
 rens et quanto viridior tanto efficacior existit et epic
 cata nullius virtutis. principaliter purgat melancoli
 am. secundo flegma salsum et celeram et est diureticum
 Unde decoctio eius cum alijs appropriatis valet le
 prosis et ydropicis et frigida causa. Recipe succi fu
 mi terre. lb. j. extremitatum absinth. florum centauree

121
florum horaginis añ. m. s. radice s' esule polipodij ra
dici s' ebulij añ. ʒ. j. cuscutee pithimi. folioꝝ sene añ. ʒ.
s. seminũ feniculi petrosilini apij. leuistici. mirabolo
noꝝ kebuloz indoꝝ. añ. ʒ. ij. liquiricie. ʒ. j. omnia gros
so modo contundant et buliant cũ aqua simplici .
lb. j. s. cum paz acetis ad cõsumptõnem medietatis
coletur et dulcoret cum zucro et fiat siropus. qui su
matur mane et sero tepide p qualibet vice in quan
titate mediĩ ciphĩ. Quo cõsumpto sequentes pillu
le sumant. R. masse pillularũ de miserioũ. ʒ. ij. masse
pillularũ defumoterre. ʒ. j. turbit. ʒ. s. granoꝝ conidiĩ
numero. v. ziuciberis. gra. iij. misce malaxando cum
siropo defumoterre et fiant pillule. ix. Postea sumã
tur dialacca vel diacostũ vel diacorus p cõfortati
uis. Confert eciam succus fumiterre cum sero ca
prino cum mirabolonis miscendo cũ predictis pas
sionibus. Item succus fumiterre cui misceat pul
vis miliĩ solis vel saxifrage et confert prouocando
urinam. Item succus fumiterre valet ad putrefactõ
nem oris et gingiuarum os euz eo abluendo. Item
Item succus fumiterre cum zucro valet ad opilatio
nem splenis et eparis de frigida causa. Item succus
fumiterre cũ sulphure et oleo lauri valet cõtra sca
biem. Sandecta. Platearius

volosty kopye

Feniculus

fenchel

kopr wtochi

Feniculus est calidus et siccus in secundo gradu
 Circurem habet diureticā. Semen et folia et radix
 eius vsui medicine competunt. Item aqua feniculi
 sua pprietas clarificat oculos cū thucia et lapide
 calaminaris puluerisatis miscēdo fiat inde coliriū
 Et serpentes exeuntes de cauernis habētes malos
 oculos vadūt ad feniculū. Item semē feniculi vñ radix
 vñ folia eius comeste facit mulieribz augmētare lac

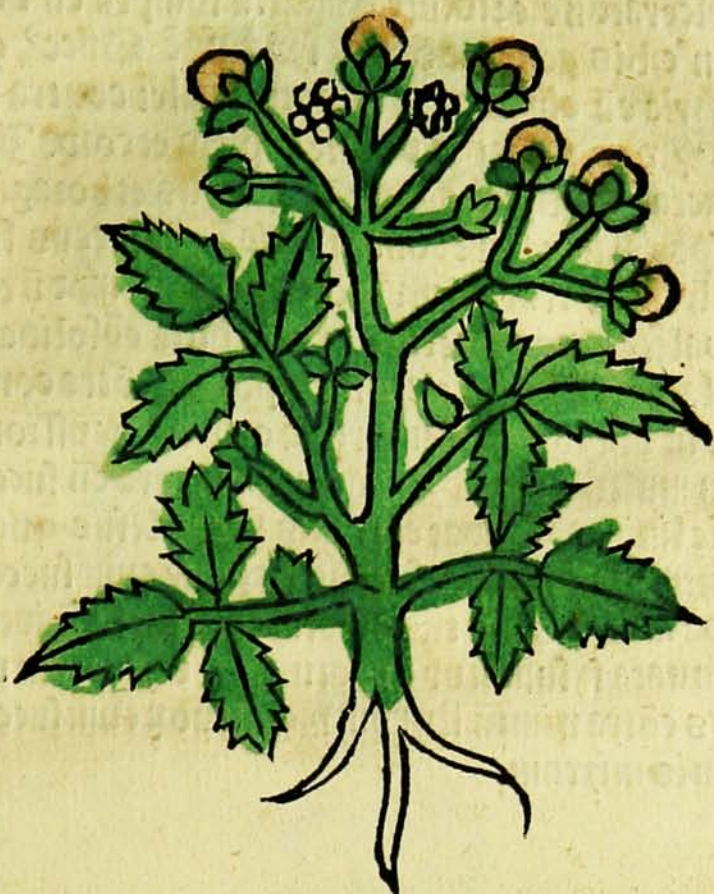
Item decoctio seminis v^l radice feniculi cū semie
petrosilini et milij solis et saxifrage in vino prouo-
cat urinam et menstrua. Itē vinū decoctōnis fenicu-
li et brusci spargi. leuistici confert opilatōni splenis
et epatis. Idem est resolutiuū ventositatū. Itē con-
tra morsum animalū venenosoz valet decoctio feni-
culi cum cepis in modū emplastri loco aplicando.
Idem valet contra morsum canis rabidi. Idem vi-
nū decoctionis feniculi ⁊ mente digestinam confor-
tat et nauseam sedat. ex causa frigida prouenientem
Itē vinū decoctionis fenicul. valet difficulter uri-
nantibus ⁊ contra stranguireā et dissuriam. Itē vi-
nū decoctionis feniculi cū radice hermodaruli et
radicis esule cū zucro miscēdo confert dē ydropisim
ex frigida causa. Itē succus feniculi soli expositus
p̄ viginti dies valet contra pannū vel maculam ocu-
loz. Et contra eoz oculoz pruritū certum est reme-
diū cōficiat̄ paz aleopatici cū succo feniculi ⁊ po-
natur in vase eneo ad solem ad .xx. dies et ponatur
in oculis more colirij. Platearius. Itē feniculi v^l
frequens tarde est digestionis licet conferat nausie
et inflatōni stowachi tamen malū prestat nutrimen-
tū. Auicenna de feniculo Idē in febribus chronicis
seu inueteratis valet aqua decoctionis feniculi pet-
rosilini et radice esule cum parum zucri miscen-
do. Pandecta. Platearius. Auicenna.

valet Contra murchi-
nis

valet Difficultu-
urinantibus

valet Contra febres
in ulceratam

lxiiij

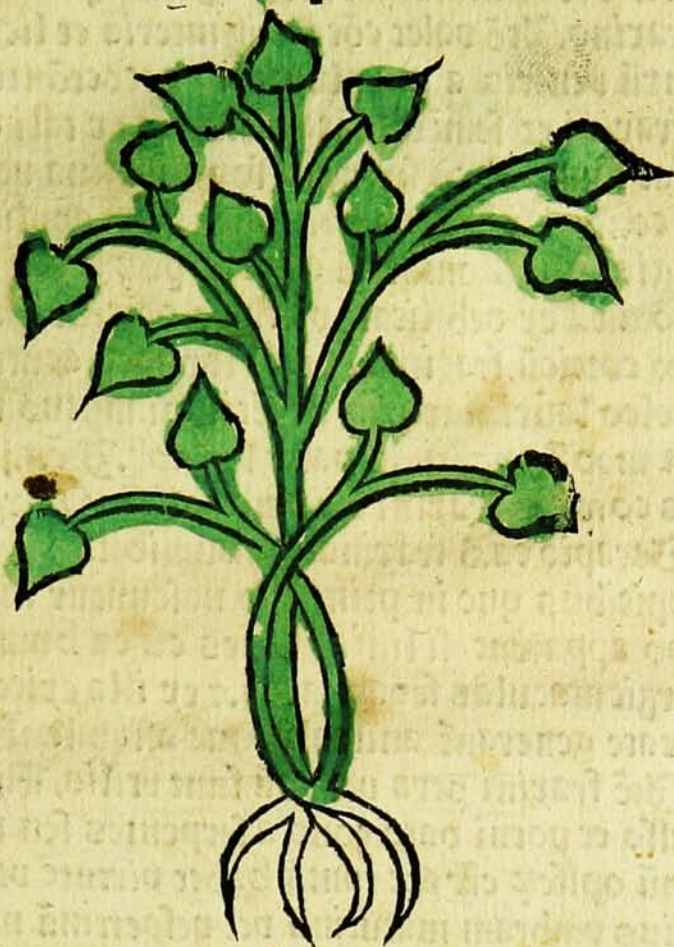
locy uollet

Fragaria Erperkraut

Fragaria est frigide cōplexionis. Valet cōtra apostemata gutturis isto modo R. succi fragarie et aq̄ plantaginis. añ. ʒ. iij. mellis roseri. ʒ. j. succi moroz celli. ʒ. ʒ. albi greci balastie añ. ʒ. j. fiat inde cū paruz aceti gargarismus. Itēz aqua decoctōnis fragarie valet cōtra sudorē et calorē. Et si in tali decoctione fragarie dissoluerent dragantū valet contra sitim. Conferet eciam vinum decoctionis fragarie seminis petrosilini et saxifrage contra calculum vesiculi

*Pozembi witten
Garda*

potando. Itē succus fragarie cū melle rosaz valet
ad ulceratōnē oris. Et fragaria sumpta cū boragi-
ne in cibis generat bonū sanguinē Succ^o eciam
fragarie cū cinamomo sumptus valet contra fetorē
oris. Idem valet pro dolore capitis et corde Itē ole-
ra facta ex folijs fragarie et bleribus et boragine cū
vuispassulis valet contra ethicā Et succus fraga-
rie cū folijs fraxini mutuo de cocta in modū empla-
stri valēt contra fracturā cruris quia cōsolidat. Itē
emplastrū cū folijs altee incorporatū cōtra contusio-
nem in corpore in membris a casu vel percussione fas-
ctam multum pdest Itē omnia vulnera cū succo fra-
garie linita cōsolidat et si quis fuerit lesus quantuz
ad membra interiora succus fragarie cum succo con-
solide minoris mixtus cōsolidat vulnera ibidem dis-
cōtinuata si sumatur in potu. Prodest eciam mulie-
ribus cōtra nimiū fluxum menstruoz cum succo plā-
raginis mixtum.

Vassien

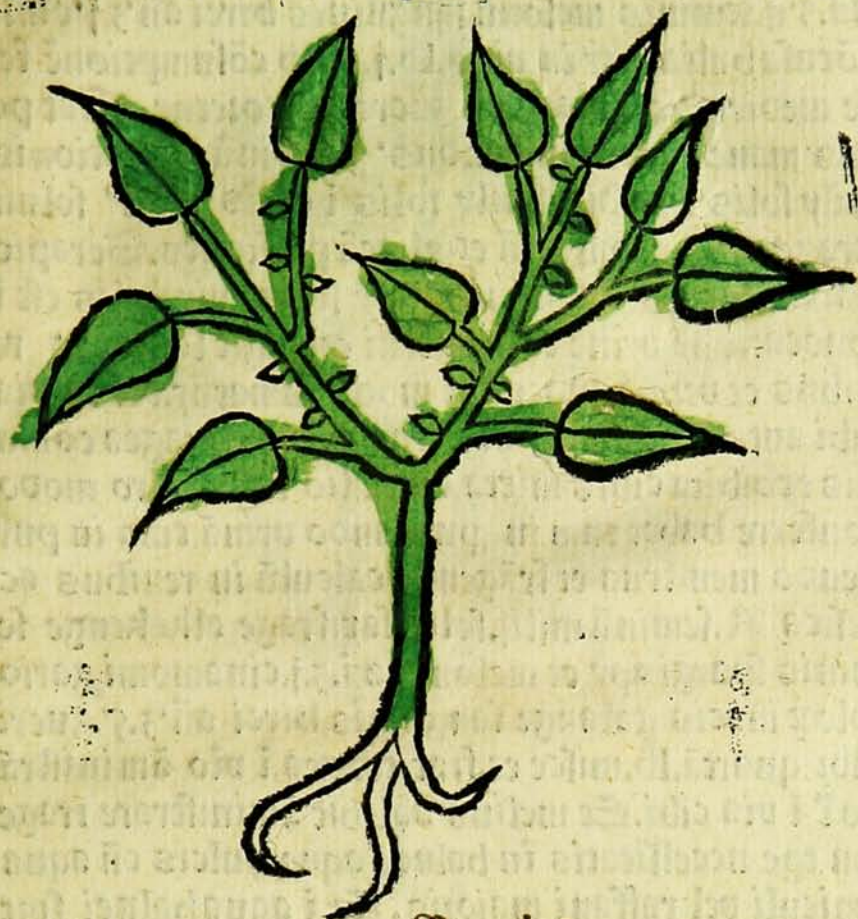
Fraxinus **espenbaum** *iesion*

Fraxinus frigidus et siccus in secundo Virtus ei⁹
est que cum fuerit recens cōglutinat vulnera recē
tia et aqua in qua folia recencia fraxini cū radice
eius sint cocta in modū emplastre confert fracture
ossū ipsa cōglutinādo z cōsolidando. Itē vinū de
coctionis corticis fraxini et cortici tamarisci datur
in potu infallibiliter splenem attenuat. Nam res
phara ē q̄ si deē porcello bibere aliquibus dieb; z

interficiat̄ minimū inuenies splenē. Mandecta cā
de fragino. Itē valet cōtra diarr̄iam et lienteriam
et fluxū ventris aqua pluuialis decoctōnis corti-
cis fragini et semis plātaginis. Et ex tali decoctō-
ne fiat fomentū cū spongia sup̄ intestina valet simi-
liter contra predictas passiones. Itē applicatū cū
spongia super stomachū addēdo paz acceti valz cō-
tra vomitū ex debilitate virtutis p̄tēine. Itē ex ci-
neribz corticū fragini et succo lappacij acuti cū pa-
rum oleo laurini et paz argētiuiui. mutuo miscen-
do in modū unguēti qd̄ valet scabiof. Itē. ʒ. j. ʒ. pul-
ueris corticis fragini cū vino miscēdo purgat fleg-
ma. Serapio ca. d̄ fragina. Et humiditas q̄ reperit̄
in capitibus que in principio nascuntur in ramis
quādo apparent si liniat̄ facies cū ea humiditate
abstergit maculas feoas faciei. et ex illa exiccata hu-
miditate generant̄ animalia que assimulant̄ cimici-
bus. Itē fragini p̄tra venenū sunt vtilia. Itā succo
expresso et potui dato contra serpentes seu venenū
summū opifex est. Et tantā habet virtutē ut serpen-
tes eius umbram matutinā vel vespertinā nō attin-
gant. Qd̄ si inter ignem folia fragini ponat̄ serpens
in ignē plus q̄ in fraginū fugient. Bartholomeus
anglicus dicit de pprietatibus rez

lxv

radice pissa

Granasolis Stembrech

Granasolis. i. miliū solis est calidū et siccū in tereis
eius semen est maioris efficacie et albū rotundū et
lapidosum. nascitur in locis asperis et altis. **Virg^o**
seminis. eius ē puocativa vrine et fractina calenti
ideo vinū decoctōnis milij solis et seminis fenicu
li. petrosilini puocat urinā ⁊ frāgit lapidē. **Sz** fiat
pot^o inde q̄ melioris ē efficacie. **R.** succi milisolis
aquaz feniculi. petrosilini añ. lb. ʒ. seminū milisolis
saxifrage. alkakēge. apii añ. ʒ. ʒ. radicis brusci. spargi

añ. 3. ij. seminis melonū sanguinis hirci añ. 3. j. omnia
cōrussa bulliantur in vino. lb. j. s. ad cōsumptionē fe-
re medietatis colatū cū zucro dulcoretur et fiat po-
tus mane et sero sumendus. Item vinū decoctionis
mily solis & puluis mily solis ī cibus mixt^o soluit
stranguiriā et dissuriā et yliacā passiones. Serapio
auctoritate raf. q. puluis mily solis mirabilis est ī
puocatione vrine et menstrui et frāgit lapidē in re-
nibus et vesica quocunq; modo sumatur. vel in via
cibi aut decoctionis aut tragee. Item tragea cōmu-
nis exhibita cibus mixta cū milio solis miro modo
conferre habet tum in puocando urinā tum in pur-
gendo menstrua et frāgendo calculū in renibus ac
vesica. R. seminū milij. solis saxifrage alkakenge se-
minis spargi apy et melonis añ. 3. j. cinamomi gario
foloz macis galange sanguinis hirci añ. 3. s. zucri
albi quartā. lb. misce et fiat tragea ī vīo āministrā
do l' ī via cibi. Et melius valebit āministrare trage-
am tpe necessitatis in balneo aque dulcis cū aqua
feniculi vel raffani maioris. Et ī aqua balnei sint
cocce tales herbe vrputa absintbeū. feniculus petro-
silinū sanacetū flores camomillaz. Platea. Pā. Se

luzi piper q. ut dicitur
Galletricum Scharlach

Galletricum alio nomine ceptrum galli. calidū est
 siccū. De proprietate galletrici est purgare matriçē po-
 tum inde faciēdo. R. succi galletrici. succi arthimesie
 añ. lb. abrota seminū feniculi anisi petrosilini añ. m.
 ꝑ. cinamomi galangi añ. ʒ. ꝑ. omnia buliantur in viō
 sufficienti ad consumptionē medietatis. colatū dul-
 coretur cum melle spumato et fiat potus sumendus

mane ⁊ sero ad placitū. quo potū cōsumpto sequēs
enformatū cōferre habet. R. gere pigre galieni. ʒ. iij
diafenicionis. ʒ. ij. cassi extracte. ʒ. ʒ. misce cū predi
cto. potū ⁊ fiat haustus Deiceps sumantur diambra
vel electuariū de gēmis vel zucrū regal p confortas
tatiuis. Balneū etiā aque dulcis cū suis berbīs ap
propriatis postremo conferre hʒ matricē mundifica
tam a suis fecibus magis aptando ad eius conce
ptionē. Herbe cōueniētes matrici ī balneo sint mel
lissa matricaria arthimesia Gallericū yfopus ori
ganū menta ⁊c. Itē post balneū sumatur. ʒ. ij. deme
tridato cū aqua arthimesie et ī presenti casu multū
ualebit. Et aliis diebus fiat fomentū cū decoctione
gallerici et arthimesie et matricarie ⁊c in vino co
cta matricē inde fomentando istud crebre fiat et eo
melius aprabis matricem infrigidatā ad potētiam
conceptionis. Et ad cibos misceat zucrū regal vel
tragea cōis p confortatione stomachi et alioꝝ mē
broꝝ. Placarius.

lxviij

Byaly benedicty

Gariofilata
kraut

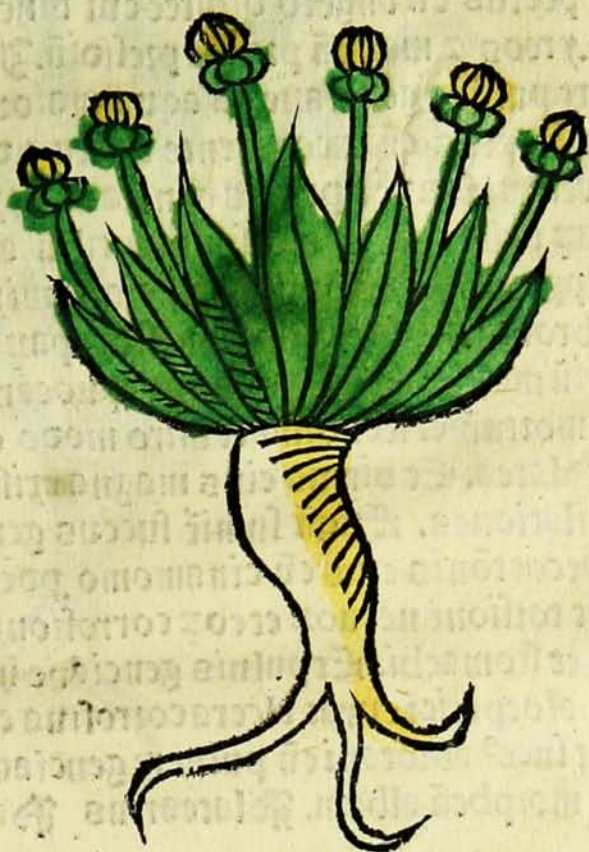
garioffel

*Herba benedi-
cta.*

Benedicta

Gariofilata calida est et sicca in secdo. et ista herba magna habet efficaciam scdm folia maiore, q̄ scdm radices. Unde folia non radix in medicina poni debet et recencia maioris sunt virtutis q̄ exiccata. Habet autem virtutem dissoluedi cōsumedi aperiendi ⁊ gariofilata dicit q̄ habet odorem sicutem gariofilis. fomentū factū ex vno decoctōnis gariofilate ⁊ galletrici et arctime. mētruū puocat et suppositoriū v̄l pessarium

factū ex succo garioffilate et arbimesie. cū mirra mi
scēdo valet ad idē matrici applicando. Itē vinū de
coctōnis garioffilate z mēte cū galanga. miscēdo. v3
ad cōfortādū digestiua et cōtra dolorē stomachi z in
testinoz et contra ventositates ex frigiditate. Itē vi
nū decoctōnis garioffilate z coriandri preperati v3
in doloribz capitis. ex ventositate ex stomacho pue
niēte. Item garioffilata sua aromacitate emendat i
passionibz cordis. Itē vinū decoctōnis garioffilate
cū cinamomo et macibz miscēdo valet ad cordis dis
crasiā. Itē succ^o garioffilate mixt^o cū paz viridis
eris fistulis iniectus curat eas Itē vinū decoctōis
eius z cimini z scabiose cōfert i colica z yliaca pas
sionibz. Et succus garioffilate cū aqua plātaginis
miscēdo est siccative virtutis et scdm vētrem reuma
ta sufficienter sistit. ¶ An de capto de garioffilata.

Genciana

Genciana calida est et sicca i secdo gradu cuius herba eode nomine appellat. Et ei⁹ radix vsui medicie cōpetit Unde radix non herba in medicinis ponit Et genciana multā habēs amaritudinē bona est et paruā amaritudinē abiciēda est. habet enī vtrutez dissoluendi cōsumēdi et attrahendi et est diureticū Tinum decoctionis eius radice et radice yreos cum liquiritia, valet contra inueteratam asma

Encien

Barzika

Gentiana

Gonj. Jha.

*magorad ros
ul Skoto Sada
na Tatra*

UICU
Ab idē valet emplastrū factū de pulnere genciane et
radicis yreos cū melle miscēdo pectori applicando
vel ungar pectus cū ungeto dialtee cui misceat pul
uis radic. yreos ⁊ magnū prestat presidū. Itē epilē
ticis cōfert puluis genciane cū aqua maiorane. Et
puluis eius datus cū succo mente ī potu pdest mor
suaialū venenosoz. Et puluis genciane mixtus cū
succo cepaz valet contra morsum reptiliū aialium
vulneri supponēdo. Itē puluis genciane mixtus cū
pulnere abrotani cū succo archimesie et paz mellis
fiat pessariū matrici supponendo ad puocandū mē
struū fetū mortuū et secūdinā et miro modo confer
re habet. **Platea.** Et virtus eius magna existit ape
riendo opilationes. Et qñ sumit succus genciane
vel aqua decoctōnis eius cū cinamomo pdest dolo
ri lateris et torsioni neruoz et eoz corrosioni et do
lori epatis et stomachi. Et puluis genciane mixtus
cū pulnere aloepatici curat vlcera corrosiua et frau
dulenta. Et succ⁹ abrotani cū pulnere genciane mix
tus aufert morpheā albam. **Platearius. Pandec.**

Benesta *Spauoffaz* **binst**

Benesta est frutex calide et sicce cōplexionis ī scdo gradu. et pōncit flores citrini coloris siles; figure lūe et semē eius est calidū. et in flore eius ⁊ stipite ē humiditas supflua cū virente inscisina quare multiplicat vomitū. ⁊ sunt omnes ptes eius cōturbatūe inscisive subtrilitative et pncative. nocet stomacho et cordi. et cū melle ros tollit eius nocumentū et cū mastice. Semē aut eius ppinādū ē cū aqua mell' rosaz aut cū semie anisi aut feniculi aut auferūt. nocet

mentum floz vel semie geneste. Et flos geneste deco
ctione mediocriter sustinet semen autē eius plus su
stinet. Est autē alia que vocat genesta frigide et sic
ce cōplexionis siliis geneste superiori sed minor est
et habz stipites minores et angustiores et albū flo
rem facit. **P**andecta hec dicit caplo de genesta. Et
diascorides sili caplo dicit q semen geneste z flos
bibitus cū mulla humores vomitibus purgat. **J**o
hānes mesue dicit p vomitū z p vētrē educit flema
z p iūcturas forti motione materias educit. Et mū
dificat renes ab omnibus supfluitatibz et puocat
urinā fortiter. et frāgit lapidem in renibus. et vesica
neqz pmittit materiā figi in eis neqz lapidē cōdensa
ri. Ad hec omia potus ex semie et floribz geneste fa
ctus conferre habet isto modo. **R.** floz geneste et se
minis eius et seminis anisi z feniculi añ. m. s. radi
cū spargi et petrosilini añ. ʒ. s. masticis. ʒ. s. fiat oīm
decoctio ī vino z aq añ. lb. j. ad cōsūptōnē icie ptis
et colatū dulcoret cū melle ros et fiat potus sumen
dus vt supra. **I**dem valet ad apostema splenis. **I**te
aqua decoctōis floz z seminis eius cū aqua plāra
ginis valet cōtra dissinteriā. Et fomentū ex tali fa
ctū valet ad constringendū fluxū menstruoꝝ. **P**an.

Gramen

Gramen
gras

Gramen est frigidū et siccū in principio primi gra-
 dus Aqua decoctōnis eius et radic. petrosilini va-
 let cōtra dissuriā et frāgit lapidē ⁊ curat vulnera ve-
 sice et puocat urinā et ē cōglutinatiua et curat reu-
 ma ventris. Itē succus graminis vulnera recencia
 dū sunt sanguinolenta cōglutinat. sed semē ei⁹ puo-
 cat urinā ⁊ desiccāt qd currit ad stomachū ⁊ intestia
 ex hūiditatib⁹ qd vire⁹ ei⁹ ē testificatiua sine stipticita

te Itē radix eius ē sanguilentoz vlcēz cōsolitativa
ipsa radix cū succo eius desup cathaplasmata et id
cōfert. Itē elixatura graminis torsionibus veneris
et dissurie medicatur vulnēra vesice optime curat ⁊
calculos frāgit ⁊ urinā puocat. Canes quādo volūt
se purgare hāc herbā māducāt. Itē in splenis dolo
re valet vinū decoctionis graminis et scolopendrie
et radice fraxini cū paz zuci miscēdo ⁊ potū talez
admiuistrādo Sed talis decoctio sine zuro valet
ipsi spleni ab extra applicādo ipsū splenem fomentā
do inde mox sentiet beneficium. Pandecta ca. de.
gramine. Et auicenna eodē ca. dicit Gramē facit co
berere plagas seu vulnēra sanguinea. Et decoctio
eius cū diptāo et semie petrosilini saxifrage in vīo
extrahit lapidē. Et semen eius in vino decoctuz vel
aqua puocat urinā puocatione forti et abscedit vo
mirū et fluxū ventris. Pandecta aūtē galieni. Itē
succas graminis cū paz abrotani puluerisati ⁊ paz
mellis in potu datus valet cōtra vermes seu lum
bricos a pprietate Sed ab extra valet succ⁹ eius cū
felle thauri mixtus in testina unguēdo. Itē succ⁹ gra
minis cū herba ⁊ paz aceti valet cōtra ignē sacrum

paluchy

Hermodactylus   zitlos

Hermodactylus est herba que crescit in sine aurū
 ni. et quidā habet florē albū et quidā ad nigredinez
 declinantē. et est quidā dactylus habēs florē rubeū
 sed albū florē deferēs est melior alij sunt tanq̄ vene
 na. Et est calidū ⁊ siccū citra. scdm gradū Avicenna
 scdo libro ca. de hermodactulo. Et solutione educit
 flegma a iuncturis. et ē medicina cōferēs artheticiis
 passionibus. Et quia nocet stomacho et nauseā pre
 stat ⁊ ventositates impregnat ideo valet radici ber

modatuli miscere zinziber et masticem z ciminum et
dos. eius ē a. 3. j. ad. ij. **Adesue** Nec radix si crude co
medat occidit strāgulādo sicut fungus occidit Se
rapi. eodē capi. Ne aliquis erret comedēdo radicem
hermodatuli loco cepaz qz est dulcis z delectabilis
saporis. Et radix confert illis comedētibus fungos
malos est eis summū remediū. Itē albus ē bonus
podagre sed rubeus occidit. Sera. idē cōfirmat me
sue Et radix hermodatuli pulverisata exicat vlcera
antiqua et abstergit ea cū paz melle miscēdo. et ē
cali. z siccū. in tercio **Adesue**. Et radix hermodatuli
valet variolis. Et melior ex eo est qui est albus exte
rius. Niger vero et rubeus sunt ambo interficiētes
et eius radicis nimius vsus facit cōmouere sangui
nem et inducit eius adustionē z nocumentū magnū
et egritudines sicut crisipilam in capite et alijs par
tibus corporis. Serapio Itē radix eius habet vir
tutē attrahendi consumēdi et dissoluendi. Et aqua
feniculi decoctionis radicis hermodatuli valet ysi
aca et colica passionibus febre non existente acuta
Et puluis radicis eius valet beredice laxatine mi
scendo purgādo humores in articulis peccātes. Et
puluis ei⁹ cū sapone valet fistulis imponere. **Pla**

Jusquiamus Bilfenkraut

Jusquiamus ē frigide et sicce cōplerionis. Et ex eo
 deterius et fraudulencius est nigrū deinde rubeum
 sed albū ē magis incolu me. et est id qđ administra
 tur. Si autē nō reperit albū administret rubeū ⁊ ali
 erur nigz semper. Nigz ē frigidū et siccū ī fine tercy
 et albū in principio ipsius Aucennaca. de iusquia
 mo. Et est stupefactiuū et abscindit fluxū sanguinis
 et sedat sua stupefactione dolores percussos et sedat

dolorem apostematum calefactorum preternaturalium
ideo valz erisipile eius succus cum parz aceti. Et succus
eius cum surfure tritici et parz aceti valz contra infla-
tionem et dolorem testiculorum. Et succus insquiami cum suc-
co herbe paralisis cum quo epithimet locus doloro-
sus arctice passionis et magnam prestat iuuamentum
et bibat. Item de semine albo cum ydromelle an et eo me-
lius valebit. Item succus vel oleum eius sedat dolores
auris tepide imponendo. Et succus eius cum aceto vel
vinum decoctionis eius cum aceto et piretro valz dolo-
ri dentium. Et succus eius cum aqua rosarum applicatus
fronti inducit somnum. Et si ex foliis ipsius comeda-
tur aliquid turbat rationem. Item succus foliorum ipsius
linitus super oculos sedat eorum dolores et prohibet fluxum
humorum ad oculos. Et fit ex folijs insquiami empla-
strum cum parz aceti valet apostematibus mamillarum. Et
eius succus cum foliis insquiami mixtus in modum
pessarii valz dolori matricis et abscondit fluxum men-
struorum. Item usus eius est venenum quo ratio permiscet
et destruit memoriã et inducit inaniã. Item contra instã-
tiam vigiliarum in acutis febribus valz inducere somnum
fomentando pedes et tempora cum aqua decoctionis fo-
liorum insquiami sed ad frontem addat lac mulieris
cum albumine oui et parum aceti. Placarius.

Ysopus

Ysopus alius est mōtanus. alius in ortis reperus
 calidus est et siccus in tercio gradu. Confert pectori
 et pulmōni. et cōtra asma et tussim antiquam. De
 coccio ysopi et yreos cū ficubret liquiricia isto mō
 R. folioꝝ ysopi mellisse. añ. m. f. radicū yreos et lilij
 añ. ʒ. ij. liquiricie enule cāpane añ. ʒ. j. ficuū numero
 ix. oīm cōtusoꝝ fiat decoccio in vino ⁊ aqua añ. lb. j.
 ad cōsumptōnem tercie ptis colatū dulcoretur cū zu
 cro v̄l melle despūato et fiat potus sumēdus mane ⁊

Ysop

sero tepide p qualibet vice in quantitate medijs cipi
quo consumpto sequentes pillule sumantur. R. mas
se pillularum d. agarico. .ij. masse pillularum agregatiua
rum. .ij. agarici. .ij. salis geme. gra. .ij. misce cu siropo
de ysopo et fiant pillule. it. Deinde sumant dyasos
pum vel dyaprasum vel dyadragatu calidu p cofor
tatinis. bec omnia valent poictis discrasys a causa
frigida puenieribus. Item vinu decoctionis ysopi z
ficuum siccaz z liquiricie valet contra rullim frigidaz
Ginu eciã decoctionis ysopi et ficuu et seminu feni
culi petrosilini valet dclori stomachi et intestinoz. Et
si cu hys decoquit arthemisia mundificat matricem
a suis supfluitatibus frigidis. Et fomentu factuz ex
decoctione folioz ysopi et arthemisie et abrotani in
vino valet matrici a suis supfluitatibus mudificãdo
et abstergendo. Item contra catarru frigidu et casuz
uuule fiat gargarismus ex decoctione ysopi z floz ro
saz et piretri cu vino et paz sceti. postea uuula sub
leuet cu digito z supspergat puluis zinciberis z pi
retri. Auicenna.

AB
gargarismus

Spallhorny bezguy uel
Staubg

**Ireos vel yris Schwer
telwurtzel**

Fialhorny Kopf

Iris Gihelstnis
Kopaucc.

Iris z yreos cōueniūt in folijs z differūt in floribz
Unde versus. Iris purpuream florē gerit yreos al
bū Gladiolus croceū sed spatula ferida nullū. Lali.
et ficcū est in fine terciū Radice utimur ī medicinis
Et una radix p alia poni potest Platearius. Virtu
tē habēs diureticā dissolutiuā z apicmā. ideo ualet
cōtra opilatōnem splenis et epatis. renū et vesice et
contra uiciū pectoris. z pulmonis et stomachi et
intestinozum ex ventositate. et contra ydropisim ex

causa frigida pro hys omnibus discrasijs pdest vi-
nū decoctōnis radicis yreos et ylopi et seminū fe-
niculi petrosilini anisi liquiricie cū paz mellis de-
spūari miscēdo. Itē puluis radicis yreos pdest vlce-
ribus putridis q̄r carnē mortuā et putridam et sup-
fluā corrodit. Et pulvere radicis yreos et thucie cū
aqua rosaz vel feniculi fiat coliriū et valet ad pānū
oculoꝝ. habz etiā virtutē abstersiuā z mūdificatiuā
et digestiuā ideo succus radicis eius et paz pulue-
ris esule cū aqua mellis miscēdo purgat fleema gros-
sum et educit ipsam. Et aqua decoctōnis radicis
yreos cū paz ellebori albi et ceruse. faciē mūdifi-
cat eius pannū et lentigines auferēdo. Itē succus
radicis yreos mixt⁹ cū melle ros. l' puluis radicis
eius confert vlceribus sordidis et facit nasci carnē
in fistulis et aliis vlceribus. Itē puluis radicis ei⁹
cum aurugia porci mixtus lenificat duricies z apo-
stemata grossa et scroffulas. Itē eius oleum valet in
spasmo et palisi z sciarice z cōrritioni lacertozū. Itē
aperit etiam orificia venaz emoroidaz et auferit ge-
omorreā et pollutionem et puocat mēstrua cū vino
decoctōnis eius. Itē eius oleū cū oleo rosaz z pa-
rum aceti remouet sodam. Et puluis eius facit ster-
nutationem. Auicenna.

ednoh ni umillio e aplo ni umillio e aplo ni umillio e aplo
h aony itoz holl meuyquq airE. auhu souh
il. illu aonh aumol od dcozo auloicah ud
einirohu iumino aico h iuzi aui ni h iuzi aui
umil. auiroah h iuzi aui h iuzi aui h iuzi aui
h iuzi aui h iuzi aui h iuzi aui h iuzi aui
h iuzi aui h iuzi aui h iuzi aui h iuzi aui
h iuzi aui h iuzi aui h iuzi aui h iuzi aui
h iuzi aui h iuzi aui h iuzi aui h iuzi aui

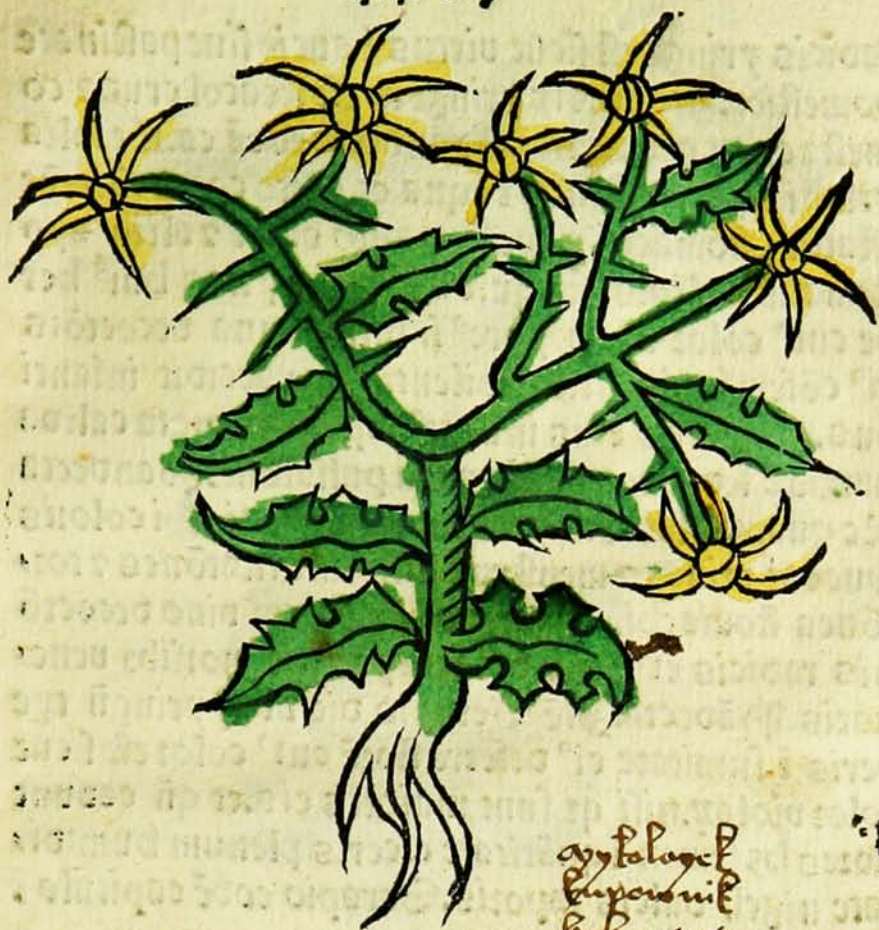

valeriana

Juniperus kranventber

Juniperus est calidum et siccum in tercio gradu: cum reperitur in receptis fructus intelligit. habet autem virtutem dissolventi et consumendi. Et valet confluere ventris ex scamonea vel alio acuto laxativo adherente visis stomachi et intestinoz fiat decoctio Juniperi in aqua pluviali et patiens se submergat in tali aqua usque ad umbilicum. Et vinum decoctionis Juniperi et radicis yreos confert stranguirie et dissurie et yltice passioni. Item oleum juniperi effica

cissimū est cō quartanā ex melācolia: detur oleum
in quātitate. ʒ. ʒ. i cibo vel alio modo materia dige
sta. Ungant etiam partes dolentes in yliaca ʒ strā
guirea passionibz. Et contra epilentiam ungat spi
na dorsi. Idem valet contra quartanam vt supra un
gendo spinam dorsi et pulluum manuum ante pero
rismū per horam. Item valet etiam oleum iuniperi
contra vicium lapidis iniciat per siringam. Eōtra
asma inueteratū ex frigida causa dentur fructus cū
ficibus siccis. Mel detur vinū decoctōnis fructū
Juniperi et ficū siccarum ʒ liquoricie. Plateari
Oleū etiam valet cōtritōni lacertoz ʒ doloribz pe
ctoris ʒ in tussi cū oleo amigdalaz dulcium mine
ram pectoris circa ignem uniendo. Oleum etiā ip
sius valet doloribus iuncturaz. Cinum decoctōis
iuniperi aperit opilatōnes circa stomachuz factas
ʒ matricis et p̄fert doloribz ei⁹ et fomentē matrici
cum decoctōne iuniperi ʒ arthimesie ʒ radice yre
os ʒ mūdificat matrici puocādo menstrū. Oleuz
expellit nocumētū pūcture aī aliū venenosoz un
do locū pūcture ipso oleo. **Unicēna eodē capitulo:**

aytalugel
 Euporinik
 Kabiazuz
 Stoglauniz

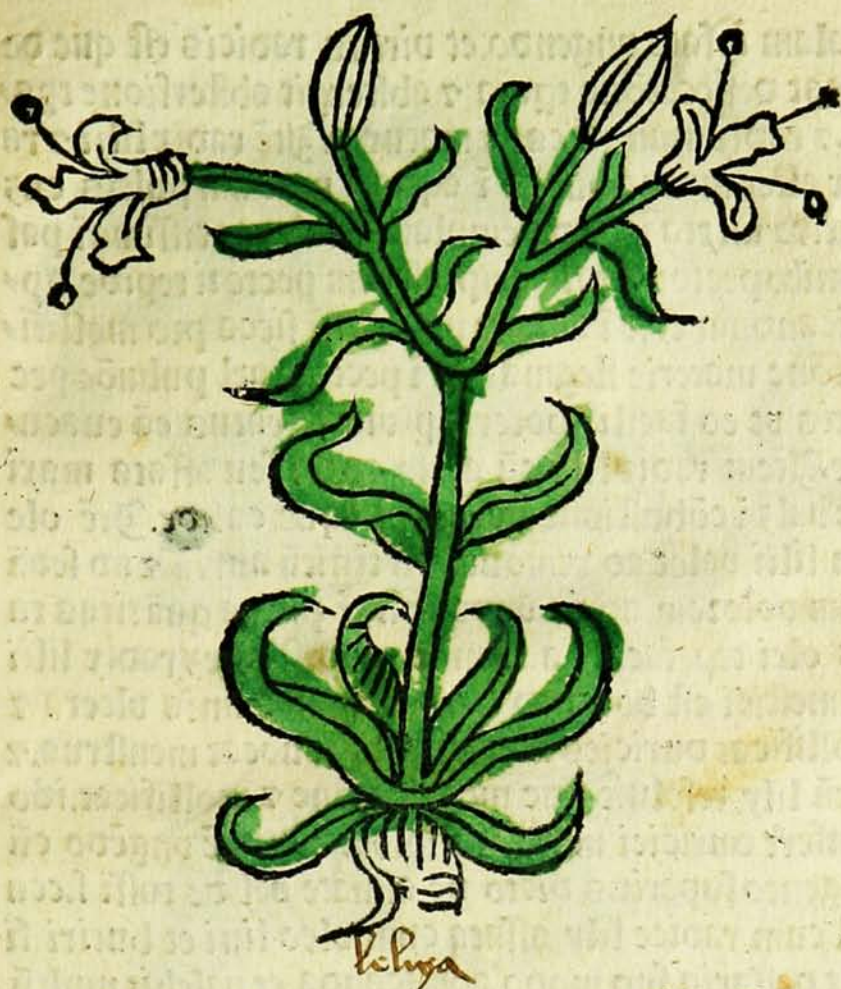
Fringus

krusdistel

Fringus est calidus et humidus in primo et humiditas amplior est caliditate sua. et usus radice in melle condite augmentat multum sperma et auget in coitu et ad virge erectonez et prestat bonum nutrimentum. Serapio eodem capitulo et Avicenna. Et radix yri gi cum aliquali specie aromatica comeditur aut cum melle aut zucro et cinamomo conficiatur. Fringus est species spine cuius folia apponuntur oleribus et melius prestant nutrimentum etc. Et virtus ipsius

radicis yringi est sicut virtus haucie sine pastinace
domestice. Item radix yringi id est secacol cruda co
mesta curat geomorrea. Adnecta eode ca. Et folia
yringi et plantaginis i aqua et aceto cocta conferunt
inflationi stomachi et apostematibus oculi et aliis apo
stematibus calidis. Et quidam dicunt quod flos huius her
be cuius color est purpureus si bibatur aqua decoctionis
eius confert squinantie et epileptie que accidit infanti
bus. Et succus eius inunctus super apostemata calida
lumborum sedat eorum pullum seu pulsationem. Adnecta
Et quando bibitur succus radicis yringi albi coloris
provocat urinam et menstrua dissolvit inflationes et tor
tiones stomachi. Et quando bibitur cum vino decoctio
nis radicis eius valet dolori epatis et moribus vene
natis. Adnecta. Item Serapio dicit verum yringum tpe
veris in summitate eius deferre florem cuius color est sicut
color violarum nisi quod sunt maiores eis. et quando cadunt
flores habet semen in quantitate ciceris plenum humidi
tate nigrum dulcis saporis. Serapio eodem capitulo :

Lilium**Lilgen**

Lilium est calidū et humidum ī primo. ⁊ est dome-
 sticū cum albis floribus. valet ad apostemata frigi-
 da maceranda cum. surugia et oleo tritum et co-
 ctum et superponatur. Item radix lilii cum radice
 brancev sine et radice altee mutuo cocte cum vino
 et coletur ⁊ colature addatur cera et oleuz añ: q̄ suf-
 ficit et fiat unguentum cōtra vicium splenis et duri-
 ciem eius. Et radix lily domestici cum aceto mutuo
 cōquassata valz contra malū mortuum sine scabiem

malam ipsam unguendo. et virtus radice est que de
siccatur desiccatione trita et abstergit absterfione tra
ta. et radix mundificat et maturat. Item radix lilii et ra
dix altee mureo bulita in aqua in modum pultis cum
butiro mixta in modum emplastri valet potissime in pas
sionibus pectoris tale emplastrum pectori tepide ap
plicandum erit in asmate vel in tussi sicca pro mollifi
catione materie flegmatice in pectore vel pulmone pec
catis ut eo facilius poterit per viam secretus eam euacu
are. Item radix lily cum aceto cocta seu affata maxi
me valet in combustionibus ignis vel aque calide. Item ole
um lilii valet ad remouendum tinnitum aurium et ad sedan
dum dolorem auris unde ponatur parua quantitas ta
lis olei reperfacti in aurem et prodest. Item radix lilii
domestici est bona ad incarnandum omnia ulcera et
mollificat durities matricis et prouocat menstrua. et
oleum lily resoluit sine mordicatione et mollificat. ideo
confert duricie matricis ipsam matricem unguendo cum
unguento superius dicto de asmate vel de tussi sicca
vel cum radice lily affata cum oleo lini et butiri fi
ant pessaria suo modo applicanda et valebit multum
Pandecta. Serapio. Platearius.

Lupulus *chmiele* **Hopfen**

Lupulus est calidum et siccus in primo gradu: ad frigiditatem declinans. Est autem sedatiuus dolorum calidorum et extinguitiuus inflammatorum et lenitiuus. Indiget rectificatone quia aperit orificia venarum propter quod miscendum est ei aliquid ex draganto aut mastice et rectius quod vigorat eius operationem est aqua casei cum spica et mastice. Pandecta capitulo de volubili. Lupulus educit solutione colera citrinam et mundificat sanguinem ab ea et clarificat ipsum

et quod

*Brion mfe/ep
takmaluiz
nytey*

71
z sedat inflammationem eius. Et offert ei iuuamentuz
magnū infusio luppuli ī aqua casei. Et siropus lup
puli remouet yctericiā z cōfert ī ydropisi a causa ca
lida. Isto modo fiat siropus. R. succi luppuli z en
diuie z scolopēdie añ. lb. j. floz violaz z boraginis
vuz passulaz añ. m. j. seminū anisi: orde: quatuor se
minū frigidoz maioz añ. ʒ. ʒ. aceti: vini albi. ʒ. j. oīm
fiat decoctō ad consumptōnem medietatis. colatur
dulcoretur cum zucro albo et fiat potus quo utatur
mane z sero ut decz postea sumant pillule tales. R.
masse pillulaz de reubarbaro ʒ. ij. masse pillularuz
de fumo terre. ʒ. j. dyagredii gra. iij. misce cuz siropo
de fumo terre z fiant pillule. ix. Et sumant triasay
dali vel dyaradō albat pro sfotariuis. Item succus
luppuli cū sorbello ordeī vʒ ī dolore capitis a cau
sa calida z confert etiā calefactōni stomachi z epa
tis. Et siropus iam dictus prodest febribus colericis
et sanguineis. et solutōne educit coleram adustā cū
facilitate z apit opilatōnes epatis z splenis z mise
raicarum. Item succus luppuli cum aqua casei vel
endiuiē multum valet in yctericia et confert aposte
mati epatis calidi. Adiecta capitulo de pelubilo.